

Mellan Rickomberga, Berthåga, Hällby och Stabby

Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2

Uppsala 305:1-2, 323:1, 330:1, 457:1-3 samt nytillkomna lämningar,
Uppsala socken, Uppland
Fastigheterna Hällby 7:4, Hällby 8:1, Librobäck 1:41 och Berthåga 11:14,
Uppsala kommun, Uppsala län

SAU rapport 2015:4

Ann Lindkvist och Ulf Celin

SOCIETAS
ARCHAEOLOGICA
UPSALIENSIS

Mellan Rickomberga, Berthåga, Hällby och Stabby

Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2

Uppsala 305:1-2, 323:1, 330:1, 457:1-3 samt nytillkomna lämningar,
Uppsala socken, Uppland
Fastigheterna Hällby 7:4, Hällby 8:1, Librobäck 1:41 och Berthåga 11:14,
Uppsala kommun, Uppsala län

SAU rapport 2015:4

Ann Lindkvist och Ulf Celin

SOCIETAS
ARCHAEOLOGICA

UPSALIENSIS

SAU rapporter 2015:4
ISSN 1652-9448
©SAU 2015

UTGIVNING OCH DISTRIBUTION

Societas Archaeologica Upsaliensis
Thunbergsvägen 5B, 752 38 Uppsala
post@sau.se
www.sau.se

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr och datum för tillstånd: 431-740-14, 2014-08-21

SAU:s projektbeteckning: 1152

Uppdragsgivare: Uppsala kommun

Belägenhet

LANDSKAP: Uppland

LÄN: Uppsala

KOMMUN: Uppsala

SOCKEN: Uppsala

FASTIGHET: Hällby 7:4, Hällby 8:1, Librobäck 1:41, Berthåga 11:14

FORN LÄMNINGSNR: Uppsala 305:1-2, 323:1, 330:1, 457:1-3 samt nytillkomna lämningar

FASTIGHETSKARTBLAD: 11I7a NV (RT90), 11H7j NÖ (RT90), 66G 3e NO (RT90)

KOORDINATER: N 6638384/Ö 645068

HÖJD: 13-30 m ö h

Undersökningen

TYP AV UNDERSÖKNING: Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2

DATUM I FÄLT: 141022–141110

UNDERSÖKT YTA: 545 877 m²

KOORDINATSYSTEM: SWEREF 99 TM

HÖJDSYSTEM: RH 2000

INMÄTNINGSSYSTEM: RTK

Personal:

Ann Lindkvist (projektledare), Ulf Celin (bitr. projektledare), Olle Heimer, Jonas Svensson-Hennius, Fredrik Thölin

Fynd förvaras: Inga fynd tillvaratagna

Arkivmaterial: Hos SAU

OMSLAGSBILD: Igenläggning av schakt vid Berthåga. Foto: Ann Lindkvist

ALLMÄNT KARTMATERIAL:

©Lantmäteriet Medgivande MS2007/04080

DIGITALA PLANER: Ulf Celin, Ann Lindkvist

LEKTÖR: Niklas Stenbäck

LAYOUT: Gudbrand Klæstad, ord & form

TRYCK: KPH Trycksaksbolaget, Uppsala

Innehåll

Sammanfattning 5

Inledning 6

Metod 8

Genomförande 9

Utredningsresultat 10

Ettapp 1 10

Topografi och strandlägen 10

Fornlämningsmiljö 10

Tidigare undersökningar och lösfynd 10

Historiska kartor 14

Sammanfattande resultat ettapp 1 20

Ettapp 2 20

Utgångspunkter för schaktningen 20

Detaljkartor A 23

Detaljkartor B 23

Detaljkartor C 25

Detaljkartor D 26

Detaljkartor E 27

Detaljkartor F 28

Detaljkartor G 29

Detaljkartor H 29

Detaljkartor I 30

Sammanfattande resultat ettapp 2 30

Sammanfattande resultat och tolkning 33

Något om bebyggelseutvecklingen 33

Utvärdering 37

Referenser 38

Arkiv 38

Digitala källor 38

Akter och arkiv för historiska kartor 39

Bilagor 40

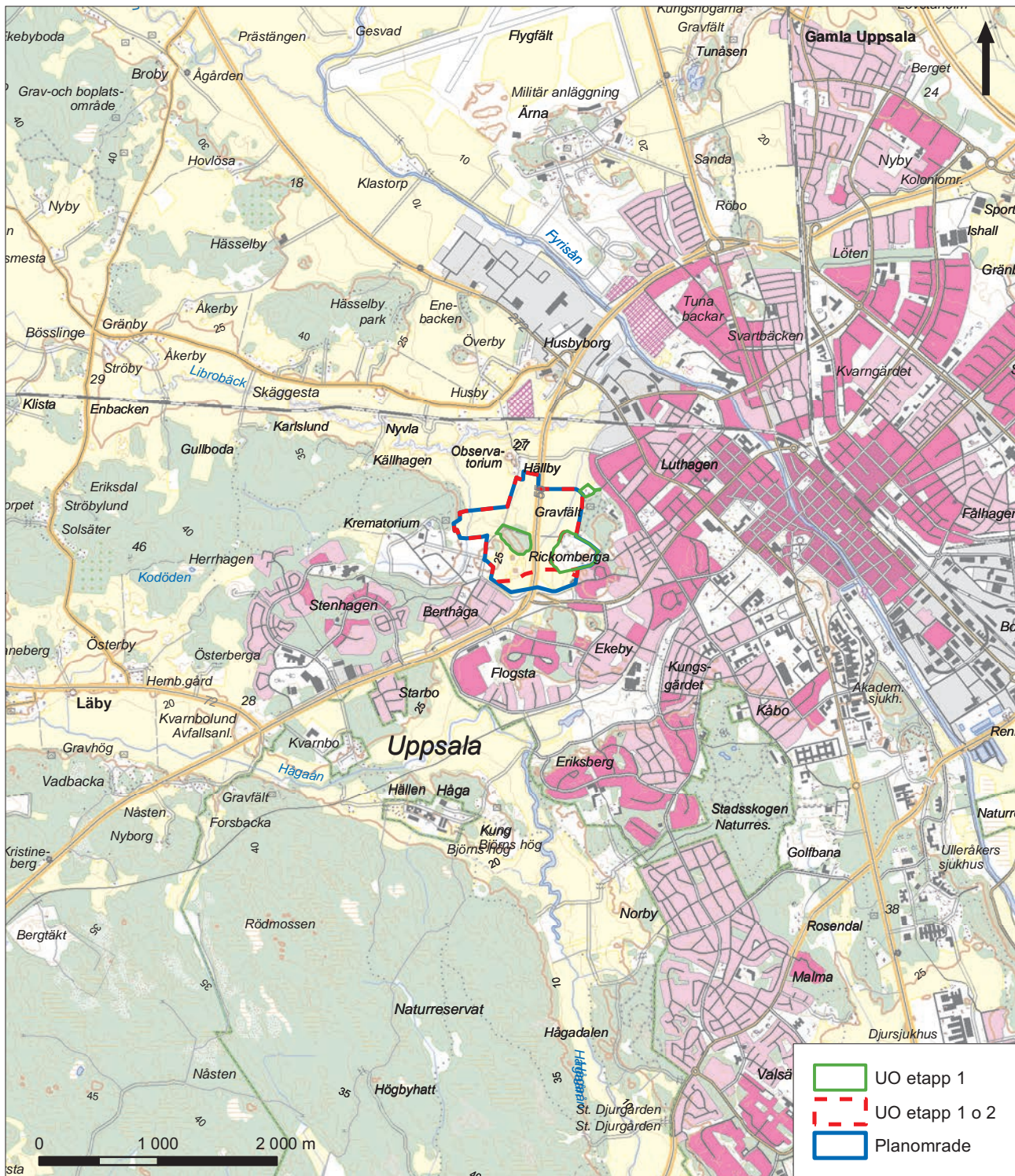
1. Detaljkarta A-I 41

2. Objektstabell 57

3. Anläggningslista 61

4. Schaktlista 68

FIGUR 1. Utdrag ur Terrängkartan med detaljplane- och undersökningsområden markerade. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

En arkeologisk utredning etapp 1 och 2 har utförts inom Stabby-Berthågafalten, i Uppsalas västra utkant under hösten 2014 (Se figur 41 och tabell 3, sid 33f, för en karta med den nya fornlämningsbilden för området samt en sammanställning av resultaten i tabellform). Etapp 1 omfattade en genomgång av arkiv och kartor samt fältinventering. Etapp 2 utfördes som sökschaktning i åkermarken.

Ett antal olika lämningar framkom inom etapp 1. I området kring Berthåga påträffades lämningarna av ett soldatorp, en äldre vägbank och hålväg, en stensättning, en mindre fossil åkermark samt ett gränsmärke (objekt 3, 6, 8, 9, 10). Merparten av dessa lämningar är från historisk tid men stensättningen (objekt 8) bör vara från brons- eller järnålder. Denna och väglämningen utgör fornlämningar medan de övriga är kulturhistoriska lämningar. Nära Rickomberga fanns en brunn samt en husgrund, båda i betong och från 1900-tal (objekt 14, 17). Bägge utgör övrig kulturhistorisk lämning. En skålgrop som fanns på ett ytligt stenblock (objekt 18) påträffades också. Denna fick, på grund av att den bedöms ha flyttats, den antikvariska bedömningen övrig kulturhistorisk lämning. Området där samtliga dessa lämningar framkom utgjordes av ett större område med fossil åkermark från 1600–1800-talen (objekt 16), bedömd som övrig kulturhistorisk lämning. Nära Stabby påträffades, just utanför undersökningsområdet, lämningarna av en backstuga, vilken låg på en terrasskant (objekt 20). Den har belägg från 1700-talet och är fornlämning. Själva

Stabby prästgård utgör en del av den äldre bytomten till Stabby (objekt 22). Den har belägg i kartor från 1600–1800-talen men det är troligt att den har medeltida rötter. Lämningen utgör bevakningsobjekt.

Inom etapp 2 framkom flera boplatslämningar i åkermarken. Vid Rickomberga påträffades två brunnar på olika ställen (objekt 13, 15). I närheten schaktades också ett kulturlager och två gropar (objekt 19) fram. Samtliga dessa tre objekt bör vara från brons- eller järnålder och utgör fornlämningar. De nya objekten hänger samman med de omfattande, sedan tidigare kända, fornlämningarna, vid Rickomberga. I området kring Berthåga visade sig stora områden vara boplatsytor från brons- och/eller järnålder, alla fornlämningar (objekt 1, 2, 4, 5, 7, 11). Anläggningarna utgjordes av främst av stolphål, härdar, gropar och kulturlager men där fanns även några möjliga brunnar och grophus. I ett par fall kunde potentiella stolphuskonstruktioner urskiljas. De nya lämningarna ansluter till flera sedan tidigare kända och det finns ett område med många fornlämningar, från slutet av stenålder och framåt, som sträcker sig mot väster, genom hela Berthåga kyrkogård. I norr, vid Hällby, framkom en boplatsyta med framförallt stolphål (objekt 12). Den bedöms vara från järnålder och utgör fornlämning. En större del av åkermarken i norr visade sig inte innehålla några fornlämningar. Detta kan delvis förklaras av att det i området öster om Bärbyleden/väg 55 funnits en våtmark ända in i järnålder.

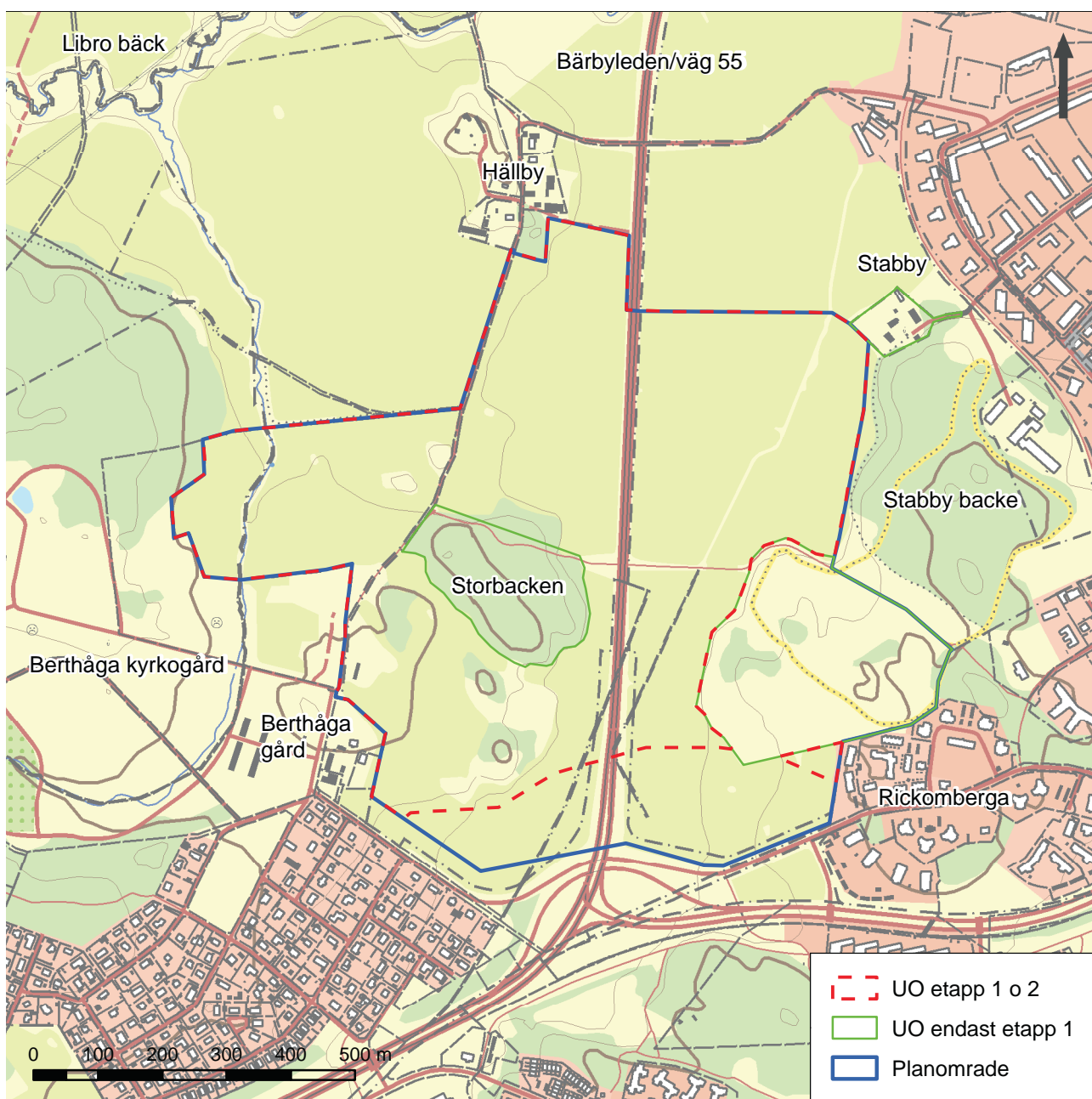

Inledning

Uppsala kommun förbereder en detaljplan i området kring Stabby-Berthågafälten, i den västra kanten av Uppsala (fig 1). Anledningen är planer på användning av området för kultur- och fritidsaktiviteter – i första hand i form av en ny golfbana. Societas Archaeologica Upsaliensis (SAU) har med anledning av detta genomfört en arkeologisk utredning, etapp 1 och 2 på uppdrag av Länsstyrelsen i Uppsala län (dnr 431-740-14). Arbetet genomfördes under perioden 22 september till 10 oktober 2014. Ann Lindkvist har

varit projektledare och har dessutom haft särskilt ansvar för arkiv- och kartstudier, fältinventering samt schaktningen på den östra sidan om Bärbyleden. Ulf Celin har varit biträdande projektledare med särskilt ansvar för schaktningen i den västra delen av området.

Då det visade sig att den sydligaste delen av detaljplaneområdet (716 205 m²) redan varit föremål för en arkeologisk utredning kom denna yta enligt överenskommelse med Länsstyrelsen att exkluderas från det som blev under-

FIGUR 2. Översiktsskarta över detaljplane- och undersökningsområde. Skala: 1:10 000.

sökningsområdet (545 877 m²) för utredningen (fig 2). Inom plan- och det senare undersökningsområdet ingick tre partier med hagmark, skogsmark respektive Stabby prästgårds tomt, vilka endast skulle ingå i utredningens etapp 1, då de ska ligga kvar som naturmark.

Syftet för utredningen har varit att identifiera förekommande områden med fornlämning inom detaljplaneområdet. Inom ramen för etapp 1 skulle arkiv- och kartstudier samt fältinventering utföras. Endast de ytor som bedömdes vara gynnsamma ur fornlämningssynpunkt skulle sedan

bli föremål för en sökschaktning inom etapp 2. Eftersom det var fråga om stora ytor av framförallt åkermark som skulle utredas kom metoden för genomförandet att göras med olika intensitet i olika delar.

Undersökningsområdet utgörs av en förhållandevis kuperad terräng som består av åkermark med insprängda skogklädda höjder (fig 2). Genom området löper Bärbyleden/väg 55 i nord-sydlig riktning. Området sträcker sig från Rickomberga i sydöst, till Berthåga i väster, upp mot Hällby i norr och i nordöst fram till Stabby.

Metod

Etapp 1 inleddes med arkivstudier i ATA, en genomgång av relevanta arkeologiska rapporter, SHM:s fynddatabas och Fornsök. Kartmaterial såsom topografisk karta, SGU:s strandlinje- och jordartskartor, lantmäteriets och riksarkivets historiska kartor studerades också. Vidare bearbetades så kallade Lidar-data (digitala höjddata inköpta från Metria) för att erhålla en detaljerad höjdmödel över området vilka sedan användes för simuleringar av topografi och strandlinjeförhållanden och i slutänden för framställandet av illustrerande kartor. Efter sammanställningen och utvärderingen av resultaten av det inledande arbetet utfördes dels en fältinventering och dels en sökschaktning inom etapp 2. Målet för fältinventeringen har varit att söka efter okända dolda fornlämningar och att bekräfta/revidera redan kända objekt. Detta har gjorts inom de områden som enligt uppdraget endast var föremål för etapp 1 samt i övrig mark som inte varit odlad. Vidare besiktigades topografin i

FIGUR 3. Jonas Svensson-Hennius placerar ut schakt i åkermarken öster om Bärbyleden. Från sydväst. Foto: Ann Lindkvist.

åkermarken för att finna potentiellt goda lägen för fornlämningar inför etapp 2.

Etapp 2 utfördes i form av sökschaktning i åkermarken med larvburen grävmaskin (fig 3). På grund av att Bärbyleden inte kunde korsas med grävmaskin måste arbetet delas upp i en västlig och en östlig del. Schaktens bredd motsvarade 1,5 skopa och placerades utifrån de förutsättningar som topografin gav och i relation till de redan kända lämningarna. Inom de ytor där de potentiella lägen som identifierats fanns gjordes en mer intensiv insats. De intensiva ytorna bedömdes kunna omfatta upp till 22 hektar. Inledningsvis schaktas omkring 2 % av ytan. I en andra omgång gjordes förtätningar av schakten för att få en klarare uppfattning om utbredningen av anläggningskluster. Denna komplettering innebar att ytterligare cirka 1 % schaktades. Inom övriga ytor, vilka delvis har rymt en numera uttorkad sjö, gjordes en extensiv insats. Den kom att omfatta cirka 28 hektar. Syftet var att söka efter olika typer av våtmarkslämningar men också att få möjlighet att göra en förutsättningslös kontroll av dessa partier. Inom dessa ytor placerades schakten glesare och upp till 0,5 % kom att schaktas.

Påträffade anläggningar grovrensades och tolkades i plan men undersöktes generellt inte annat än då det rådde osäkerhet kring huruvida det rörde sig om fornlämningar. Kulturlager lämnades intakta, men provstick grävdes med spade för att skapa en uppfattning om lagrets djup och karaktär. Fynd tillvaratogs generellt inte utan återdeponerades.

Gemensamt för både etapp 1 och 2 är att samtliga nya fornlämningar, anläggningar, fynd, schakt, recenta störningar och topografiskt relevanta objekt mättes in med GPS. Data fördes över till Intrasis och bearbetades i GIS. Beskrivningar av samtliga objekt och schakt med mått och lägesuppgifter upprättades. Fotografering av framkomna objekt, miljöer och arbetet skedde fortlöpande.

Genomförande

Under etapp 1 kompletterades arkivgenomgången på så sätt att även Upplandsmuseets digitala bilddatabas söktes igenom efter foton från området. De olika kartmaterialen bearbetades i ArcGIS-program var för sig och tillsammans och jämförelser gjordes. Lidardatat användes för olika detaljerade terrängmodeller och simuleringar. Inledningsvis gick fyra huvudskikt av historiska kartor igenom. Det var de geometriska kartorna från 1600-talet, storskifteskartorna från 1700-talet, de häradsekonomiska kartorna från 1800-talet och de ekonomiska kartorna från 1950-talet. I några fall kompletterades med enskiftes- och lagaskifteskartor från 1800-talet. I det historiska kartmaterialet studerades framförallt bebyggelselägen, markanvändning och vägnät. Vissa delar av inventeringen kom att genomföras parallellt med och delvis efter schaktningen. Etapp 1 avslutades med utformandet av en plan för den kommande sökschaktningen inom etapp 2. Planen baserades på hypoteser om var inom undersökningsområdet som det fanns högre respektive lägre sannolikheter för att fornlämningar skulle kunna framkomma. Därmed bestämdes omfattningen av intensiva respektive extensiva ytor.

Sökschaktningen inom etapp 2 påbörjades samtidigt på båda sidor av Bärbyleden med två grävteam och två grävmaskiner (fig 2, 4). Genom att arealen på den östra sidan var mindre och att dessutom de högprioriterade ytorna här inte var lika omfattande avslutades schaktningen i denna del inom en vecka. På den västra sidan pågick schaktningen i elva dagar.

På den östra sidan av vägen var avsikten att utföra intensiv schaktning inom två mindre ytor belägna närmast

FIGUR 4. Schaktningen pågick på båda sidor av Bärbyleden. Från sydöst. Foto: Ann Lindkvist.

Rickomberga respektive Stabby backe (totalt 46 348 m²) (fig 2). Planen var här att inledningsvis sökschakta 2 % av ytan och sedan, om det fanns anledning, förtäta med schakt så att upp till 3 % av de intensiva ytorna blev undersökta. Detta genomfördes också. Schaktens bredd sattes här, med några undantag, till en skopbredd för att på så sätt få fler schakt att fördela. Det framkom två mindre områden med anläggningar på de intensiva ytorna.

Den resterande delen av den östra sidan skulle behandlas extensivt (133 778 m²) (fig 2). Planen var att 0,5 % av ytan skulle schaktas. När arbetet inleddes stod det dock snart klart att denna andel var så liten att sannolikheten för att påträffa, i synnerhet mindre och/eller spridda lämningar, var bortom det meningsfullas gräns. Bedömningen gjordes därför att schaktens bredd även här borde hållas till motsvarande endast en skopa samt att cirka 1 % av ytan skulle sökschaktas. Schakten placerades i huvudsak i ungefär nord-sydlig riktning vilket främst hade praktiska orsaker. Området visade sig vara tomt på fornlämningsindikatorer sånär som på att en brunn framkom i den extensiva ytans sydöstra hörn.

På den västra sidan hade avsevärt större andel av området bedömts ha en hög potential för nya lämningar. Det rörde sig om ett område söder och väster om Storbacken (165 306 m²) och ett längst upp i norr vid Hällby (12 624 m²) (fig 2). Inom dessa ytor gjordes en initial schaktning med påföljande förtätning, vilket i slutänden ledde till en schaktandel på cirka 3,7 % (exklusive impedimentsmark). Området norr om Storbacken skulle ges en extensiv behandling (90 437 m²). Utifrån erfarenheten från den östra sidan beslutades det att även här schakta cirka 1 %. Schaktbredden i den västra delen hölls i allmänhet till 1,5 skopbredd (cirka 2,40 – 2,60 meter) för att få något större avbanade ytor och därmed kunna klargöra om större ansamlingar av anläggningar framkom. I stor utsträckning gavs schakten en nord-sydlig orientering för att på så sätt öka sannolikheten att påträffa spår av långhuskonstruktioner, vilka i många fall snarare har en mer eller mindre öst-västlig än nordsydlig orientering (jämför Eklund 2005:114, Onsten-Molander, Martinelle & Willemark 2007:85ff). I vissa fall anpassades schaktens placering till terrängen eller med syftet att avgränsa ytor med anläggningar. Inom de intensiva ytorna framkom inte fornlämningsindikatorer i alla schakt men i samtliga delar av området. Även inom de extensiva ytorna påträffades fornlämning i form av ett större boplatsoområde vilket avgränsades genom en förtätning av schakten.

Utredningsresultat

Etapp 1

Topografi och st andlägen

Undersökningsområdet är beläget i och kring en flack nord-sydlig dalgång, precis i utkanten av Uppsalas samlade tätortsbebyggelse (fig 2). Bärbyleden skär området i nord-sydlig riktning. Marken är till största delen odlad och på de högsta partierna finns skogklädda impediment. Under matjorden finns glacial- och postglacial lera och höjderna utgörs till förhållandevis stor del av berg som går i dagen. Nivån över havet varierar från 13–30 meter. Just väster om Bärbyleden ligger det större impedimentet Storbacken och höjden väster om undersökningsområdet och just söder om Stabby benämns Stabby backe. En gång- och cykelväg löper från Berthåga upp mot Storbacken, skär backens norra sida, löper under Bärbyleden i en viadukt och fortsätter genom undersökningsområdet mot öster.

Strandnivån i området har förändrats avsevärt från stentill brons- och järnålder (fig 5). De allra högsta partierna på Stabby backe och de inre delarna av Berthåga kyrkogård frilades under den senare delen av stenåldern och området låg då i en vidsträckt skärgård. Vid inledningen av yngre bronsålder, kring 1000 f. Kr., låg moränmarkerna och vissa högre områden med glaciärra kring Berthåga på en udde, Stabby och Rickomberga på en större ö och vid Hällby fanns ett litet skär. Vid bronsålderns slut, cirka 500 f.Kr, hade större lermarker frilagts väster om dalgången och denna utgjordes då av en nord-sydlig farled. Denna torrlades förhållandevis snabbt på grund av att dalbotten är relativt flack. Kring tiden för Kristi födelse låg vattennivån på cirka 12 meter över havet och det fanns då en sjö eller kanske snarare våtmark i området öster om dagens Bärbyled (fig 6). Våtmarkens utbredning i detalj är svår att fastställa. Den finns utmarkerad på SGU:s strandlinjekarta och har där en relativt avrundad form och ett tydligt avslut mot norr, ungefär vid undersökningsområdets gräns. Använder man samma bedömning av nivån som SGU gjort och lägger in dessa nivåer på en karta baserad på laserdata, vilken får en större upplösning av höjdnivåerna än SGU:s karta, erhålls en detaljeringsgrad som går ned mot meternivå. Våtmarken får då en delvis annan form och sträcker sig längre mot norr. En jämförelse med dikessystemet på en karta över Stabby från 1700-talet visar också spår av våtmarken då det tydligen krävts extra dikning i området (fig 14). Faktum är att delar av området än idag brukar översvämmas efter snösmältningen eller vid kraftiga regn.

Av kartorna ovan kan bland annat också utläsas att Hällbys blivande marker torrläggs under yngre bronsålder samt att det som kommer att bli Stabbys territorium till stor del frigörs först under äldre järnålder (fig 5, 6).

Fornlämningsmiljö

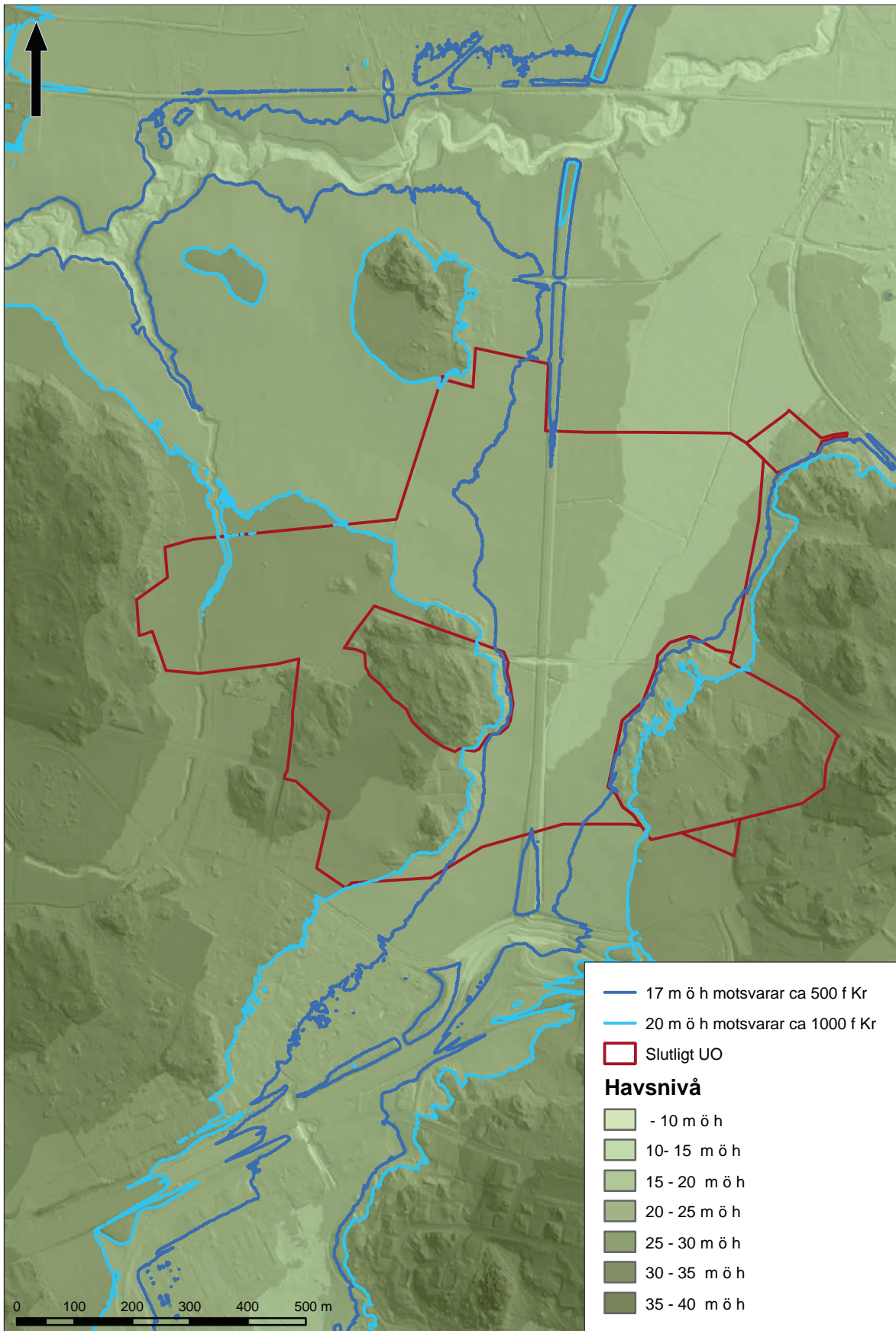
Inom undersökningsområdets begränsningar finns två gravfält, fem skärvtenshögar samt en milsten registrerade sedan tidigare (fig 7). Gravfältet Uppsala 323:1 ligger i krönläge, cirka 25 meter över havet, och utgörs av två högar och tretton stensättningar. Gravfältet Uppsala 330:1 ligger på dalgångens sida, 15–20 meter över havet, och består av en hög och 39 stensättningar. Skärvtenshögarna ligger i samma område på omkring 25 meter över havet. Uppsala 457:1–3 utgörs av en grupp av tre relativt flacka skärvtenshögar. Samma egenskap karakteriserar de två skärvtenshögarna som ingår i Uppsala 305:1–2. En milsten, Uppsala 329:1, finns just väster om Rickomberga, i anslutning till den gamla landsvägen.

I öster, vid Rickomberga, finns ett flertal boplatser och gravar varav flera redovisas under tidigare undersökningar nedan. Förutom dessa ligger där en fornlämningsliknande bildning, Uppsala 328:1, del av en boplat, Uppsala 499:5, en hög, 458:1 samt en hög och två stensättningar, Uppsala 331:1–3 (fig 7). I nordväst, i krönläge i anslutning till Stabby, finns gravfältet Uppsala 332:1. Det rymmer tio högar och cirka 35 stensättningar.

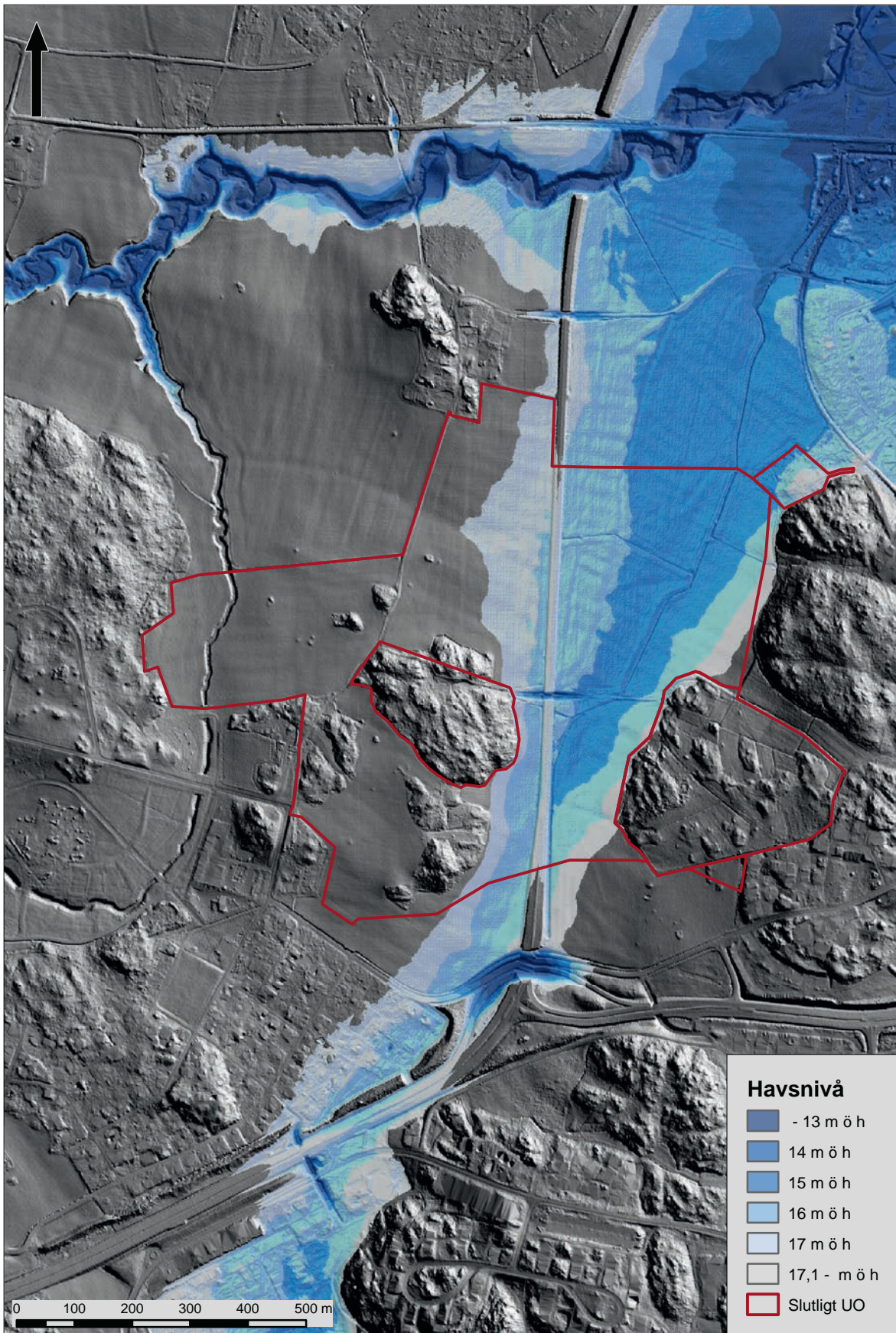
Även väster om undersökningsområdet, på Berthåga kyrkogård, finns ett flertal undersökta boplatser och gravfält vilka behandlas nedan. Dessutom ligger där fem stensättningar, Uppsala 309:1, 313:1, 439:1–2, 456:1, samt fem skärvtenshögar Uppsala 307:1–2, 308:1, 310:1–2 (fig 7).

Tidigare undersökningar och lösfynd

Tidigare har ett flertal arkeologiska insatser utförts i närområdet, men av dessa har endast ett par berört själva undersökningsområdet. 1994, i samband med att trafikplatsen till Bärbyleden/väg 55 byggdes, undersöktes några ytor av vilka en är belägen i undersökningsområdets södra del (fig 7) (Fagerlund 1995a, Fagerlund 1995b). Just väster om väg 55 påträffades en boplatssyta, Uppsala 544:1 samt en brandgrav utan överbyggnad, Uppsala 544:2. Boplatssytan bestod av ett antal härdar samt ytterligare några anläggningar. Platsen är närmast belägen på dalbotten, omkring 10–15 meter över havet. Vid en utredning 2012 med anledning av en eventuell ombyggnad av vägen, berördes samma lämning igen och den kom att utvidgas mot norr och väster, fördelat på två områden (Fagerlund 2012). Sammanlagt framkom ett femtiotal anläggningar, främst stolphål, härdar, mörkfärgningar och nedgravningar. Den västliga koncentrationen, Uppsala 692, blev ej avgränsad mot norr. Just väster om Rickomberga hittades ytterligare ett boplatssområde, Uppsala 693. Det utgörs av omkring trettio anlägg-

FIGUR 5. Karta med strandnivåer. De blå kurvorna visar strandens läge vid två tidpunkter mellan vilken strandförskjutningen är särskilt stor. (Även vissa moderna anläggningar, främst i anslutning till Bärbyleden, finns också med som höjdkurvor men saknar förstås relevans för förhistoriska förhållanden.) Baserat på laserdata från Lantmäteriverket, SGU:s beräkning av strandnivåer och som bakgrund finns en s.k. hillshade-bearbetning från ArcGis. Digital bearbetning: Ann Lindkvist. Skala 10 000.

FIGUR 6. Karta med strandnivåer som gällt från slutet av bronsålder och under den äldsta delen av järnåldern. 17 m ö h motsvarar nivån cirka 500 f Kr, vid en vattennivå omkring 14 m ö h har en avsnörning i nordöst orsakat att en våtmark bildats. Baserat på laserdata från Lantmäteriverket, SGU:s beräkning av strandnivåer och som bakgrund finns en s.k. hillshade-bearbetning från ArcGis. Digital bearbetning: Ann Lindkvist. Skala 10 000.

heter har avvecklats har också merparten av byggnaderna rivits, för att från och med 1980-talet ge plats för fle familjshus. I samband med nybyggnationerna har flera olika arkeologiska undersökningar gjorts. De viktigaste resultaten gäller en större boplatssyta från romersk järnålder–vikingatid (Uppsala 499:1–3) och ett gravfält från förrromersk järnålder/romersk järnålder – romersk järnålder (Uppsala 498:1, Karlenby 1995, Frölund 1998, 1999, 2001) (fig 7). Vidare har en boplatssyta från bronsålder (Uppsala 329:2) och en aktivitetssyta från romersk järnålder (Uppsala 499:4, Qviström m fl 2006) undersökts. Ytterligare en boplatssyta, med trolig datering till bronsålder, undersöktes just söder om Luthagesplanaden (Uppsala 620:1, Qviström 2005).

Med anledning av byggandet av Berthåga kyrkogård har, från 1960-talet och senare, ett antal arkeologiska undersökningar utförts. I kyrkogårdens östra del ligger en boplatssyta med minst två stolphus och två skärvstenhögar från yngre bronsålder/äldre järnålder vilka har förundersökts (fig 7) (Uppsala 311:1, Fagerlund u.å. b). En del av en stor fornlämning med omkring 190 gravar, 4 skärvstenshögar och en hålväg undersöktes 1966–67. De undersökta objekten utgjordes av boplatsslämningar, skärvstenslager, skärvstenshögar samt ett tjugotal stensättningar och låga högar. Lämningarna dateras till yngre bronsålder (Uppsala 312:1, Sjöberg 1967–68).

En mindre boplatssyta med fynd av bland annat skärvsten och kvarts samt även anläggningar har påträffats inom den centrala delen av kyrkogården (Uppsala 546:1, Fagerlund 1995b) (fig 7).

I den västra delen av kyrkogården har kronologiskt komplexa lämningar undersökts vid två olika tillfällen (fig 7) (Uppsala 545:1). Matjordsfynd från äldre och yngre bronsålder men även senneolitikum har påträffats vid ytavsökning i plöjd mark och dessutom har ett mindre antal boplatssanläggningar framkommit vid schaktning. Två av dessa kunde dateras till yngre bronsålder (Fagerlund u.å. a, Fagerlund u.å. b). En skrapa av glas ingick i materialet och utgjorde ett svårtolkat fynd då den var tillverkad med en slagteknik som är typisk för senneolitikum/äldre bronsålder. Skrapan undersöktes av en specialist som kom fram till att glaset troligen inte var yngre än medeltid men att en äldre datering, samt att det skulle kunna röra sig om importgods, inte kunde uteslutas helt (Kresten 2002).

Vid Hällby, på krönet av det bergiga impedimentet, undersöktes 1964, tre högar med brandbegravningar vilka kan dateras till vikingatid (fig 7) (Uppsala 322:1, SHM inv. nr. 27752).

Det har gjorts ett par lösfynd i området vilka dock inte säkert kan kopplas till själva undersökningsområdet. Vid plöjning i en åker söder om Rickomberga påträffades 1901 ett silvermynt, en romersk denar, präglad för Domitianus (79–81 e. Kr.) (SHM inv.nr 11438). Myntet är ovanligt och i Uppland har endast ett tiotal liknande påträffats tidigare

(Wischn 1989:51). En fragmenterad enkel skafthålsyxia av grönsten funnen vid Stabby inkom till Historiska museets samlingar 1859 (SHM inv.nr 2678).

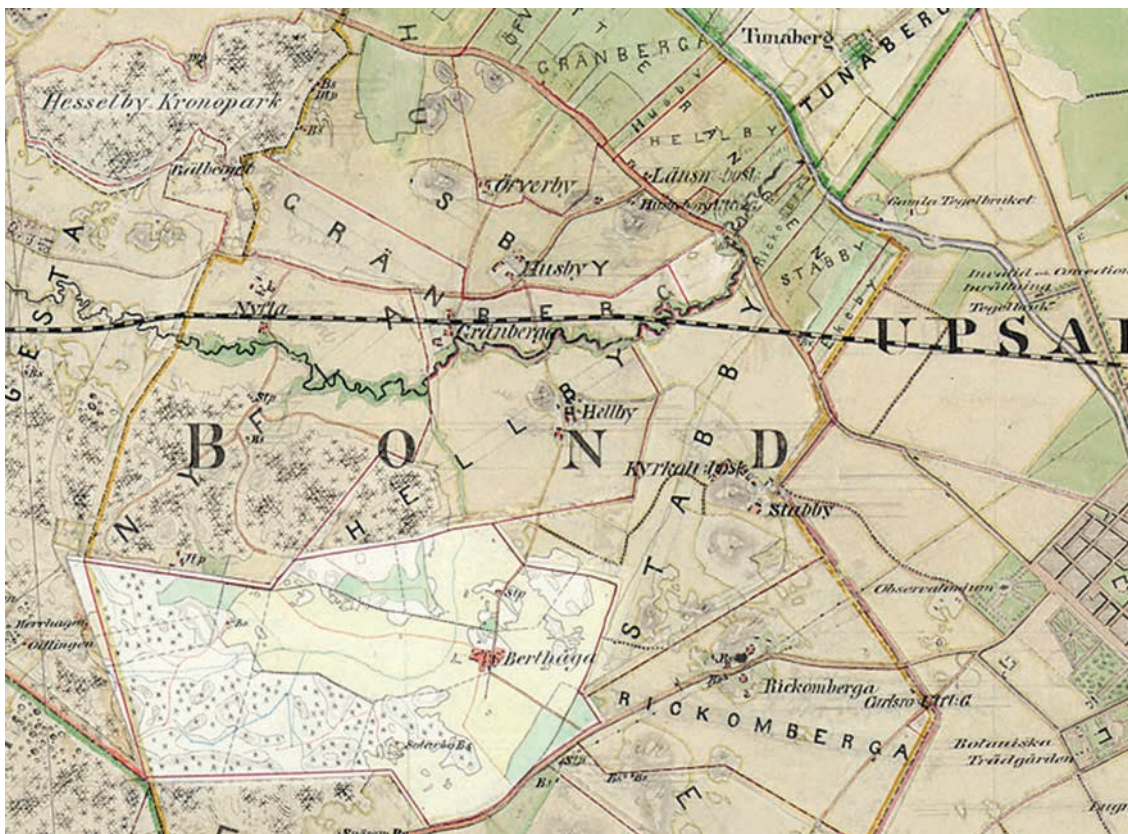
Historiska kartor

Undersökningsområdet berör mark som under historisk tid hört till fyra olika byar. I sydöst, vid den gamla landsvägen mot Enköping, Rickomberga, i väster Berthåga, i norr Hällby och i nordöst Stabby (fig 8).

Det tidigaste skriftliga belägget för Rickomberga är från 1316 då namnet skrivs (*in*) *Rikonaberghum* (DMS 1:2). Efterleden är plural och syftar på höjden där byn ligger och/eller de berghällar som finns där. Förleden innehåller en genitivform av mansnamnet *Rikvin*. Förleden i namnet kan vara tillfogad för att skilja det från bynamnet Gränberga, vilket också ligger i Bondkyrko socken (Vikstrand 2013:179). Berthåga är i det äldsta belägget från 1316 skrivet som (*de*) *Bertoghum*. (DMS 1:2) Förleden har ingen säker tolkning men efterleden betyder ”högar” (Calissendorff 1986:131). Det är oklart vad som kan åsyftas. Det finns inga gravhögar i området. Det är möjligt att det är själva berghöjderna eller det höga läget i terrängen som avses. Även Hällby har sitt äldsta belägg från 1316 då det skrivs (*in*) *Helliby*, från 1336 finns även formen *Hellæby* (DMS 1:2). Namnet innehåller ett terrängbetecknande förled vilket har ett uppenbart samband med den karaktäristiska delvis kala bergformation vid vilken byn legat (Vikstrand 2013:11). Stabby har något äldre belägg, från 1291, (*in*) *Stabby* (DMS 1:2). Förleden innehåller ordet *stav* vilket kan ha ett flertal olika betydelser med syftning på bland annat något sakralt, gränser, gränsmärken, sjömärken, och lodräta bergformationer (Vikstrand 2001:292ff). Flera av dessa är tänkbara alternativ i detta fall men kanske främst de som är syftningar på gränser eller lodräta bergformationer.

Följer man byarna genom kartorna från 1600-talet och framåt ser man att få större förändringar har skett. Inslaget av äng är större på de äldsta kartorna och dessa ytor finns bland annat i de lägsta partierna av dalbotten där byarnas marker möts, men samtliga byar har också haft äng vid Fyrisån. Vid 1800-talets mitt har praktiskt taget all äng övergått till åkermark (fig 8) (Kartakt: J112-84-7). Uppodling har nästan bara skett på Stabbys mark, i ett parti väster om Rickomberga (se nedan). Byarnas områden har inte heller ändrats i någon större utsträckning. Stabby har haft två åkerstycken som legat norr om Storbacken och vilka sträckt sig nästan ända fram mot skogen i väster. Vid laga skifte 1865 har området kortats av och övertagits av Berthåga.

Det finns anledning att tro att samtliga av byarnas tomter, vars lägen inte har några äldre belägg än från 1600-talet, trots det skulle kunna gå tillbaka till medeltid. I själva det historiska kartmaterialet är det byarnas läge inom sina respektive marker och i förhållande till tvåsädeshägnaderna som pekar på detta. Ser man till de topografiska förhållan-

FIGUR 8. Utsnitt ur den Häradsekonomiska kartan över Uppsala från 1859-63. Kartakt: J112-84-7. Utan skala.

dena visar de att samtliga bytomter ligger vid eller på impedimentsmark i framträdande lägen. Stabbys placering är dock något udda då den ligger i nordläge i nedanför en markant berghöjd. I slutsatserna kommer ett vidare resonemang kring bytomternas läge och ålder att föras.

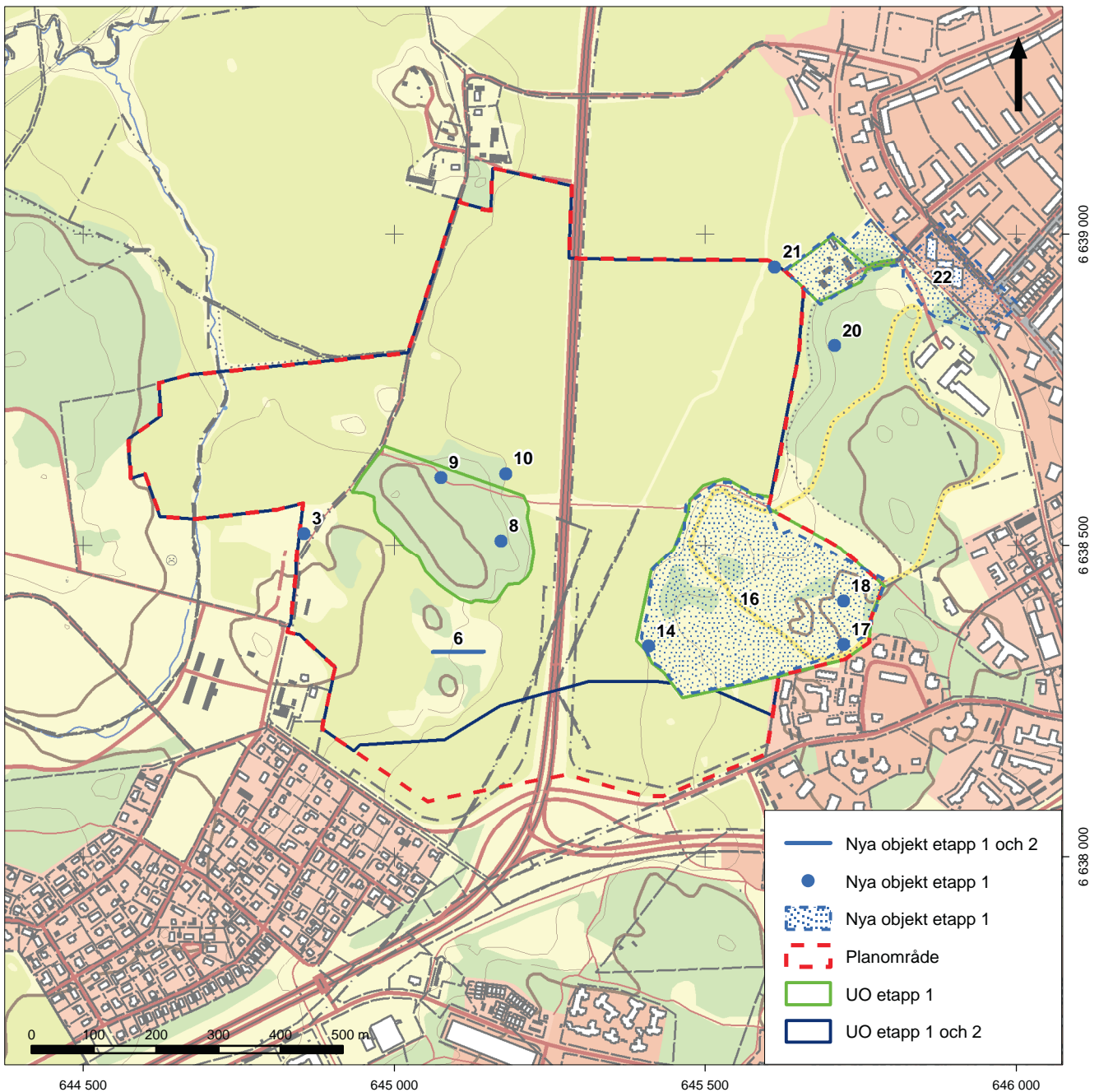
Fältinventering

Vid fältinventeringen har sammanlagt 12 nya objekt framkommit. Redovisningen nedan görs i objektsnummerordning och börjar med den västra delen av undersökningsområdet. För orientering kan inventeringskartan användas (fig 9).

Vid undersökningsområdets gräns i väster, i ett parti mellan muren till Berthåga kyrkogård och en gång- och cykelväg, finns platsen för ett soldattorp, objekt 3 (fig 9). Torpet är utmarkerat på ett par äldre kartor, laga skifte för Berthåga från 1865 och häradsekonomiska kartan från 1859-63 (fig 8) (Kartakt: B7-3:2, J112-84-7). Dessutom finns en byggnad utsatt på den ekonomiska kartan från 1951 (Kartakt: J133-11H7j54). På platsen finns idag inga synliga lämningar men ett trettiotal meter åt nordnordöst finns rivningsmassor (tegel, takpannor, sten, glas etc) som är synliga i markytan samt i en brant slänt mot norr. Här finns också två buskar av modern trädgårdstyp samt kirskaål. Det är oklart om tomten till soldattorpet sträckt sig fram till detta område eller inte.

Söder om Storbacken löper en färdväg mellan två impediment i östvästlig riktning, **objekt 6** (fig 9). Vägen är trots högt gräs, väl synlig i markytan på en sträcka av cirka 60 meter. Den kantas av ett dike mot norr. Två schakt öppnades genom vägen. Ett i den västra delen (S4223) och ett i den östra (S4186) (se även detaljkarta D, bil 1). I samband med schaktningen visade det sig att det *de facto* rörde sig om två vägar. En yngre vägbank (A4217) och en äldre hålväg (A4192). Den yngre utgörs av en i söder 2,1 meter bred och cirka 0,2 meter djup vägbank varvid det påträffades yngre fyndmaterial såsom tegel och hästkosömmar. Direkt norr om denna väg finns den äldre hålvägen som är cirka 3,6 meter bred och 0,7 meter djup. Denna genomskärs av diket som hör till vägbanan. Vägsträckningen finns belagd på ett flertal kartor, den äldsta en geometrisk karta över Berthåga från 1635 (Kartakt: B7-3:a4:15-16). När kartan för laga skifte upprättas 1865 är vägen på gång att tas ur bruk och en ny väg har byggts längre söderut (Kartakt: B7-3:2). Vägen har förbundit Berthåga by med ett par andra vägar som gått mot Hällby i norr respektive Rickomberga i öster. Sträckningen motsvarar för övrigt också en del av tvåsädeshägnaden (Kartakt: B7-3:a4:15-16).

Nära Storbackens östra kant, i tät blandskog, ligger en stensättning som är helt täckt av jord, **objekt 8** (fig 9, 10). Den är rund, cirka 9 meter i diameter och cirka 0,5 meter hög. Profilformen kan beskrivas som flack eller möjligen

FIGUR 9. Plan över de objekt som framkommit i samband med inventering samt detaljplane- och undersökningsområdena. Skala 1:10 000.

mycket svagt välvd. På stensättningens mitt står en rest sten som är 0,5 meter hög. Marken sluttar mot dalgången och stensättningen ligger cirka 22 meter över havet.

I skogen mitt på Storbacken, just söder om cykelvägen, finns ett område med fossil åkermark, **objekt 9** (fig 9). Det rör sig om två ytor vars norra kanter skärs av cykelvägen. Den västra åkern är cirka 20 meter lång och utgörs av en plan yta som avgränsas av diken i öster och söder. Denna hänger samman med ytterligare en liknande åker med sam-

FIGUR 10. Stensättningen, objekt 8, var svår att fotografera på grund av den täta vegetationen. Den mossklädda stenen i foden står mitt på stensättningen. Från sydväst. Foto: Ann Lindkvist.

FIGUR 11. Gränsmärke, objekt 10, var uppbyggt av kantiga stenar. Från sydväst. Foto: Ann Lindkvist.

FIGUR 12. Fossil åkermark, objekt 16, med insprängda mindre impediment. Från nordväst. Foto: Ann Lindkvist.

FIGUR 13. Fossil åkermark, objekt 16, med insprängda mindre impediment. Dike i förgrunden, Stabby backe i bakgrunden. Från sydväst. Foto: Ann Lindkvist.

ma orientering vilken är cirka 30 meter lång. Åkrarna är utmarkerade på den häradsekonomiska kartan från 1859–60 (fig 8) (Kartakt: J112-84-7).

Också på Storbacken, men i kanten mot åkern i öster, ligger ett gränsmärke, uppbyggt av ett antal stenar, **objekt 10** (fig 9, 11). Konstruktionen är cirka 1 meter i diameter och i mitten finns en stående sten som är 0,5 meter hög. Det går inte att koppla gränsmarkeringen till någon bygräns som funnits under 1700- eller 1800-talen. Gränsen mellan Berthåga och Stabby har gått över Storbacken men cirka 50 meter längre åt söder. Precisionen är sämre för kartorna från 1600-talet och det går inte att utesluta att gränsen kan ha gått vid gränsmärket under denna tid (Kartakt: A18:3-4, B7-3:a:15-16).

Öster om Bärbyleden finns ett större område som utgör fossil åkermark, **objekt 16**. (fig 8, 9, 12, 13, 14) Det rör sig om äldre odlade ytor, avgränsade av och genomskurna av diken, vilka ligger insprängda mellan mindre något högre partier som varit åkerholmar. På den äldsta lantmäterikartan över Stabby från 1635 är endast ett par mindre åkrar utmarkerade men de odlade och brukade ytorna ökar successivt på de yngre kartorna (Kartakt: B7-20:a:17-18, B7-20:1, B7-20:2, 03-BON-148, J112-84-7). Vid tillkomsten för den ekonomiska kartan 1952 är området ej odlat (Kartakt: J133-11I7a54). De synliga strukturerna i området, dvs diken, härrör sannolikt i huvudsak från senare delen av 1800-talet och tidigt 1900-tal.

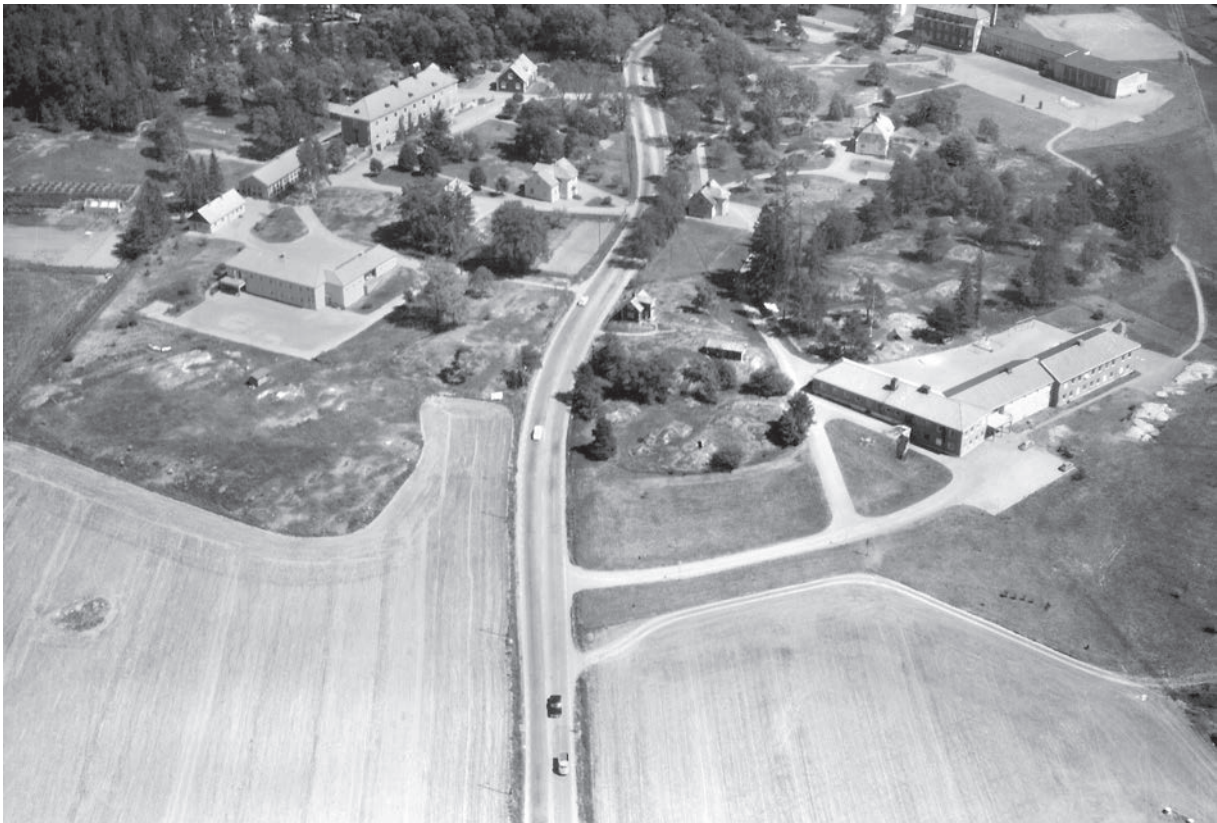
I sydöst, nära Rickomberga, ligger en rektangulär husgrund av betong samt väster om denna ett vattenkar, också av betong och med en vattenkran, **objekt 17** (fig 9). Byggnaden finns inte utmarkerad på någon karta men däremot finns ett flygfotografi över Rickomberga från väster där området finns med. En byggnad och vad som ser ut som en trädgårdsodling syns på det som sannolikt är platsen för husgrunden (fig 15). Möjligen rör det sig om ett hus med glastak. Det är troligt att vårdinstitutionen vid Rickomberga ansvarat för trädgårdsanläggningen.

I den aktuella betes- och hagmarken finns också ett område med rivningsmassor, utspridda samt delvis synliga i ytan. Materialet utgörs av tegel, takpannor, stenar, betong, kakel, slagg etc. Inom detta område ligger en samling med sex stenar varav en har en skålgrop, **objekt 18** (fig 9, 16). Stenen är kantig, av granit (0,6 x 0,6 x 0,4 meter) och på dess sydsydöstra kant finns en skålgrop som är rundad (0,15 x 0,15 meter, 0,04 meter djup). Sammanhanget samt det ytliga läget för stenen gör att det är sannolikt att den är flyttad till platsen i sen tid.

På västkanten av betes- och hagmarken finns en brunn i betong med en överbyggnad i form av en järnställning på fyra ben, **objekt 14** (fig 9). Brunnen är kvadratisk, 1,5 x 1,5 meter och är igenfylld med större stenar. På platsen för brunnen finns en byggnad utmarkerad på den ekonomiska kartan över Uppsala från 1952 (Kartakt: J133-11I7a54).

FIGUR 14. Utsnitt ur storskifteskarta över Stabby från 1762. Partiet med fossil åkermark (objekt 16) som vid denna tid är under uppodling syns nederst i bild. Av kartan kan man utläsa att det vid denna tid här finns ett par mindre åkrar (grå och betecknade med A) samt några mindre ängsmarker (gröna och betecknade med A15 respektive B15) insprängda mellan ytor av utmark/impedimentsmark (gulbrunt) i området. Husmarkeringen för en backstuga (objekt 20) syns söder om Stabbys bytomt, i Stabby backe. I den norra kanten av backen syns själva bytomten, med markeringar för tre gårdar (objekt 22). De dubbla husmarkeringarna på kyrkoherdebostället visar att det där även funnits en arrendatorsbostad. Kartakt: B7-20:1.

FIGUR 15. Flygfoto över Rickomberga från 1966, taget från väster. I den vänstra kanten syns den aktuella byggnaden med tillhörande odlingsanläggning. Foto: Flygtrafik AB. Upplandsmuseets samlingar, FLY072.

FIGUR 16. Skålgropsstenen, objekt 18. Själva skålgropen syns nederst till höger i bild. Lodföto. Foto: Ann Lindkvist.

FIGUR 17. Terrass med lämningar av en backstuga, objekt 20. Strax ovanför bildens mitt syns terrasskanten och i förgrunden syns de stenar som sannolikt rasat ner från terrasskanten. Foto: Ann Lindkvist.

Ett litet stycke utanför detaljplaneområdet, i Stabby backe, har lämningarna av en lägenhetsbebyggelse som hört till Stabby påträffats, **objekt 20** (fig 9, 14, 17). Det rör sig om en husgrund (cirka 4 x 4 meter) belägen på en terrass som grävts ur i en brant sydslänt. I den främre kanten ligger syll-/terrasskantstenar och i marken finns ett stort inslag av tegel. Just öster om denna finns ytterligare en terrass (ca 4 x 2 meter) samt en väg/ramp som ansluter till denna

från öster. Nedanför slänten för den förstnämnda husgrunden ligger ytterligare några stenar vilka troligen rasat ner från husgrunden/terrassen. På laga skifteskartan över Stabby från 1762 finns en byggnad utmarkerad på platsen (Kartakt: B7-20:1). Det rör sig sannolikt om en backstuga.

I åkermarken ca 15 meter nordväst om tomten till Stabby prästgård ligger ett röjningsröse, **objekt 21** (fig 9). Det rör sig om en rundad stenansamling (6 x 5 meter) på

FIGUR 18. Stabby prästgård, objekt 22. Huvudbyggnaden från trädgården. Från norr. Foto: Ann Lindkvist.

FIGUR 19. Stabby prästgård, objekt 22. Brygghuset, beläget i tomtens norra del. Från söder. Foto: Ann Lindkvist.

vilken det förutom sten också ligger en betongplatta samt en lastpall. På platsen har det tidigare gått en väg vilken kan urskiljas på kartor från 1600-talet och framåt (Kartakt: B7-20:a4:17-18, B7-20:1, B7-20:2, 03-BON-148, J112-84-7). Vägen är även utmarkerad på den ekonomiska kartan över Uppsala från 1952 (Kartakt: J133-11I7a54). Sannolikt har röset skapats i samband med att vägen tagits bort, någon gång under 1900-talets senare hälft. Röset bedöms inte som kulturhistorisk lämning.

Stabby prästgård utgör en del av en äldre bytomt, **objekt 22** (fig 9, 14, 18, 19). Den har omfattat de ytor på vilka det idag finns en äldre gårdsbebyggelse och har sträckt sig vidare mot nordöst fram till den gamla banvallen samt därifrån i vinkel mot sydöst (160 x 55–85 meter + 180 x 70–115 meter). Den sydöstra delen utgörs av obebyggd mark i sydväst, centralt löper den gamla banvallen och den nordöstra delen är bebyggd med fle familjshus, sånär som på ett

stycke längst i söder som utgörs av en park. Denna utgör egentligen en gammal fruktträdgård till en av gårdarna i byn. I anslutning till banvallens sydvästra sida finns ett par sylvstensgrunder som är mer eller mindre synliga i ytan.

Bytomten har varierat i storlek under olika tider. 1635 fanns två gårdar i byn vilka var belägna där den nuvarande bebyggelsen finns (Kartakt: B7-20:a4:17-18). Vid tiden för storskiftet 1762 fanns det tre gårdar i byn och dessa låg på platsen för nuvarande tomt men även nordöst om och på Stabby backe (Kartakt: B7-20:1) (fig 8, 14). När enskiftet genomförs 1807 är gårdarna återigen två men samma yta som tidigare är bebyggd (Kartakt: B7-20:2). Stabby blev kyrkoherdeboställe för Bondkyrko församling 1582 (Ehn 1985:13) Åren 1901–12 bodde den kände professorn och kyrkoherden Nathan Söderblom i prästgården (Runestam m fl 1985).

I samband med inventeringen besiktigades också de fornlämningar som fanns inom undersökningsområdet sedan tidigare. Gravfältet Uppsala 330:1 är beläget i hagmark och merparten av ytan för gravfältet täcks av täta slånbusksnår. Endast någon enstaka anläggning gick att urskilja. Enlig Fornsök ska det finnas 40 gravar på platsen men det är tveksamt om det verkligen kan röra sig om så många. De tre skärvtenshögar Uppsala 457:1-3 ligger på ett impediment med enstaka träd och buskar. Anläggningarna är relativt diffusa och något svåra att avgränsa. På kanten av impedimentsmark ligger de två skärvtenshögar Uppsala 305:1-2. Den förstnämnda kunde inte lokaliseras då ytan är helt täckt av täta slånbusksnår. Den andra skärvtenshögen påträffades men på grund av buskvegetationen kunde inte de detaljer som finns i beskrivningen i Fornsök urskiljas. Gravfältet 323:1 ligger i krönläge och området är tätt bevuxet med buskar och mindre träd. Endast ett par tre gravar av de angivna 15 kunde identifieras.

Sammanfattande resultat etapp 1

Med hjälp av de olika källmaterialen kunde vid fältinventeringen sammanlagt 12 nya lämningar av olika typer identifieras (fig 9, tab 1). Av dessa har 11 bedömts vara fornlämning respektive övrig kulturhistorisk lämning. Det var främst de historiska kartorna som användes för att hitta och tolka lämningarna vilket var en naturlig följd av att objekten i huvudsak är från efterreformatorisk tid. Ett objekt (6) blev senare, inom etapp 2, även föremål för schaktning. I tabellen nedan sammanfattas de nya objekten och bedömningarna av dateringarna presenteras också.

Etapp 2

Utgångspunkter för schaktningen

Utifrån den bild av förutsättningarna för förhistorisk bebyggelse och användning av landskapet som hade byggts upp inom etapp 1 utarbetades några hypoteser om var det

Objektsnr/ Fornl.nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Bedömning av datering
3	Lägenhetsbebyggelse, soldattorp	Övrig kulturhistorisk lämning	1800-tal
6	Färdväg, vägbanan och hålväg	Fornlämning	Belagd från 1600-tal och senare, troligen delvis äldre
8	Stensättning	Fornlämning	Yngre bronsålder eller järnålder, det sistnämnda mer sannolikt
9	Fossil åkermark	Övrig kulturhistorisk lämning	1800-tal
10	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Osäker bedömning, sannolikt efterreformatörisk
14	Brunn	Övrig kulturhistorisk lämning	1900-tal
16	Fossil åkermark	Övrig kulturhistorisk lämning	Belagd från 1600-tal och senare
17	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	1900-tal
18	Hällristning, skålgrop	Övrig kulturhistorisk lämning	Ursprungligen yngre bronsålder eller järnålder, flyttad under 1900-tal
20	Lägenhetsbebyggelse, backstuga	Fornlämning	Belagd under 1700-tal
21	Röjningsröse	Inprickas ej	1900-tal
22	Bytomt	Bevakningsobjekt	Belagd från 1600-tal och senare, sannolikt medeltida

TABELL 1. Sammanställning av nya kulturlämningar framkomna under etapp 1 tillsammans med bedömningar av datering.

kunde tänkas finnas arkeologiska lämningar inom de ytor som ingick i etapp 2. Dessa fick ligga till grund för den fortsatta schaktningsstrategin. (För detaljer kring metod och genomförande hänvisas till dessa respektive avsnitt.)

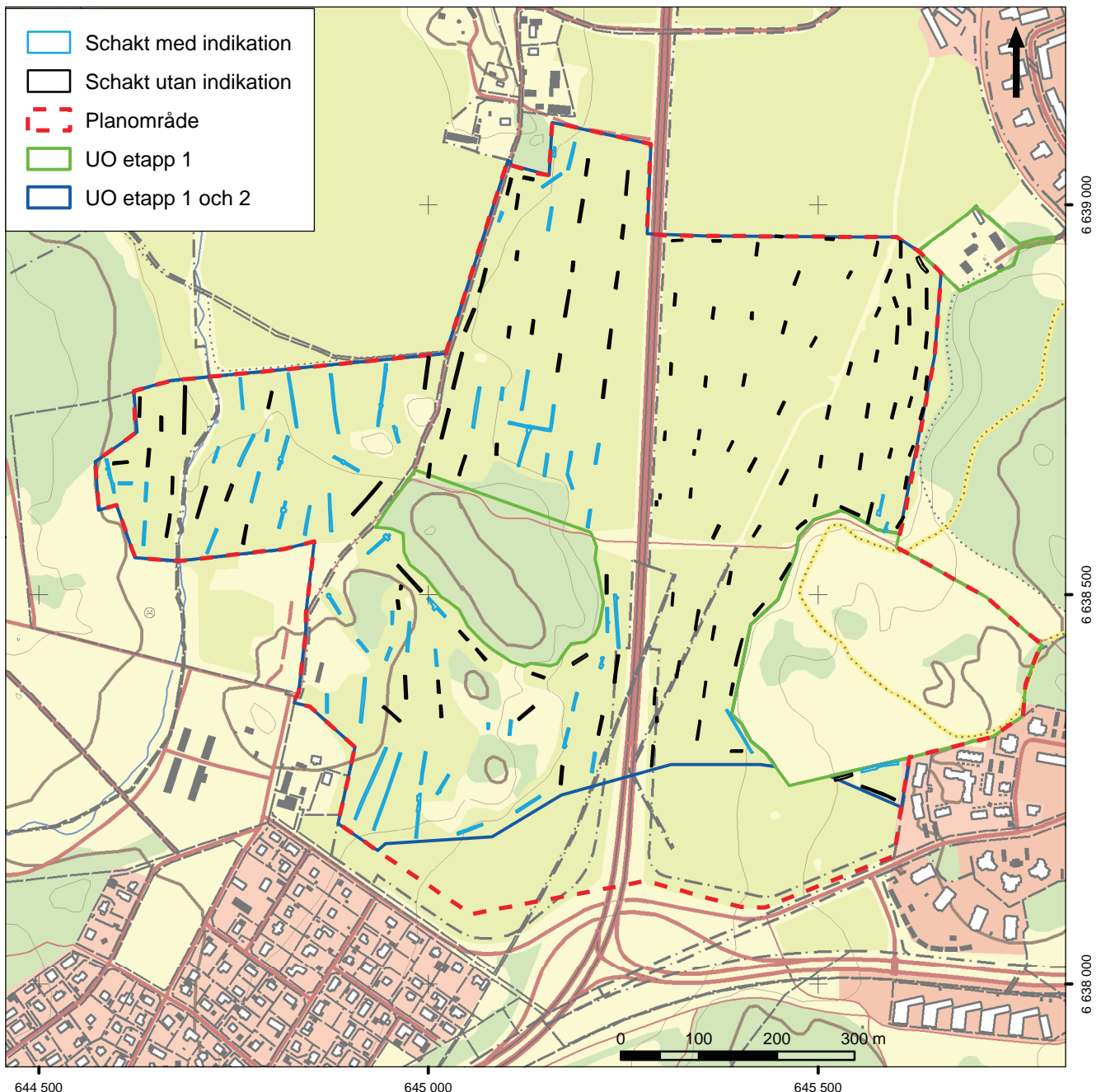
På den östra sidan av Bärbyleden, just väster om Rickomberga, var en liten kil av undersökningsområdet för etapp 2 beläget (fig 2). Ytan låg i ett höjdläge mot väster. Dessutom gränsade den mot den sedan tidigare kända boplatzlämningen Uppsala 693 och den låg även i nära anslutning till de övriga grav- och boplatzlämningarna inom Rickombergaområdet. Det bedömdes därför att det fanns en hög sannolikhet för ett boplatzläge här. Ytan skulle därmed schaktas intensivt. I norr, vid Stabby, är ett gravfält, Uppsala 332:1, beläget på en hög höjden. Utifrån en bedömning av typen av gravar och läget är det troligt att det tillkommit under yngre järnålder. Dessutom gränsar Stabby bytomt, vilken möjligen kan ha medeltida rötter, här mot undersökningsområdet. Men det finns ingen lermark här som kan ha frigjorts förrän under järnålderns lopp och även då har det inte rört sig om några stora ytor. Det fanns med andra ord en viss, begränsad, potential för främst boplatzlämningar från den senare delen av järnålder och även medeltid på ytan närmast Stabby backe. Det beslutades därför att intensiv schaktning skulle utföras här.

Resterande del av ytan för etapp 2 på den östra sidan, utgjordes av relativt låg belägen mark vilken inte började frigöras från vattnet förrän under äldre järnålder (fig 6). Dessutom kom en våtmark att täcka en stor del av området – sannolikt genom hela järnåldern. Ett gravfält, Uppsala 330:1, ligger förvisso i anslutning till den lägre marken men det bedömdes utifrån gravsammansättningen sannolikt

vara från äldre järnålder. Därmed var det inte troligt att en närbelägen boplats skulle kunna påträffas på dalbotten men att det möjligen kan ha funnits en på den högre marken österut. Eftersom det varit en farled och senare en våtmark i området fanns det dock potential för att det skulle kunna finnas olika typer av våtmarkslämningar som till exempel bryggkonstruktioner, landningsanläggningar, anordningar för fiske etc inom ytan. För att inte utesluta möjligheten att hitta denna typ av lämningar bestämdes att en extensiv schaktning skulle göras här (fig 2).

Väster om Bärbyleden fanns ett stort område kring Berthåga vilket var högt beläget. Ett större sammanhängande landområde med både morän- och lermark bildade redan omkring år 1000 f Kr en rundad udde här. Ytan anknäper till en mängd fornlämningar från slutet av stenålder och framåt belägna inom Berthåga kyrkogård. Inom själva undersökningsområdet finns dessutom ett flertal spridda kända lämningar som gravar och skärvtenshögar från bronsålder och järnålder. Söder om undersökningsområdet hade grav- och boplatzlämningar tidigare framkommit. Det bedömdes därför att det fanns en stor potential för boplatzlämningar i hela partiet söder och väster om Storbacken och att området skulle undersökas intensivt (fig 2). Även längst upp i nordväst bedömdes det att det fanns ett mindre boplatzläge som skulle utgöra en intensiv yta. Anledningen var främst att området gränsar mot Hällby, som har en bytomt vilken mycket väl kan ha medeltida rötter samt ett vikingatida högggravfält. Terrängen höjde sig dessutom i anslutning till byn och bildade ett möjligt boplatzläge vilket skulle kunna ha varit användbart från och med den senare delen av yngre bronsålder.

FIGUR 20. Översikt över hela detaljplane- och undersökningsområdet med schakt med respektive utan indikation. Skala 1:8 000.

Resterande del av det norra området bedömdes inte ha särskilt hög potential för fornlämning (fig 2). Det fanns ingen nära anknytning till kända fornlämningar och terrängen uppfattades, i detta läge, som relativt plan. Partiet hade legat under vatten länge och bedömningen gjordes att det därför borde ha varit relativt sankt under lång tid. Ungefär hälften av ytan hade legat under vatten fram till omkring 500 f Kr. På grund av avsaknaden av några uttalade boplatslägen bestämdes det därför att ytan skulle undersökas extensivt.

Schaktning, etapp 2

Totalt öppnades 189 schakt varav 78 var belägna på den östra sidan av Bärbyleden och 111 på den västra sidan. I 63 av schakten framkom fornlämningsindikationer (fig 20). An-

talet anläggningar uppgår till 271 stycken. Av dessa utgör 168 stolphål, 40 härdar, 33 gropar, 15 kulturlager, 4 brunnar, 2 vägar, 2 rännor och 1 stenpackning. Därutöver påträffades 6 sentida gropar. Diken påträffades i cirka en tredjedel av schakten på den västra sidan. På den östra finns diken i ungefär hälften av schakten. Dessa kan relateras till olika faser av äldre tiders åkerbruk.

På den östra sidan av Bärbyleden framkom anläggningar i endast fyra av schakten (fig 20, bil 1 – detaljkarta H, 1). I de övriga påträffades ofta diken och i tre schakt störningar vilka uppkommit i samband med schaktningar för en ledning samt vid kulvertering av ett större dike. Underlaget i schakten gav i ett par tre fall ett tydligt intryck av att vara vattenavsatt och i några syntes berg i dagen.

FIGUR 21. Upp mot skogen, där fornlämning framkom, steg marken något. Från nordöst. Foto: Ulf Celin.

Eftersom inga särskilt intressanta detaljer finns att redovisa återges inte partiet med tomma schakt på den östra sidan på de detaljkartor som finns för den följande redovisningen.

Resultaten av schaktningen i övrigt presenteras i det följande på nio detaljkartor vilka ligger som bilaga i rapporten (bil 1). Den västra sidan av Bärbyleden redovisas först, med början i väster och med fortsättning mot sydöst och därefter mot norr. De delar av den östra sidan av vägen som har fornlämningsindikationer presenteras på de två sista detaljkartorna.

Detaljkart A

I detta avsnitt redovisas området längst bort i den västligaste delen av undersökningsområdet (bil 1, detaljkarta A). Ytan tangerar den högre liggande skogsmarken där det stora grav- och boplatsoområdet Uppsala 312:1 är beläget. I öster begränsas ytan av den bäck som rinner ned mot Libro

FIGUR 22. Gropen A2956 i S2935. Från väst. Foto: Ulf Celin.

FIGUR 23. Vy över området. Från sydväst. Foto Ulf Celin.

bäck (fig 21). Nivåerna varierar mellan 20 och 24 meter över havet.

Vid åkerkanten i väster öppnades schakt **S2935**. I detta framkom framförallt två relativt stora och välavgränsade gropar. De låg med cirka 5 meters avstånd och hade båda större sten i ytan (upp emot 0,4 meter stora). A2956 hade ett diametermått på 2 meter medan A2969 var 1,7 meter i diameter (fig 22). Intill A2169 påträffades ett tydligt stolphål, A2981 med både bränd lera och träkol i ytan.

I det intilliggande schaktet mot öster, **S3062**, påträffades A3066 som utgjordes av ett ensamliggande stolphål med ett diametermått på 0,4 meter. Ytterligare en större grop, A2894, framkom i **S2890**. Även denna var välavgränsad men hade en mer flammig fyllning. Gropen var 1,7 meter i diameter och saknade större sten i ytan. Något längre söderut, i **S2840**, påträffades två stolphål, A2848 och A2867, samt en grop, A2855, vilken hade en mörk tydlig fyllning.

Detaljkart B

Öster om bäcken och fram emot Storbacken finns ett relativt flackt stycke åkermark på vilket det ligger flera mindre impediment. Nivåerna varierar mellan 20 och 22 meter över havet. Inom detta område har omfattande spår efter boplatsslämningar påträffats (bil 1, detaljkarta B) (fig 23).

Längs bäckens östra sida framkom i ett par schakt rester av kulturlager och några ensamliggande stolphål. I **S3099** schaktades ett 12 meter långt kulturlager med spridda rester av träkol, A3105, fram. Ett annat kulturlager, A3135, i vilket det också syntes ett stolphål, A3141, påträffades i **S3126**. Väster om detta, i **S2600**, framkom två stolphål, A2608 och A2615. Även i **S2576** framkom ett kulturlager, A2590, som dock endast schaktades fram till en mindre del. I detta schakt påträffades även ett ensamliggande stolphål A2582.

Intensiteten i antalet anläggningar ökar kraftigt i området öster härom. Det rör sig om typiska boplatzlämningar som gropar, härdar och stolphål. Antalet kulturlager avtar här, medan typiska boplatzlämningar som gropar, härdar och stolphål ökar i intensitet. I **S2661** framkom tre stolphål, A2665, A2672 och A2680, utan någon klar inbördes relation. Ett omfattande anläggningsbestånd fanns direkt öster och nordost härom. I schakt **S2511** påträffades 2 stolphål (A2525 och A2538), 1 grop (A2519) och 1 härd (A2548). Ännu fler anläggningar fanns i **S3182** där 9 stolphål (A3197, A3203, A3210, A3217, A3225, A3231, A3238, A3245, A3252) och 1 härd (A3260) påträffades. I schaktet fanns en mindre gruppering av stolphål varav A3210, A3231 och

FIGUR 24. Del av trolig stolphuskonstruktion i S2197. Från sydväst. Foto Olle Heimer.

FIGUR 25. Del av trolig stolphuskonstruktion i S2347. Från öster. Foto Olle Heimer.

S3238, var lika varandra genom sin storlek och sitt innehåll (0,20–0,31 meter i diameter och träkol i ytan) medan A3203 och A3225 inom samma ansamling var av liknande storlek men saknade träkol. Stolphålen har inte kunnat sättas samman till någon konstruktion.

Ytan med en högre anläggningsintensitet sträckte sig vidare upp emot de båda större impedimenten där det i **S2431**, **S2739**, **S2197** och **S2347** framkom en mängd varierande lämningstyper. Sammantaget i dessa, schaktades det fram 1 ränna, 1 kulturlager, 1 härd, 2 brunnar, 4 gropar och 18 stolphål. I **S2431** framkom 1 grop (A2443), 1 större grop/brunn (5,3 x 2,5 meter) (A2453) och 3 stolphål (A2483, A2490 och A2497). I A2453, som inte helt schaktades fram, stack flera stora stenar upp ur fyllningen. I den framkom även lite obrända ben och en djurtand. Öster härom, i det långa **S2197**, påträffades det, inom ett 5 x 5 meter stort område i mitten av schaktet, ett antal stolphål som kan uppfattas som den västra gaveln av ett treskeppigt stolphus liggande i öst-västlig riktning. Ett annat alternativ skulle vara en bärande vägg till ett enskeppigt hus (fig 24). Cirka 20 meter söder om denna gruppering framkom A2307, delar av en större grop (2,3 x 1,4 meter) som möjligen skulle kunna utgöras av ett grophus eller en brunn. Intill detta påträffades även en härd (A2327) och en grop (A2338).

Strax sydost om detta schakt, mellan de båda större impedimenten, framkom i **S2347** fyra stolphål (A2358, A2366, A2381 och A2400) som genom sin storlek (cirka 0,65–0,8 meter i diameter) och inbördes placering bedöms omfatta två takbärande bockpar från ett i öst-västlig riktning liggande treskeppigt stolphus (fig 25). I övrigt schaktades det här fram 1 ränna (A2420), och 4 stolphål (A2375, A2392, A2408 och A4301).

I **S2739**, söder om det södra impedimentet, påträffades 2 stolphål (A2751, A2781) och 2 större gropar. Den första av dessa, A2767, har tolkats som brunn utifrån sin storlek (3 meter i diameter) och att det framkom större sten i ytan (fig 26). Den andra gropen, A2758, (2,9 meter i diameter) blev ej fullständigt framschaktad. Dess begränsningar var diffusa, fyllningen något urlakad och det påträffades rostet järn i dess yta.

Vid den södra gränsen för undersökningsområdet, i schakten **S2695**, **S3269** och **S3344**, fanns en något annan sammansättning av anläggningar. Det fanns här fler gropar och härdar sett i förhållande till antalet stolphål.

I **S3269** påträffades 3 gropar (A3283, A3296 och A3324), och 2 stolphål (A3306 och A3315). I A3283 som var 1,7 meter i diameter framkom lite sten i ytan tillsammans med djurben. Även i A3296, som var 1,5 meter i diameter, syntes mycket sten i ytan. I A3324 som har otydliga begränsningar påträffades det bränd lera i ytan. A3306 var stenskott, medan A3315 saknade sten i ytan.

I **S2695** framschaktades 3 stolphål (A2701, A2708 och A2716) varav de två senare var stenskodda.

FIGUR 26. Brunn A2767 i S2739. Från norr. Foto Ulf Celin.

FIGUR 28. Gruppering av stolphål i S3817. Från söder. Foto Ulf Celin.

Vid schaktningen av det sista av de tre schakten, **S3344**, påträffades 3 stolphål (A3360, A3366 och A3373), 3 härdar (A3380, 3390 och 3400) och 1 recent grop (A3354). I stolphålen framkom det lite träkol och lite bränd lera i A3373. Alla de tre härdarna innehöll, träkol samt skörbränd och skärvig sten.

Detaljkartan C

Sydöst och öst om gång- och cykelvägen samt söder om Storbacken framkom ett område med boplatsanläggningar i åkermarken (bil 1, detaljkartan C) (fig 27). Ytan ligger delvis insprängd mellan ett par impediment. På dessa ligger två skärvestenshögar (Uppsala 305:1-2). Området är beläget omkring 23,5 och 26,5 meter över havet.

I **S3817**, som låg i norr, direkt intill Storbacken, påträffades fem stolphål (A3857, A3867, A3875, A3883 och A3891) samlade inom en diameter på cirka 4 meter (fig 28).

FIGUR 27. Vy över området. Från söder. Foto Ann Lindkvist.

Alla fem hade träkol i ytan och de var relativt lika i storlek (mellan 0,28–0,40 meter). Schaktet utvidgades något för att tydliggöra om stolphålen kunde tillhöra en större konstruktion men någon sådan tolkning kunde inte göras. Cirka 10 meter sydväst om dessa stolphål påträffades två härdar (A3838 och A3847) med både träkol samt skörbränd och skärvig sten i ytan. I den södra delen av schaktet framkom ytterligare ett stolphål (A3831).

Mellan de båda impedimenten och direkt öster om gång- och cykelvägen, i **S3900**, framkom en grop (A3913) och en härd (A3944) tillsammans med en recent nedgrävning (A3927). I två schakt belägna i det smalaste partiet mellan impedimenten och just öster om dessa påträffades en tydlig koncentration av anläggningar. I **S946** påträffades 7 stolphål (A952, A960, A968, A975, A982, A990 och A998) inom ett avstånd på 8 meter. Dessa varierade i storlek mellan 0,25–0,48 meter. Några konstruktioner kunde dock inte urskiljas. Inte heller i **S1006**, där 4 stolphål (A1027, A1037, A1044 och A1053) och en grop (A1015) framkom, har det varit möjligt att skönja någon uppenbar konstruktion. Det är värt att notera att A1037, A1044 och A1053 har skärvig sten i fyllningarna och att de möjligen skulle kunna höra till samma kontext.

Just öster om det norra impedimentet, norr om de just avhandlade schakten, låg **S892** vari 1 stolphål (A905) och 1 grop (A896) påträffades tillsammans med en recent anläggning (A912). Strax öster om detta framkom i **S3977** 1 kulturlager (A3992) i vars fyllning det framkom både skärvig/skörbränd sten, träkol och obrända ben. I den norra delen av schaktet påträffades också 1 stolphål (A3983). Något åt norr, i kanten av Storbacken, framkom i **S829**, ett ensamliggande stolphål (A849) som framträdde mycket tydligt. Söder om detta, i **S761** påträffades en härd (A774) med mycket träkol samt skärvig och skörbränd sten. Dessutom fanns här en grop (A782) med tydlig, mörkbrun fyllning.

FIGUR 29. S1082 med anläggningar. Från norr. Foto Ulf Celin.

Direkt norr om Berthåga gård fanns ett mycket anläggningstätt schakt, **S1082**. I detta framkom sammanlagt 5 härdar (A1132, A1150, A1172, A1193 och A1204), 4 stolphål (A1113, A1122, A1164 och A1185) samt 2 gropar (A1088 och A1102) (fig 29). Sannolikt finns här ett större härdområde, det vill säga en aktivitetsyta. I det lite längre schaktet **S1214**, öster om **S1082**, schaktades ett stolphål (A1224) och en grop (A1231) fram. Båda hade träkol i ytan.

Detalj karta D

Området för detaljkartan utgör det sydvästra hörnet av undersökningsytan (bil 1, detaljkarta D). Det ligger i en sluttning ner mot den söder och centralt finns två större impediment vilka omges av gräsmark med buskar och träd (fig 30). På det norra impedimentet ligger tre skärvstenshögar, Uppsala 305:1-3, och på det södra ett gravfält, Uppsala 323:1. Ytan tangerar boplatsslämningen Uppsala 692 vilken ligger utanför undersökningsområdet. Nivåerna i denna del varierar mellan 15 och 25 meter över havet.

Direkt öster om Berthåga gård drogs två långa schakt vari det endast framkom ett mindre antal anläggningar. Dessa låg huvudsakligen i den södra delen. I **S300** påträffades 3 stolphål (A324, A336 och A353) tillsammans med en härd (A316). I det intilliggande **S401**, framkom det 2 härdar (A424 och A432) och 1 kulturlager (A414). I kultur-

FIGUR 30. Vy över området. Gravfältet Uppsala 323:1 är beläget på höjden centralt i bilden. Från sydväst. Foto Ulf Celin.

FIGUR 31. Gropen, eller det eventuella grophuset, A680, i S674. Från söder. Foto: Ulf Celin.

lagret, som är cirka 20 meter långt, framkom det spridda rester efter ben och träkol. Fyllningen bestod av lerig silt och var inte mer än 0,05 meter djupt.

Mer koncentrerade boplatsslämningar schaktades fram i schakten åt väster, **S450**, **S674** och **S711**. I **S674** påträffades ett par gropar (A699 och A680) med mörka och tydliga fyllningar och 1 stolphål (A692). A699 stack ut genom att vara helt cirkelrund. A680 skulle möjligen kunna vara ett grophus eller en brunn genom sin storlek (2,5 meter i diameter) och genom att det påträffades större sten i fyllningen tillsammans med djurben (fig 31). I det intilliggande **S711** framkom ett par tydliga gropar (A729 och A738) tillsammans med härd (A720) med mycket träkol och skärvig/skörbränd sten. I A738 syntes lite obrända djurben i ytan.

Söder om schakten **S674** och **S711** sluttar terrängen kraftigt mot söder. Fallhöjden mellan den norra och södra delen av schaktet är 3,3 meter (fig 32) I denna sluttning di-

FIGUR 32. Schakt 450. Från norr. Foto: Ulf Celin.

FIGUR 33. Vy över området, Bärbyleden till höger i bild. Från söder. Foto Ulf Celin.

rekt i kanten av impedimentet öppnades **S450**. I schaktet framkom ett stort antal lämningar. Sammantaget påträffades det här 20 stolphål (A468, A479, A486, A494, A502, A511, A519, A525, A533, A540, A547, A555, A563, A572, A608, A616, A625, A632, A641 och A659 samt en härd (A648). 13 av stolphålen var stenskodda och två hade fynd i ytan. I A547 vari det framkom en skärva brons-/järnålderskeramik och A519 vari det påträffades en järnten. Stolphålen låg samlade i fyra grupperingar inom vilka det inte fanns möjlighet att urskilja några stolphuskonstruktioner.

Direkt söder om det sydligaste impedimentet, i kanten mot undersökningsområdets begränsning öppnades två schakt. I **S1254** framkom i den västra delen två stolphål (A1260 och A1268). I den östra delen fanns en större grupp med stolphål (A1276, A1283, A1291, A1299, A1308, A1317 och A1325) samt en liten anläggning (0,7 meter i diameter) som tolkades som en grop (A1333). Trots en genomgång av stolphälens placering, storlek och innehåll (t ex träkol, stenskoning mm) har inte några huskonstruktioner kunnat urskiljas. I A1308, A1325 och 1333 påträffades djurben.

I det följande schaktet mot nordöst, **S1347**, framkom 2 stolphål (A1353 och A1376), 1 härd (A1360) och ett kulturlager (A1368). I kulturlagret som var ungefär 13 meter brett påträffades lite träkol och sot. Lagret grävdes igenom och visade sig vara cirka 0,1 meter djupt. På kulturlagrets yta syntes även en härd (A1360). Denna innehöll mycket träkol och var packad med skörbränd och skärvig sten.

På den östra sidan om impedimentet och direkt väster om Bärbyleden öppnades ett par schakt där anläggningar påträffades. I **S1482** framkom ett diffust kulturlager (A1489) vilket täcker hela schaktet. I detta framkom både bränd lera och obrända ben. Här framkom även tre härdar (A1495, A1504 och A1514). Strax nordväst om detta schakt, i **S1392**, påträffades i den södra delen två gropar (A1400 och A1422) och ett stolphål (A1412). Gropen A1400 var

mycket tydlig, helt cirkulär och 1,6 meter i diameter. Stolphålet A1412 var 0,6 meter i diameter och stenskott. Den andra gropen, A1422, hade en något böjd form och ett par stenar stack upp i ytan. I följande schakt, **S1440**, framkom en tydlig härd (A1445) med både mycket träkol och eldpåverkad sten i fyllningen. Dessutom fanns där två stolphål (A1455 och A1462). I fyllningen på A1462 framkom förutom en stenskoning, även en skärva keramik av brons-/järnålderskaraktär.

I gräsmarken mellan de båda impedimenten lades två schakt ut (**S4186** och **S4223**) i syfte att bidra till att lokalisera och bedöma den väg som också uppmärksammades vid inventeringen och kartstudierna. För en redogörelse av dessa resultat se objekt 6 under rubriken Fältinventering ovan.

Detalj karta E

I området mellan Bärbyleden och Storbacken framkom ett område med relativt koncentrerade boplatzanläggningar (bil 1, detalj karta E) (fig 33). Nivåerna i denna del varierar mellan 15 och 17 meter över havet.

I det sydligaste av de tre schakt som innehöll anläggningar, **S1530**, framkom några stolphål (A1542, A1548, A1557 och A1566) som möjligen skulle kunna ingå som delar i ett stolphus. Någon tydlig symmetri kunde emellertid inte uppfattas. I schaktet närmast Storbacken påträffades tre spridda stolphål (A1596, A1604 och A1613).

I det lite längre schaktet närmast Bärbyleden, **S4064**, framkom ett flertal tydliga lämningar i den norra delen. Här utmärkte sig den relativt stora gropen (A4076). Den var 5 x 2,7 meter stor, välavgränsad med tydlig mörk fyllning. I ytan återfanns lite träkol men i övrigt saknades fyndmaterial. Strax söder om gropen låg tre tydliga härdar (A4094, A4101 och A4115). Alla tre var sot- och träkolsbemannade och de två sistnämnda hade skärvig sten i ytan. Yt-

terligare ett litet stycke åt söder påträffades två stolphål (A4125 och A4134) samt även en ränna (A4142) vari det dessutom påträffades en härd (A4157). Anläggningen längst i söder utgjordes av en grop (A4167) där det framkom lite träkol.

Detalj karta F

Norr om Storbacken fanns ett något högre parti i åkermarken närmast impedimentet (bil 1, detalj karta F). Området sträckte sig ungefär 100 meter mot norr och själva förhöjningen var ytterst måttlig (som mest upp till 4 meter mellan S1627 och S3426). Här framkom anläggningar och kulturlager i flera schakt (fig 34). Nivåerna i denna del varierar mellan 16 och 20 meter över havet.

Just öster om Storbacken framkom i ett relativt kort schakt, S1627, ett par härdar (A1704 och A1714) och 8 stolphål (A1644, A1651, A1659, A1666, A1674, A1681, A1689 och A1696). Stolphålens diametermätt varierade mellan 0,24 och 0,42 meter. Alla stolphål utom A1674 var stenskodda. Det noterades därutöver att det i ytan på A1644, A1689 och A1696 framkom träkol i ytan. De båda härdarna innehöll både träkol och skörbränd/skärvig sten.

I S1722, cirka 60 meter norr om det just redovisade schaktet, anträffades en härd (A1734) och en mindre del av ett 0,1 meter djupt kulturlager (A1745) vari det i båda framkom mycket obrända ben i ytan. Strax väster härom, i S3745, påträffades A3756, ett 0,1 meter djupt kulturlager med mycket skärvig och skörbränd sten i ytan. Det schaktades även fram fem stolphål (A3760, A3770, A3778, A3789 och A3800) och en recent nedgrävning (A3810). Två av stolphålen var synliga i ytan av kulturlagret.

Även i S1908 påträffades delar av ett kulturlager (A1916) vari det noterades skörbränd och skärvig sten. A1912 utgjordes av en väl anlagd, något uppbyggd stenpackning med ett rakt avslut i den södra delen. I nivå med stenen påträffades även lite obrända djurben. I samband

FIGUR 34. Vy över området med Hällby i kanten till höger. Från öster. Foto Ulf Celin.

med en genomgång av de historiska kartorna visade det sig att det har gått en väg i nordvästlig-sydostlig riktning över det åkerstycke där stenpackningen låg under 1700- och del av 1800-talet (Kartakt: B7-20:1, B7-20:2). Vägen tycks dock ha gått längre ut i åkern och därför är det osäkert om det finns ett samband mellan stenpackningen och vägen.

I de tre schakt sammanbundna schakten S1856, S2031 och S2074 framkom delar av ett större cirka 0,15 meter djupt kulturlager (minst 25 x 30 meter). Det rör sig om ett

FIGUR 35. Kulturlagret A2054 och A2110, i S2031. Från söder. Foto Ulf Celin.

FIGUR 36. Kulturlagret A2054 och A2110, i S2074. Från öster. Foto Ulf Celin.

sammanhängande kulturlager (A2054 och A2110)(fig 35, 36). I detta framkom träkol, obrända ben samt skärvig och skörbränd sten. I kulturlagret i **S2074** framkom även ett par härdar (A2118 och A2124). Ytterligare en härd (A2101) som ligger just utanför lagrets kant i öster. Runt kulturlagret fanns det även spridda stolphål. I **S1856** fanns fyra stolphål (A1869, A1878, A1887 och A1895). I södra delen av **S2031** framkom ett ensamliggande stolphål (A2044) vari det påträffades både träkol och eldpåverkad sten. I **S2074** schaktades två stolphål fram (A2093 och A3737).

Norr om de tre sammanhängande schakten framkom också anläggningar i **S3650**. I den södra delen låg sex stolphål (A3650, A3683, A3691, A3700, A3710 och A3719) samlade inom ett område om cirka 5 meter. De hade alla ungefär samma diametermått på mellan 0,24–0,32 meter. De har inte kunnat bindas samman till någon konstruktion. Ett litet stycke mot norr påträffades ytterligare ett stolphål (A3727).

I riktning utåt från kulturlagret sett, minskade sedan antalet framschaktade anläggningar. I det korta schaktet **S1944** som låg i väster, framkom delar av en tydlig härd (A1949) i vilken det fanns mycket träkol och eldpåverkad sten. I det följande schaktet i västlig riktning, **S3432**, framkom en härd (A3437) och en grop (A3447). I gropen syntes i ytan en skärva keramik av allmän brons- och järnålderskaraktär.

Detaljarta G

Upp mot Hällby i norr höjde sig marken från en svacka vilken sträckte sig i öst-västlig riktning över åkern. I anslutning till bytomten, framförallt öster om denna, framkom ett område med anläggningar (bil 1, detaljkarta G) (fig 37). Området är beläget 17–19 meter över havet.

Närmast öster om impedimentet påträffades i **S1972** tre stolphål (A1978, A1987 och A1996) samt en härd (A2003). I **S3468**, direkt öster om detta (fig 38), framkom ett stort antal anläggningar, sammanlagt tolv stolphål (A3474,

FIGUR 37. Vy över området med Hällby i bakgrunden. Från söder. Foto Ulf Celin.

FIGUR 38. S3468 med anläggningar. Från norr. Foto: Ulf Celin

A3482, A3491, A3499, A3507, A3519, A3528, A3538, A3561, A3573, A3581 och A3589), en härd (A3547) och en grop (A3599). Stolphålen var spridda över hela schaktet. I hårdens påträffades mycket träkol, bränd lera, lite obränt ben samt skärvig och skörbränd sten. Gropen var rund med en tydlig fyllning och hade både sten och lite ben i ytan.

Strax söder om dessa två schakt påträffades i **S3616** ett kulturlager (A3622), vilket snarast bör beskrivas som en äldre matjordshorisont. Lagret låg i sluttande mark och var i sin djupaste del i öster 0,15 meter djupt. I ytan av lagret framkom en del obrända djurben.

Utanför den mer koncentrerade ytan med anläggningar grävdes endast ytterligare två schakt med anläggningar. I sydlig riktning låg **S3627** i vilket det schaktades fram en rund, cirka 0,8 meter stor härdbotten (A3631). I den fanns träkol och bränd lera. Intill den grusväg som fanns i väster, i **S2017**, framkom en mycket tydlig och rund grop (A2021). I fyllningen påträffades både träkol och bränd lera.

Detaljarta H

Öster om Bärbyleden och strax väster om Rickomberga, i den sydöstra delen av undersökningsområdet grävdes tre schakt (bil 1, detaljkarta H). I två av dessa framkom ett mindre antal spridda lämningar (fig 39). Nivåerna i denna

FIGUR 39. A10175, en trolig brunn. Från norr. Foto Ann Lindkvist.

del av undersökningsområdet ligger mellan 16 och 24,5 meter över havet.

Närmast hagmarken i norr framkom i **S10000** en brunn (A10028). Den utgjordes av en rundad nedgrävning med kol och skärvsten i fyllningen. Den framschaktade delen är 4 x 2,6 meter.

Ytterligare en trolig brunn (A10175) framkom ett stycke nordväst härom i **S10168** (fig 39). Det rör sig om en endast delvis framtagna nedgrävning, 3,4 x 1,9 meter stor. I fyllningen fanns kol och skärvsten. Dessutom gjordes fynd av obränt ben och keramik av brons- och järnålderskaraktär.

Detalj karta I

På den östra sidan av Bärbyleden, norr om hagmarken och gång- och cykelvägen, framkom några anläggningar i ett par schakt (bil 1, detaljkarta I). Ytan låg i ett parti som slutade svagt mot norr. Nivån i denna del pendlade mellan 16 och 17 meter över havet.

I **S10494** påträffades delar av ett 4,6 x 3,8 meter stort och cirka 0,15 meter tjockt kulturlager (A10505) vari det

fanns ett omfattande inslag av skärvsten samt även kol och obränt ben. I det intilliggande **S10791** framkom två gropar (A10814 och A10799) vilka uppmättes till 2,4 x 1,3 meter respektive 1,23 x 0,90 meter. De hade likartade fyllningar med inslag av skärvsten, kol och obränt ben.

Sammanfattande resultat etapp 2

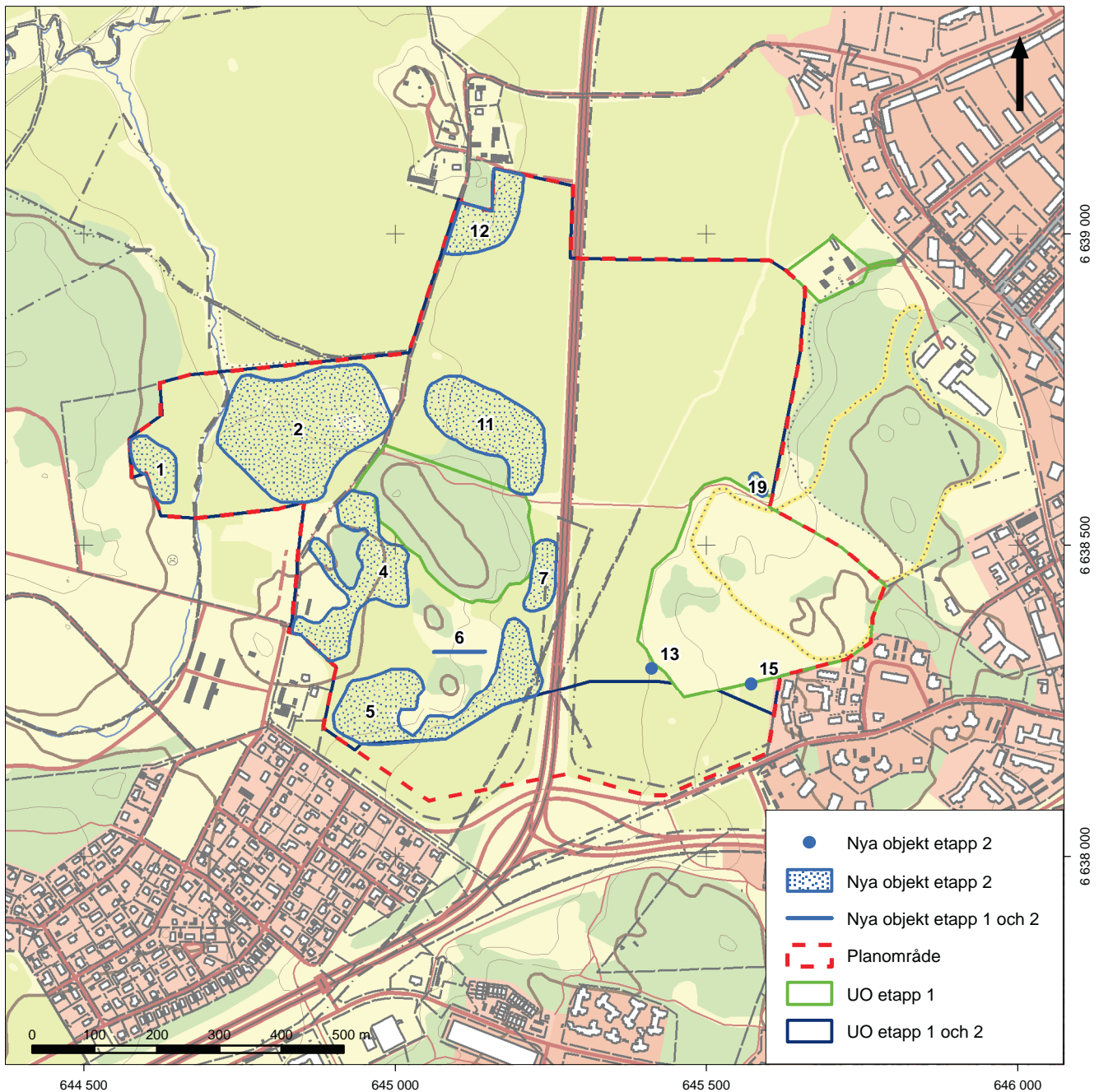
Det var nästan uteslutande boplatsslämningar som påträffades vid schaktningen. Totalt rör det sig om 10 nya fornlämningar med en sammanlagd yta om 125 545 m² (tab 2, fig 40). Två av de nya objekten har blivit utmarkerade med punkter.

Längst bort i väster framkom en ansamling anläggningar mellan skogspartiet och en bäck, **objekt 1** (tab 2, fig 40). Det rör sig om fyra gropar, varav tre är mycket stora, samt fyra stolphål, vilka är belägna omkring 20 och 24 meter över havet. Ytan ligger i direkt anslutning till det stora grav- och boplatssområdet Uppsala 312:1. En liten del av detta är tidigare undersökt och dessa lämningar kunde dateras till yngre bronsålder. Det är uppenbart att objekt 1 utgör en utkant av detta fornlämningskomplex. En samlad bedömning av dateringen av de olika närbelägna fornlämningarna gör det troligt att objekt 1 kan härröra från yngre bronsålder. Platsens läge i förhållande till strandlinjen visar att lämningen tidigast kan vara från periodens början, omkring år 1000 f Kr. Det är sannolikt att objekt 1 kan dateras till yngre bronsålder men möjligen även till äldre järnålder.

Ett stort sammanhängande boplatssområde är också beläget i den västra delen av undersökningsområdet, **objekt 2** (tab 2, fig 40). Det är centrerat kring en svag höjd och är beläget omkring 20 till 22 meter över havet. Bland lämningstyperna dominerade stolphålen och därutöver framkom ett antal härdar och gropar samt ett par brunnar och en ränna. En av groparna skulle möjligen kunna vara ett grophus. Dessutom utfylldes större delen av ett schakt av ett kulturlager och ytterligare ett par kulturlagerrester fanns i andra

Objektsnr/ Fornl.nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Bedömning av datering	Yta, m ²
1	Boplatsslämning	Fornlämning	Yngre bronsålder/äldre järnålder	5 206
2	Boplatsslämning	Fornlämning	Yngre bronsålder/äldre järnålder	41 914
4	Boplatsslämning	Fornlämning	Yngre bronsålder-medeltid	19 033
5/Uppsala 692	Boplatsslämning	Fornlämning	Järnålder	24 707
7	Boplatsslämning	Fornlämning	Romersk järnålder-vikingatid	4 254
11	Boplatsslämning	Fornlämning	Yngre bronsålder	20 237
12	Boplatsslämning	Fornlämning	Yngre järnålder-medeltid	9 490
13	Boplatsslämning övrig, brunn	Fornlämning	Yngre bronsålder/järnålder	*
15	Boplatsslämning övrig, brunn	Fornlämning	Yngre bronsålder/järnålder	*
19	Boplatsslämning	Fornlämning	Yngre bronsålder/järnålder	704

TABELL 2. Sammanställning över de objekt som framkom inom etapp 2 tillsammans med bedömning av datering. Objekten markerade med * utgör punktobjekt.

FIGUR 40. Plan över de nya objekten inom etapp 2 samt detaljplane- och undersökningsområde. Skala 1:10 000.

schakt. Anläggningstätheten var i vissa schakt mycket hög. I det högsta partiet, mellan de två små impedimenten, framkom vad som möjligen kan tolkas som lämningar av stolphus. I S2197 fanns en konstellation av stolphål som kan uppfattas som den västra gaveln av ett treskeppigt stolphus liggande i öst-västlig riktning alternativt en bärande vägg till ett enskeppigt hus. I det sistnämnda fallet kan det då röra sig om en hustyp som introducerades under sen vendeltid (Göthberg 2007:406). Vad som möjligen var lämningarna av ett annat hus framkom i S2347. Där schaktet är utvidgat påträffades fyra stolphål vilka genom sin storlek och inbördes placering skulle kunna utgöra två takbärande bockpar i ett treskeppigt stolphus med öst-västlig orientering. I anslutning till objektet finns ett flertal fornlämningar

av vilka i det närmast samtliga kan dateras till yngre bronsålder. Detta gäller även för den närmast belägna Uppsala 311:1 vilken utgörs av två skärvstenshögar och en boplatslämning. Sett till läget i förhållande till stranden skulle en datering till yngre bronsålder vara möjlig men lämningarna inom objektet har inte riktigt den karaktären. Det är mer troligt att de tillkommit någon gång under järnålder.

Sydväst om Storbacken var **objekt 4** beläget (tab 2, fig 40). Det ligger delvis insprängt mellan impedimentsmark och sträcker sig ned mot Berthåga gård. Denna har utgjort en del av den tidigare bytomten vilken kan förmodas också vara platsen för den medeltida byn. På impedimenten i väst finns två fornlämningar i form av skärvstenshögar, Uppsala 305:1-2. Ytterligare tre skärvstenshögar, Uppsala 457:1-3,

ligger på ett impediment öster om objektet. Området är beläget 23,5–26,5 meter över havet. Anläggningarna utgöres främst av stolphål men det fanns även relativt många härdar och gropar inom ytan. I ett schakt syntes delar av ett kulturlager. I två, tre schakt fanns ansamlingar av stolphål men några stolphus kunde inte urskiljas. Närmast Berthåga gård påträffades fem större härdar, två gropar och några stolphål samlade i ett schakt. Möjligen rör det sig om någon typ av aktivitetsyta. Dateringsramen för lämningarna är mycket vid. Närheten till skärvstenshögar antyder att de härrör från yngre bronsålder. Kopplingen till Berthågas bytomt gör att inslag av både medeltid och för den delen även vikingatid är sannolik. Och det går inte på något sätt att utesluta aktiviteter från varken äldre, eller resterande del av, yngre järnålder. Det är mycket troligt att det finns ytterligare ej synliga lämningar på de anslutande impedimentsmarkerna.

I söder, där marken sluttar ganska brant mot söder, finns **objekt 5** (tab 2, fig 40). Boplatstyten sträcker sig från Berthåga gård i väster och omsluter i öster en åkerholme med ett högt krön. Terrängen skiljer sig mycket mellan olika delar av objektet. I väster finns en måttligt sluttande relativt plan yta vilken är belägen omkring 25 meter över havet och marken övergår i anslutning till impedimentet i en brantare sluttning. Marknivån tangerar här 15 meter över havet. På krönet av åkerholmen är gravfältet Uppsala 323:1 beläget. Objekt 5 ansluter i söder till den tidigare kända boplaten Uppsala 692, samt grav- och boplatsoområdet Uppsala 544:1-2. De framkomna anläggningarna domineras av stolphål och det ingick även ett antal härdar och gropar. I tre schakt i olika delar av ytan framkom även större kulturlager. Koncentrationer av stolphål framkom i två schakt närmast den östra delen av impedimentet men det gick inte att urskilja några stolphuskonstruktioner. I ett närbeläget schakt påträffades en större grop vilken möjligen skulle kunna utgöra ett grophus. Objektet har en rumslig närhet till flera lämningar som kan ge indikationer om dess datering. Berthåga gård kan, som nämnts, möjligen ha en bakgrund i medeltid. Gravfältet på krönet har sannolikt tillkommit under yngre järnålder. Lämningarna i söder påminner om de som hör till objekt 5 och Uppsala 692 utgör helt klart en del av samma boplat. Det är mycket sannolikt att denna kan dateras till järnålder och det är inte omöjligt att den skulle kunna vara från yngre järnålder. Strandnivån i de lägsta partierna av objekt 5 utesluter helt dateringar före yngre bronsålder och gör dateringar till den äldsta delen av järnålder mindre troliga.

Vid den östra kanten av Storbacken framkom boplatens anläggningar i tre schakt, **objekt 7** (tab 2, fig 40). Ytan är belägen mellan 15 och 17 meter över havet. En ensamliggande grav, objekt 8, ligger endast 70 meter bort, i skogspartiet. Anläggningarna utgöres av ett tiotal stolphål, några härdar, ett par gropar och en ränna. Läget för stranden gör

att dateringar äldre än 500 f Kr kan uteslutas men medger att anläggningarna kan vara från romersk järnålder eller senare.

Just norr om Storbacken var boplatens lämningen, **objekt 11**, belägen (tab 2, fig 40). Ytan utgöres av ett högre parti söder om en svag sänka i norr, mitt i åkern. Marken ligger 16–20 meter över havet. Fornlämningen domineras av ett centralt beläget kulturlager med ett stort inslag av eldpåverkad sten och mindre delar av kulturlager finns på ytterligare tre ställen. I ett schakt fanns en stenpackning. I övrigt framkom ett större antal stolphål, några härdar och en recent grop. Dessa låg såväl spridda som ställvis samlade och några syntes också i ytan av kulturlagren. Läget i förhållande till stranden omöjliggör dateringar före år 1000 f Kr och hela objektet har inte varit frilagt förrän någon gång vid järnålderns början. Med tanke på detta och lämningarnas karaktär bör de med andra ord ha tillkommit under yngre bronsålder.

Precis öster och även söder om Hällby påträffades **objekt 12** (tab 2, fig 40). Marken är här belägen 17–19 meter över havet. Ytan ansluter direkt till bytomten vilken mycket väl kan ha medeltida anor. Gravfältet Uppsala 322:1 med delvis undersökta vikingatida gravar är beläget på en bergshöjd i byn. Anläggningarna var koncentrerade till två schakt öster om Hällby och här framkom ett större antal stolphål, ett par härdar och en grop. I ett sydligare schakt fanns en lager i form av en kulturpåverkad äldre matjordshorisont. Ytterligare en härd respektive en grop låg ett stycke längre mot söder. Lämningen skulle, utifrån strandens läge, kunna vara från yngre bronsålder men sannolikt har det flacka området då varit relativt sankt. Det är troligare att boplatstyten är från yngre järnålder eller möjligen till och med tidig medeltid.

Öster om Bärbyleden, vid Rickomberga var **objekt 13 och 15**, båda brunnar, belägna (tab 2, fig 40). Den förstnämnda låg 23 meter över havet medan den andra påträffades 18 meter över havet. I närområdet finns ett stort antal kända forn lämningar från olika perioder av bronsålder och järnålder samt Rickombergas tidigare bytomt, vilken kan ha ett ursprung i medeltid. Boplatens lämningen Uppsala 693 ligger närmast och de båda framkomna brunnarna kan mycket väl ingå i samma kontext som denna. Möjligen kan det också finnas ett samband med gravfältet Uppsala 330:1. Med tanke på läget i förhållande till stranden och resultaten från de tidigare undersökningarna i området bör de båda brunnarna vara från yngre brons- och/eller järnålder.

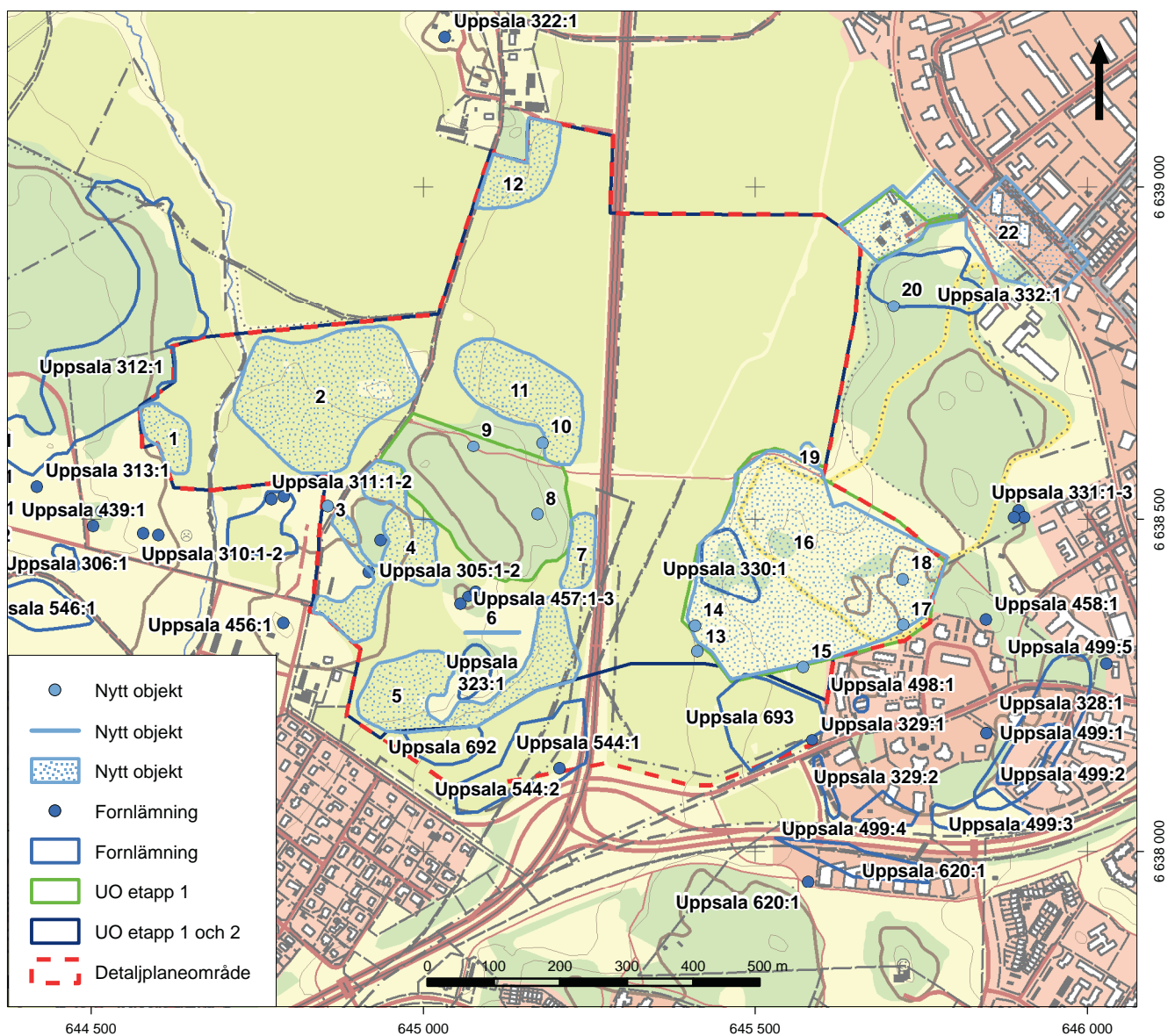
Närmare Stabby backe, i den norra kanten av hagmarken, framkom en liten boplatens indikation, **objekt 19** (tab 2, fig 40). Det rör sig om ett kulturlager med mycket eldpåverkad sten samt två gropar med likartad fyllning. Anläggningarna ligger 16–17 meter över havet vilket möjliggör en datering till yngre bronsålder eller järnålder.

Sammanfattande resultat och tolkning

Utredningen har genererat ett stort antal nya fornlämningar (fig 41, tab 3). I området kring Berthåga har det framkommit nya boplatzlämningar över stora ytor och här utgör nu större delen av åkermarken fornlämning. Däremot visade sig stora delar av åkrarna i norr sakna fornlämningsindikationer. På ej odlad mark har det också påträffats ett större antal nya lämningar varav två, objekt 16 och 22, täcker större ytor. Boplatser från yngre bronsålder och järnålder dominerar bland lämningstyperna och vid inventeringen framkom en varierande uppsättning lämningar från främst historisk tid, av vilka samtliga är belägna på impedimentsmark.

Något om bebyggelseutvecklingen

Bebyggelsen i området har förskjutits vart efter att stranden har dragit sig tillbaka. Med resultaten från utredningen och de tidigare kända fornlämningarna ges en god möjlighet att följa förloppet (fig 7, 42). Under slutet av stenåldern, omkring 2000 f Kr, fanns en vik där Berthåga kyrkogård är belägen. Härifrån härrör också de tidigaste spåren av bosättning (Uppsala 545:1). Under yngre bronsålder, när de flackare partierna bort mot Hällby långsamt frilades, har det funnits en omfattande bosättning inom området för kyrkogården och fram öster om Berthåga gård. Det rör sig om ett öst-västligt stråk av skärvstenshög, vilka vanligen

FIGUR 41. Plan över samtliga nya fornlämnings- och kulturlämningar samt de fornlämningar som var kända före utredningen. Skala 1:10 000.

Objektsnr/Fornlämningsnr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning
1	Boplatslämning	Fornlämning
2	Boplatslämning	Fornlämning
3	Lägenhetsbebyggelse, soldattorp	Övrig kulturhistorisk lämning
4	Boplatslämning	Fornlämning
5/Uppsala 692	Boplatslämning	Fornlämning
6	Färdväg, vägbanan och hålväg	Fornlämning
7	Boplatslämning	Fornlämning
8	Stensättning	Fornlämning
9	Fossil åkermark	Övrig kulturhistorisk lämning
10	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning
11	Boplatslämning	Fornlämning
12	Boplatslämning	Fornlämning
13	Boplatslämning övrig, brunn	Fornlämning
14	Brunn	Övrig kulturhistorisk lämning
15	Boplatslämning övrig, brunn	Fornlämning
16	Fossil åkermark	Övrig kulturhistorisk lämning
17	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning
18	Hällristning, skålgrop	Övrig kulturhistorisk lämning
19	Boplatslämning	Fornlämning
20	Lägenhetsbebyggelse, backstuga	Fornlämning
22	Bytomt	Bevakningsobjekt

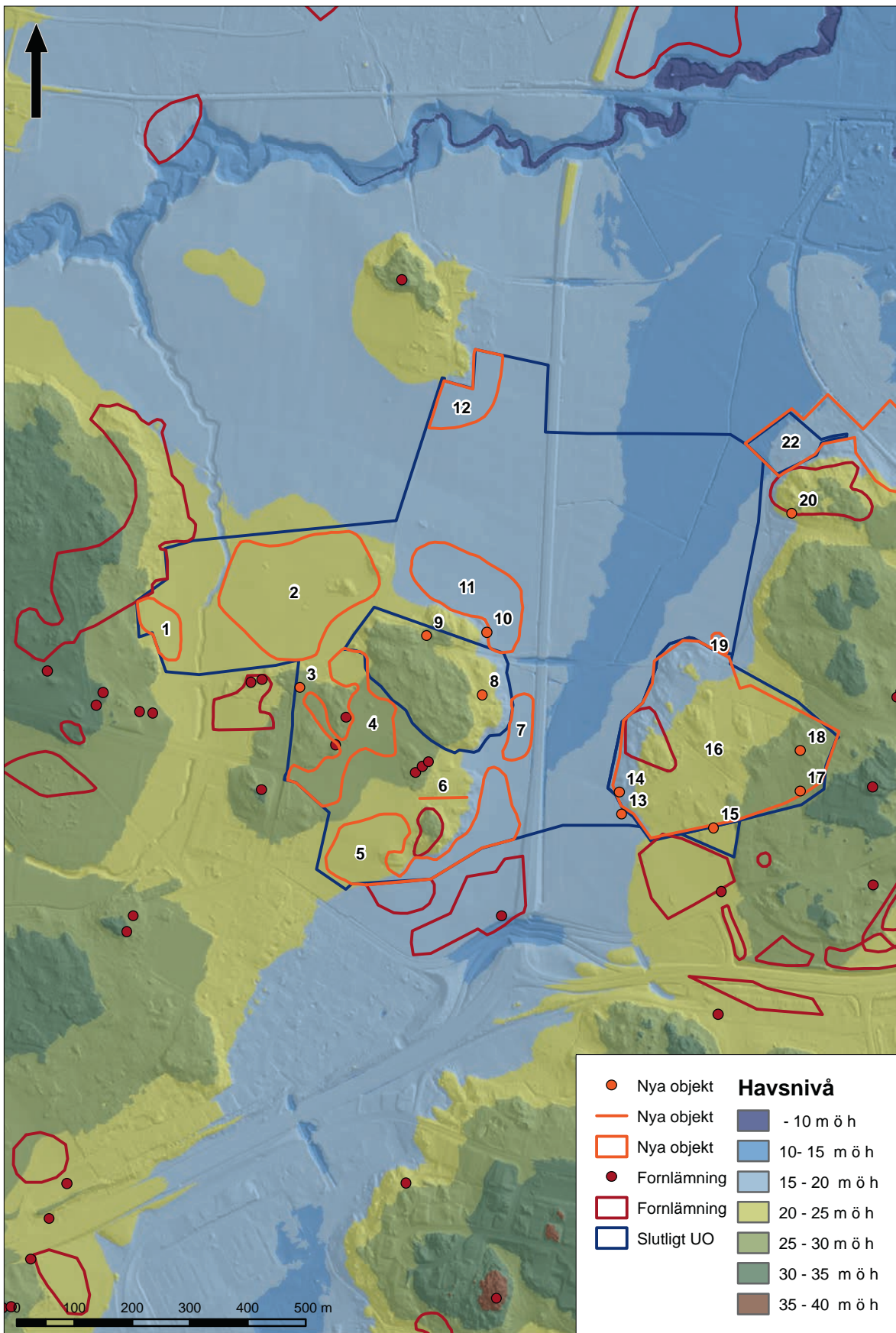
TABELL 3. Sammanställning av nya kulturlämningar. (En komplett objektsförteckning med beskrivningar finns i bilaga 2.)

ligger på och vid boplatser, samt identifierade boplatstyr (Uppsala 305:1-2, 30,6:1, 307:1-2, 308:1, 310:1-2, 311:1, 395:1, 457:1-3). Det verkar troligt att begravingar vid denna tid främst gjorts inom grav- och boplatsoområdet Uppsala 312:1 men det finns också några spridda stensättningar inom kyrkogården och vid Berthåga gård. Objekt 1 utgör sannolikt en del av samma boplatslämning som ingår i Uppsala 312:1. Boplatslämningar som helt eller delvis kan vara från denna tid är objekten 2, 4, 5 och 11. Bergbacken vid Hällby utgör vid inledningen av yngre bronsålder en ö och de flacka områdena i omgivningen frigörs under perioden. Sannolikt har dock helt torrlagda ytor lämpliga för bosättning kring höjden då ännu varit ganska små. Även i anslutning till Rickomberga finns vissa inslag av bronsålder (Uppsala 329:1, 620:1). Det är möjligt att även boplatserna Uppsala 693, tillsammans med de mindre boplatsoobjekten 13, 15 och 19, är från samma tid. Det finns för övrigt en stor potential för ej synliga boplatslämningar inom hagmarken (motvarande ytan för objekt 16).

Några av de nya boplatserna kan av olika skäl antas ha tillkommit under järnålder. Objekt 2, 4, 5, 7 och 12 bör vara från perioden (fig 7, 42). Under järnålder förflyttas stranden och vid tiden kring Kristi födelse bildas en mindre sjö eller våtmark i norr men omkring 500 f Kr var ännu hela

botten av dalgången fylld med vatten vilket ingick i den djupa havsvik som kom att bilda Mälaren. Objekten 2, 4, 5 och 12 kan, främst utifrån lämningarnas karaktär och relationer till andra fornlämningar, antas vara från eller ha inslag av järnålder. Strandläget utesluter dock dateringar från den äldsta delen av järnålder för objektet 7 samt de lägst belägna delarna av objekt 5, boplatserna 692 och 544:1 samt de östligaste delarna av objekt 11. Dateringar från resterande del av järnåldern är däremot möjliga. Det är troligt att stensättningen, objekt 8, och möjligen också för gravfältet Uppsala 330:1 på andra sidan dalbotten, tillkommit under den äldsta delen av järnålder eller alldeles i slutet av yngre bronsålder, då det ännu fanns en farled här.

Mycket pekar på att det på flera ställen finns boplatstyr som med något större säkerhet kan knytas till yngre järnålder. Vid Rickomberga, på platsen för bytomten, har sådana blivit undersökta. Närheten till Berthåga bytomt samt gravfältet Uppsala 323:1 antyder att objekt 4 och 5 möjligen också kan ha inslag från yngre järnålder (fig 7, 42). Vid Hällby finns undersökta gravhögar från vikingatid och bytomten kan mycket väl ha medeltida ursprung. Faktum är att det är troligt att Hällby bildas någon gång under yngre järnålder då tillräckligt stora ytor för att utgöra underlag för en by blivit brukbara. Det finns därför anledning att anta att

FIGUR 42. Plan över området med nya objekt och tidigare kända fornlämningar mot bakgrund av karta med olika havsnivåer. Skala 1:10 000.

objekt 12 utgör en del av en boplats från yngre järnålder. Ett liknande scenario kan målas upp för Stabby. Även här finns vad som verkar vara ett typiskt gravfält från yngre järnålder och byn kan mycket väl ha legat på samma plats sedan medeltiden. Byns placering är dock lite märklig då den ligger i nordläge just nedanför ett brant berg. En stor del av det som utgjort Stabbys marker har inte blivit brukbara förrän under järnålderns lopp. Det är därför mycket troligt att även Stabby etablerats under järnålder och att den något udda placeringen av tomten är ett resultat av att utrymmet varit begränsat. Inga boplatslämningar framkom vid Stabby men det kan mycket väl finnas sådana under bytomten eller norr om denna. För övrigt antyder även ortnamnen att Hällby och Stabby tillhör ett yngre namnskick än vad Rickomberga och Berthåga gör.

Förutom bytomterna finns det ännu inga kända lämningar från medeltid i området och det går inte att veta särskilt mycket om bebyggelse och markanvändning under denna tid. Några av objekten kan däremot knytas till efterreformatorisk tid och dessutom ger de historiska kartorna en detaljerad bild av förhållandena då. Objekt 9 och 16, båda fossil åkermark, är äldre odlingslämningar som inte förstörts av senare aktiviteter (fig 42). De utgör spår av ett maximum för omfattningen av de odlade ytorna. Gränsröset, objekt 10, har koppling till markanvändningen. Det går

inte att utesluta att väglämningen, objekt 6, har förhistoriska rötter, men den kan helt säkert knytas till en markorganisation från efterreformatorisk tid. Stabbys bytomt, objekt 22, är relativt orörd och under mark kan ännu många lämningar finnas kvar. Backstugan, objekt 20, har hört till Stabby. Den illustrerar hur man under 1700-talet försökt använda även det som tidigare endast varit utmark, sannolikt använd för bete, för boende och kanske lite odling. Det soldattorp som legat under Berthåga, objekt 3, visar också på en tidigare inre odlingsexpansion, då under 1800-talet. Nordväst om Rickomberga framkom tre lämningar från 1900-talet, objekt 14, 17 och 18. De kan alla kopplas till den period då det fanns vårdinrättningar vid Rickomberga och man delvis utnyttjade området för trädgårdsodling.

Förskjutningen av strandkanten har haft stora konsekvenser för hur landskapet har utnyttjats över tid. De nytilkomna landytorna har medgivit expansion av bebyggelsen och har medfört omstruktureringar och landnamn ända in i den senare delen av järnålder. På detta sätt skiljer sig området något från huvuddelen av Mälardalslandskapen där de stora tillskotten av ny mark skett under bronsålder. De omfattande lämningarna i de olika delarna av området representerar både lång och kort kontinuitet och de utgör ett intressant underlag för fortsatta studier av bebyggelseutveckling.

Utvärdering

Undersökningen kunde genomföras som planerat och resultaten ligger väl i linje med vad som förväntades. Några få justeringar av metoden bedömdes dock vara nödvändiga. De hypoteser om boplatslägen som byggdes upp inför etapp 2 fungerade väl såväl som på ett parti norr om Storbacken (objekt 11) där prioriteringen av metod inte blev optimal även om detta sedan inte kom att påverka resultatet. Det visade sig att den noggranna analysen av terrängen och strandlinjeförhållandena var mycket värdefull.

I samband med inledningen av den extensiva schaktningen på den östra sidan av Bärbyleden gjordes bedömningen att en schaktningsandel på 1 % istället för den planerade 0,5 % skulle användas. Dessutom valdes något smalare schakt än planerat för att få fler att fördela. Förändringen förbättrade absolut resultatet. Ju lägre schaktandel som används desto större betydelse får en god spridning av många schakt för att nå rimlig statistisk säkerhet. Det kan diskuteras hur meningsfullt det var att försöka hitta fornlämningar i den före detta farleden och våtmarken. Men med tanke på hur sällan detta hittills har gjorts i motvarande mark i Mälardalen så kan den genomförda undersökningen av detta område ses som en viktig del i ett utforskande av potentialen. Det faktum att inga lämningar framkom kan möjligen bero på att det rör sig om en förhållandevis grund våtmark där kanske inget bevarats. Det fanns heller inget torvskikt vilket, om ett sådant funnits, möjligen skulle kunna ha haft en bevarande inverkan.

Även väster om Bärbyleden fanns en yta för extensiv schaktning. Det visade sig att det kom relativt omfattande boplatsslämningar i den södra delen av detta område (objekt 11). Vid en närmare granskning av topografin visade det sig att det fanns en svag sänka mitt i åkern, mellan Storbacken och Hällby. Marken var högre vid Hällby och närmast Stor-

backen fanns något av en låg avsats i terrängen just där objekt 11 påträffades. Vid en något mer grundlig studie av det bearbetade Lidar-datat hade detta kunnat upptäckas innan etapp 2 inleddes. Möjligen hade då också detta parti kommit att väljas ut för intensiv schaktning. Även på denna sida av vägen ökades schaktandelen från 0,5 % till 1 %. Här behölls dock den planerade schaktbredden på 1,5 skopa för att få något bättre möjligheter att fånga in eventuella långhuskonstruktioner samt för att kunna få bättre överblick över karaktären hos de ansamlingar av anläggningar som skulle kunna tänkas finnas där. Därmed gjordes en viss prioritering av kvalitet på bekostnad av statistisk säkerhet. Två områden med anläggningar påträffades mellan Storbacken och Hällby (objekt 11 och 12) och det verkar troligt att undersökningen inte missat några andra fornlämningar här.

Sammanfattningsvis har med stor sannolikhet samtliga fornlämningar som finns inom åkermarken i undersökningsområdet framkommit i samband med schaktningen och detsamma gäller för synliga lämningar i den övriga marken. Det finns dock en yta inom en del av detaljplaneområdet i söder där det möjligen skulle kunna finnas ej upptäckta fornlämningar. Det gäller den yta som inte inkluderades i denna utredning eftersom den ingått i en tidigare utredning, men då ej valdes ut för sökschaktning (fig 7) (Fagerlund 2012). Ser man till fornlämningsbilden så som den framträder efter denna undersökning är den mycket tät i partiet mellan Rickomberga och Berthåga. Faktum är att den nämnda ytan är den enda del av detta parti som inte utgörs av fornlämning. Med tanke på detta vore det, i händelse av en fortsatt exploatering av ytan, angeläget att utföra en kompletterande utredning med sökschaktning här.

Referenser

Litteratur

- Calissendorff, K. 1986. *Ortnamn i Uppland*. DMS 1:2. 1984. *Det medeltida Sverige: Uppland, Tiundaland; Ulleråkers, Vaksala härader och Uppsala stad*. (Göran Dahlbäck, Olle Ferm, Sigurd Rahmqvist). KVHAA. Stockholm.
- Ehn, O. 1985. Stabby prästgård under 400 år. I: Runestam, A. m. fl. 1985. *Nathan Söderblom och Stabby prästgård*. Borgholm.
- Eklund, S. 2005. Vaxmyra. *Två boplatser vid en bäck. Välbevarade huslämningar och ett gravområde från äldre järnålder*. SAU rapporter 8.
- Fagerlund, D. (u. å. a). *Berthåga. Ett boplatssområde från yngsta stenålder eller äldsta bronsålder. Arkeologisk undersökning. Raä 545, Berthåga kyrkogård, Berthåga 11:12, Uppsala (Bondkyrko) socken, Uppsala kommun, Uppland*. Riksantikvarieämbetet, Arkeologiska undersökningar. UV Uppsala rapport
- Fagerlund, D. (u. å. b) *Berthåga kyrkogård. Förundersökning*. Riksantikvarieämbetet. Dnr 4617/91
- Fagerlund, D. 1995a. *Berthåga trafikplats. Bärbyleden. Arkeologisk undersökning. Uppsala*. Riksantikvarieämbetet, UV Uppsala rapport 1995:07.
- Fagerlund, D. 1995b. *Rapport. Arkeologisk utredning*. UV Uppsala. RAÄ dnr 421-2346-1995.
- Fagerlund, D., 2012. *Förhistoria till nutid i Uppsalas västra del. Ombyggnad av V55 från Rickomberga till Kvarnbo-lund. Särskild arkeologisk utredning, etapp I och II. Uppsala och Läby socknar, Uppsala kommun, Uppsala län*. Upplandsmuseet. Upplandsmuseets rapporter 2012:17.
- Frölund, P. 1998. *Rickomberga. Myrbergsska tomten. Arkeologisk förundersökning. Raä 499, Bondkyrko socken, Uppland*. Upplandsmuseet rapport 1998:01.
- Frölund, P. 1999. *En bosättning från järnålder. Raä 499, Bondkyrko socken, Uppland*. Upplandsmuseet rapport 1999:01.
- Frölund, P. 2001. *En husgrund från äldre järnålder i Rickomberga. Arkeologisk undersökning. Raä 499, Bondkyrko socken, Uppland*. Upplandsmuseet rapport 2001:12.
- Göthberg, H. 2007. Mer än bara hus och gårdar. I: Göthberg, H. (red), *Hus och bebyggelse i Uppland. Delar av förhistoriska sammanhang*. Volym 3. Arkeologi i E4 Uppland – studier.
- Karlenby, L. 1995. *Rickomberga – Bebyggelse under 2000 år. Arkeologisk undersökning. Bondkyrko socken, Uppland*. Riksantikvarieämbetet. UV Uppsala rapport 1995:20.
- Kresten, P. 2002. A Late Neolithic glass scraper from Berthåga churchyard near Uppsala, Sweden. *Fornvännen. Journal of Swedish Antiquarian Research*. 97.
- Onsten-Molander, A., Martinelle, K. & Willemark, K. 2007. I: Göthberg, H. (red), *Hus och bebyggelse i Uppland. Delar av förhistoriska sammanhang*. Volym 3. Arkeologi i E4 Uppland – studier.
- Qviström, L. 2005. *Ekebyparken. Arkeologisk förundersökning. Bondkyrko sn, Flogsta 11:11, Uppsala kommun, Uppland*. Upplandsmuseet rapport 2005:07.
- Qviström, L., Dutra Leivas, I. & Svensson, J. 2006. Äldre järnålder i Rickomberga. Gropssystem, härdar och stolphål. Arkeologisk undersökning. Raä 499:4 & 329:2. Bondkyrko socken, Uppland. Upplandsmuseet, rapport 2006:13
- Runestam, A. m. fl. 1985. *Nathan Söderblom och Stabby prästgård*. Borgholm.
- Sjöberg, A. 1967–68. A Bronze Age Site at Berthåga. *Tor. Meddelanden från institutionen för Nordisk fornkunskap vid Uppsala universitet*. Vol XII. 1967–1968.
- Vikstrand, P. 2001. *Gudarnas platser. Förkristna sakrala ortnamn i Mälardalskapen*. Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphi LXXVII. Studier till en svensk ortnamnsatlas utgivna av Thorsten Andersson. 17.
- Vikstrand, P. 2013. *Järnålderns bebyggelsenamn. Om bebyggelsenamnens uppkomst och ålder i Mälardalskapen*. Institutet för språk och folkminnen. Namnarkivet i Uppsala. Serie B:13.
- Wiséhn, E., 1989. *Myntfynd från Uppland. Sveriges mynthistoria. Landskapsinventeringen 4*. Kungliga myntkabinettet. Stockholm.

Arkiv

ATA – Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet

Digitala källor

Fornsök – <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>

Historiska museet, Sök i samlingarna – <http://mis.historiska.se/mis/sok/sok.asp>

Riksarkivet, Äldre geometriska kartor, <http://riksarkivet.se/geometriska>

Sveriges Geologiska Undersökning, Kartgeneratören – <http://www.sgu.se/produkter/kartor/kartgeneratoren/>

Upplandsmuseet i Digitalt museum – <http://digitaltmuseum.se/info/owners/S-UM>

Akter och arkiv för historiska kartor

Aktbeteckning	Enhet/Blad	Typ	Verkställd/ fastställd år	Arkiv
B7-3:a4:15-16	Berthåga och Hällby	Ägomätning	1635	Lantmäteristyrelsen
B7-20:a4:17-18	Stabby och Rickomberga	Ägomätning	1635	Lantmäteristyrelsen
A18:3-4	Berthåga	Ägomätning	1690	Lantmäteristyrelsen
B7-20:1	Stabby	Storskifte	1762	Lantmäteristyrelsen
B7-12:1	Hällby	Storskifte	1767	Lantmäteristyrelsen
B7-19:1	Rickomberga	Storskifte	1777	Lantmäteristyrelsen
B7-3:1	Berthåga	Storskifte	1779	Lantmäteristyrelsen
B7-20:2	Stabby	Enskifte	1807	Lantmäteristyrelsen
B7-19:3	Rickomberga	Laga skifte	1852	Lantmäteristyrelsen
J112-84-7	Uppsala	Häradsekonomisk karta	1859-63	Rikets allmänna kartverk
B7-3:2	Berthåga	Laga skifte	1865	Lantmäteristyrelsen
03-BON-148	Stabby	Hemmansklyvning	1890	Lantmäterimyndigheterna
J133-11H7j54	Läby	Ekonomisk karta	1951	Rikets allmänna kartverk
J133-1117a54	Uppsala	Ekonomisk karta	1952	Rikets allmänna kartverk

Bilagor

Bilaga 1 Detaljkarta A-I

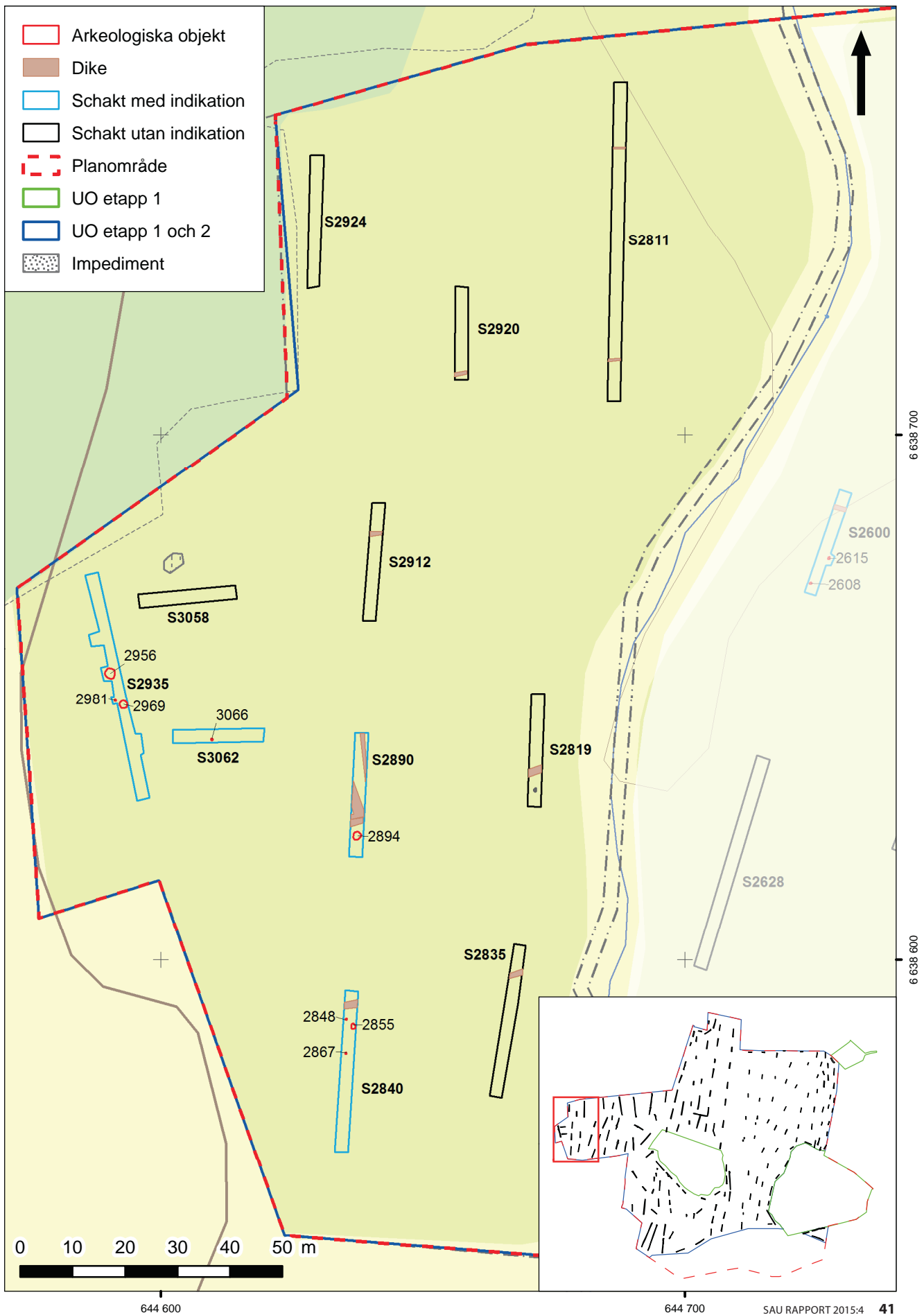
Bilaga 2 Objektstabelle

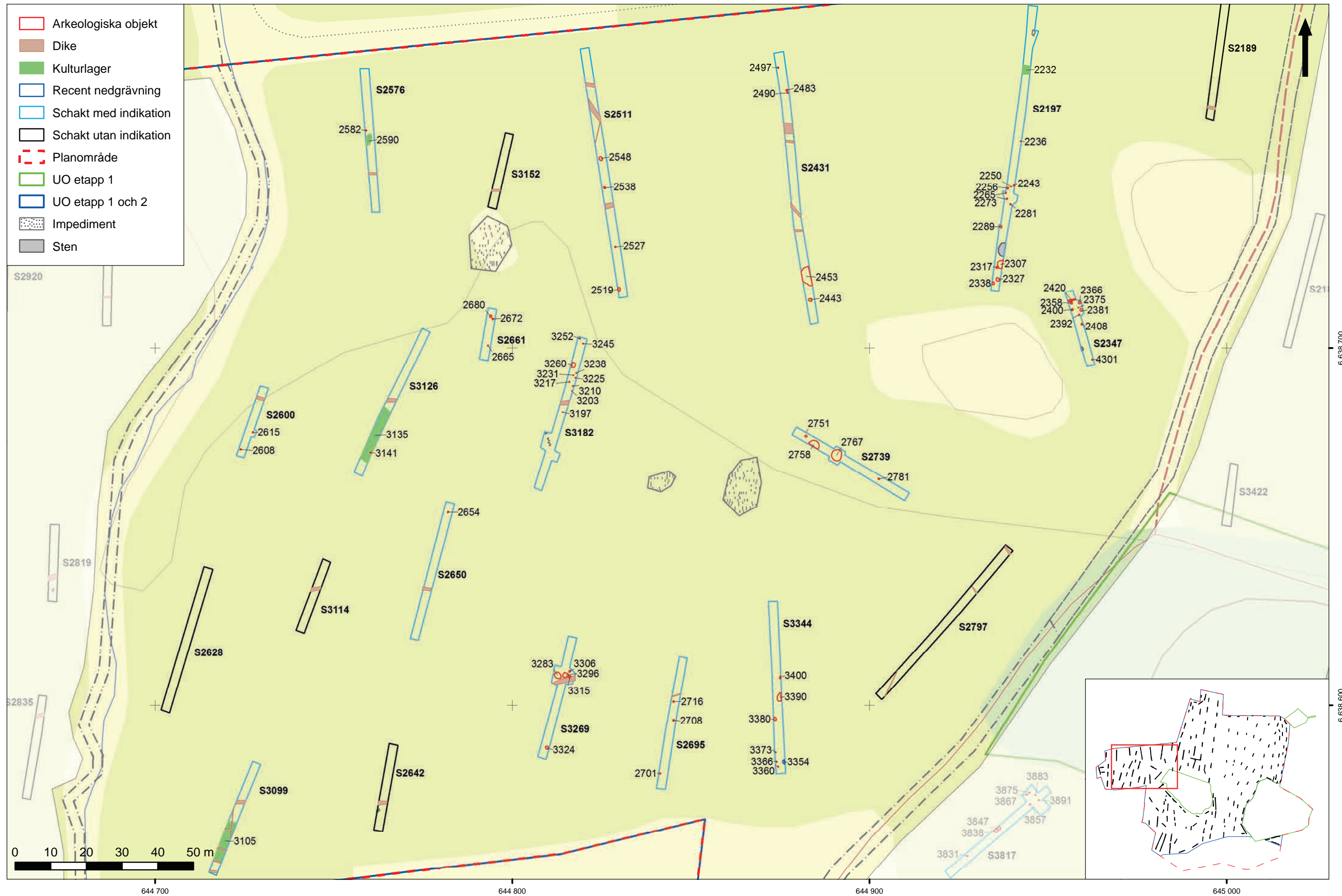
Bilaga 3 Anläggningslista

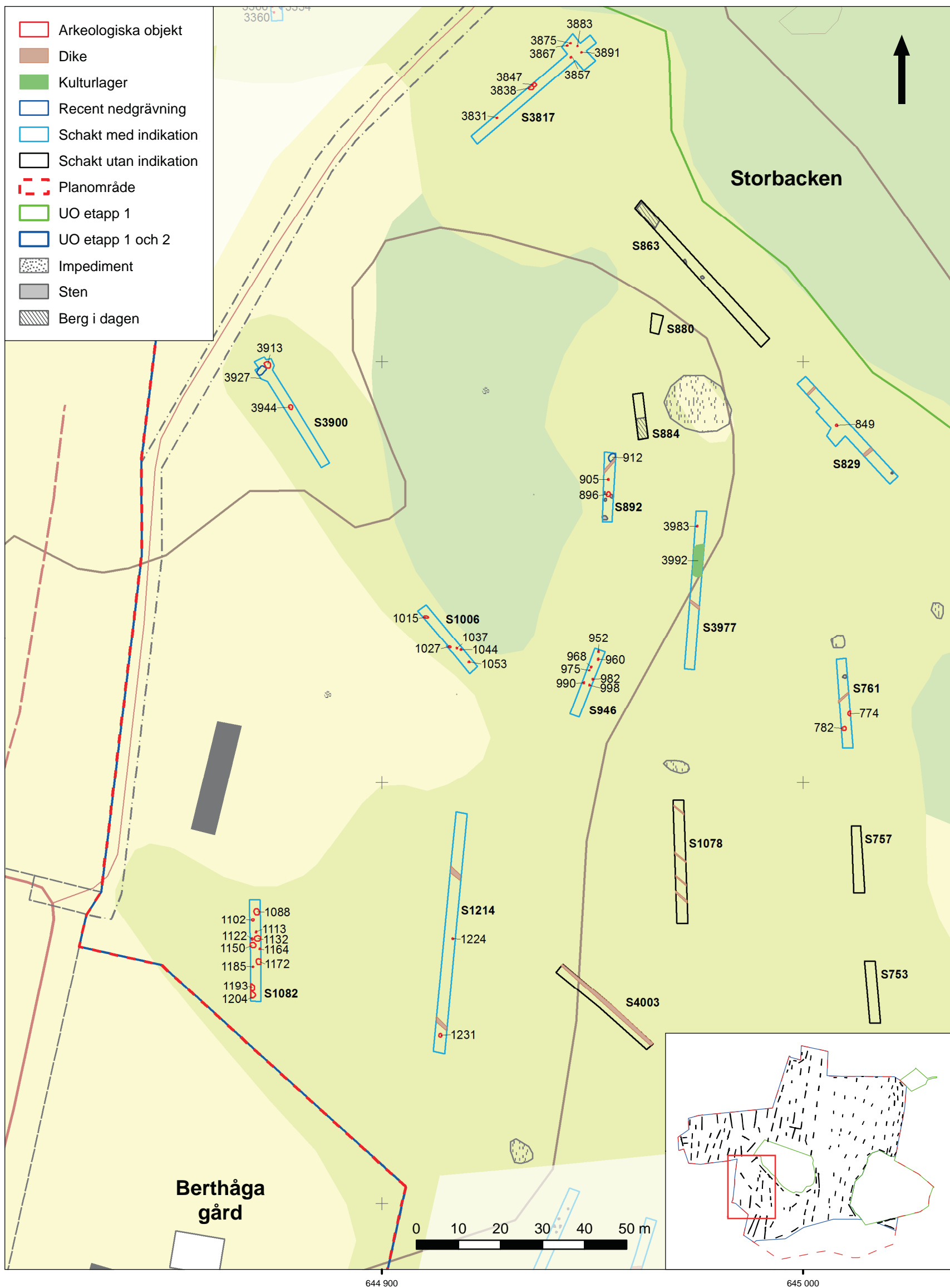
Bilaga 4 Schaktlista

Bilaga 1 Detaljkarta A-I

Detalj-karta A. Skala 1:1 000

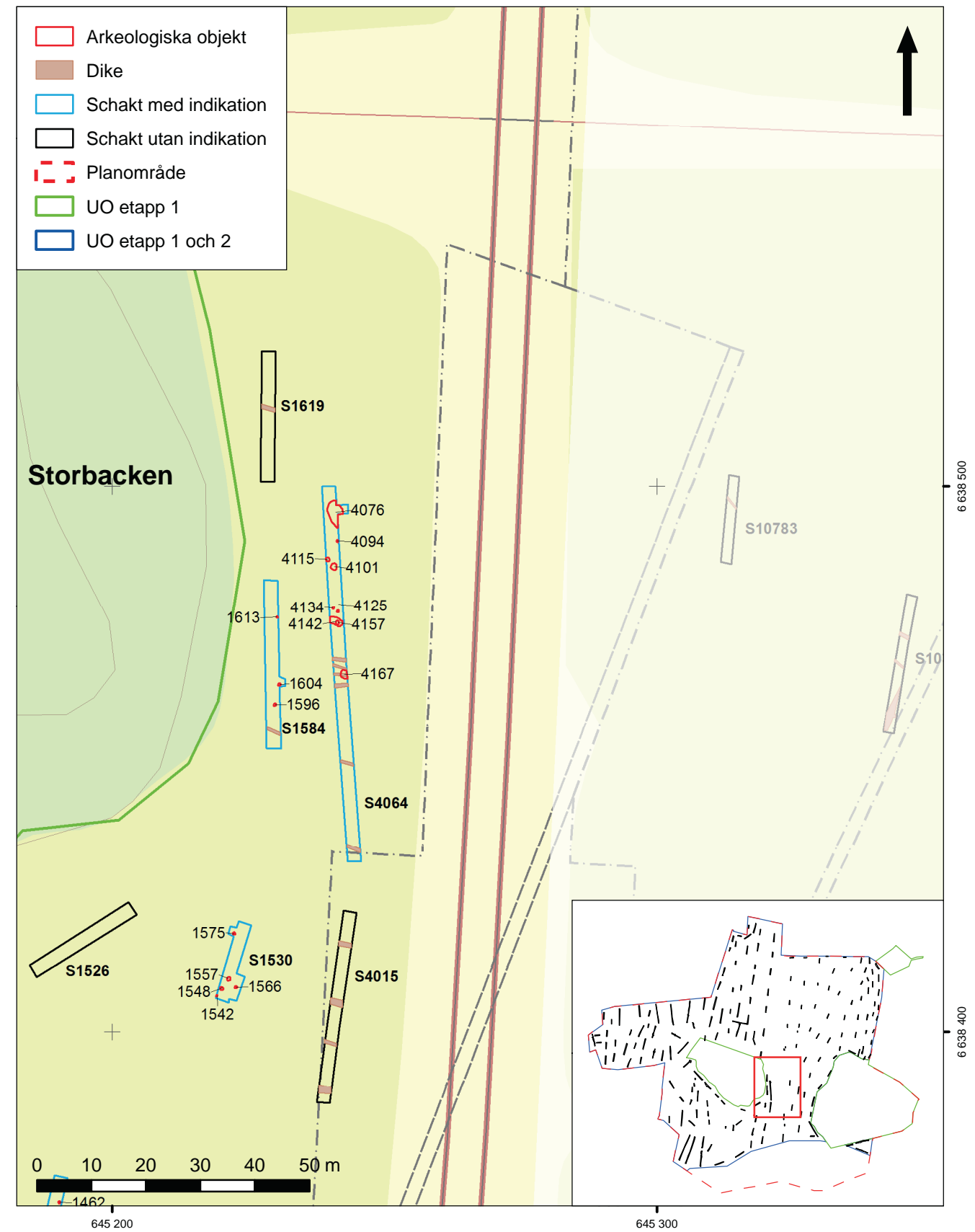

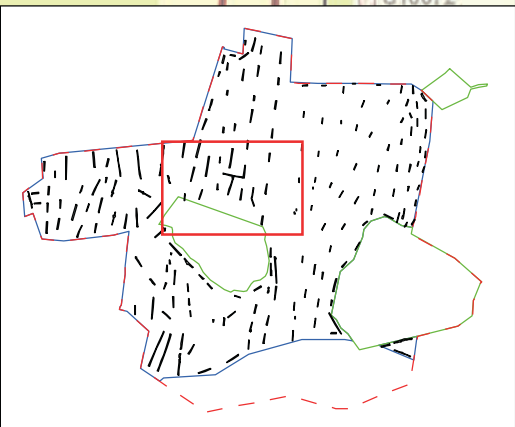
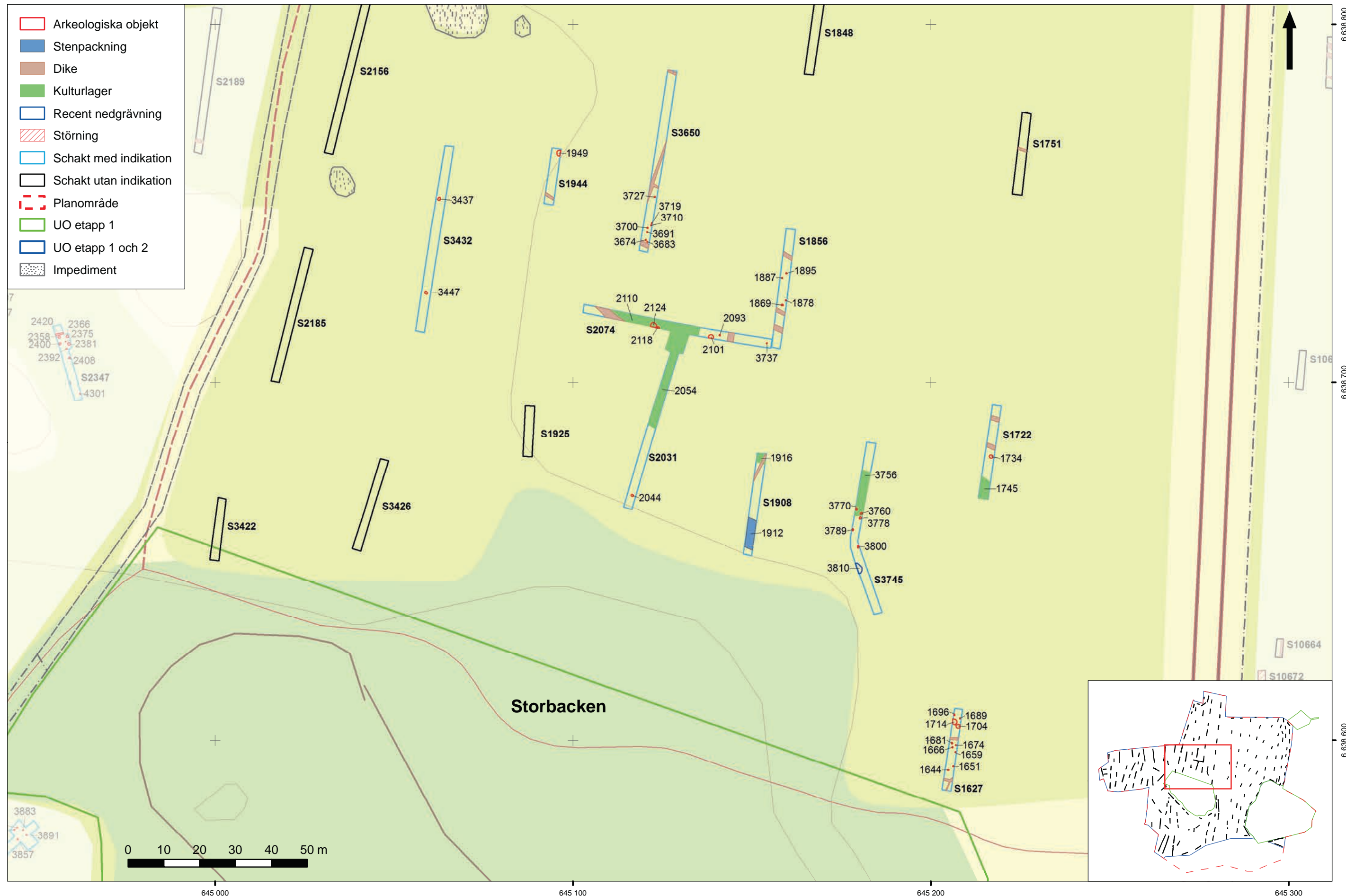

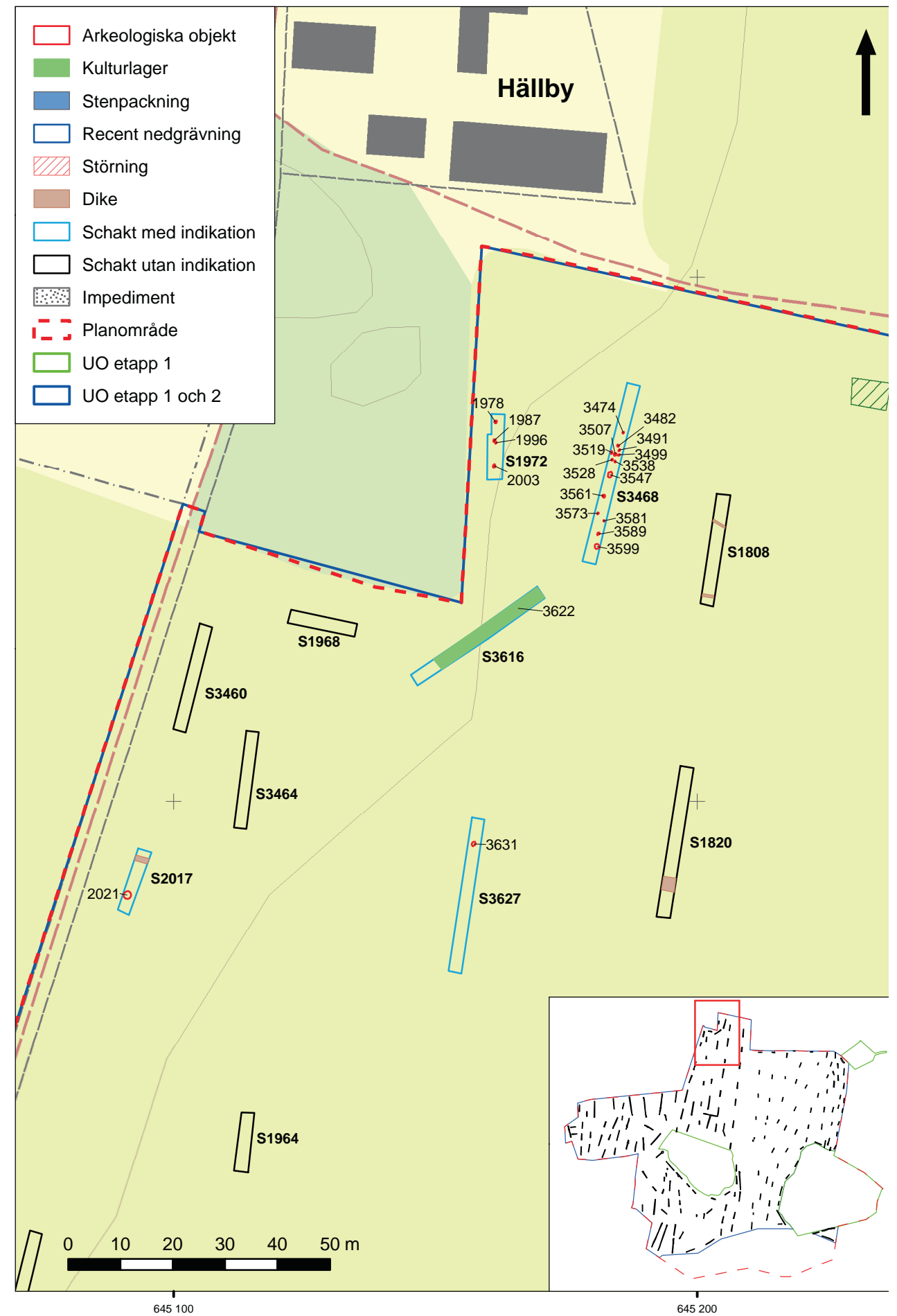
Detalj karta E. Skala 1:1 000

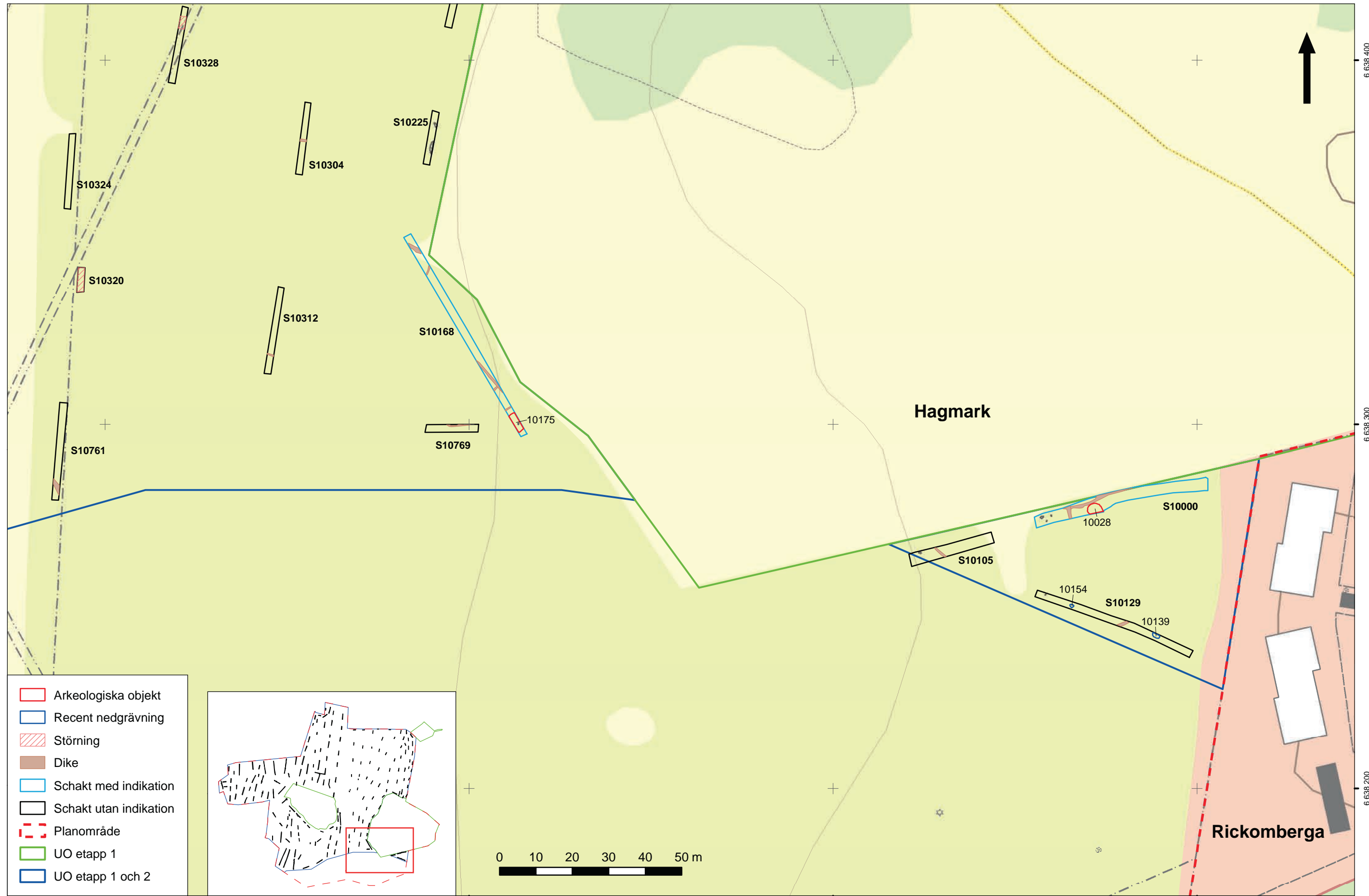

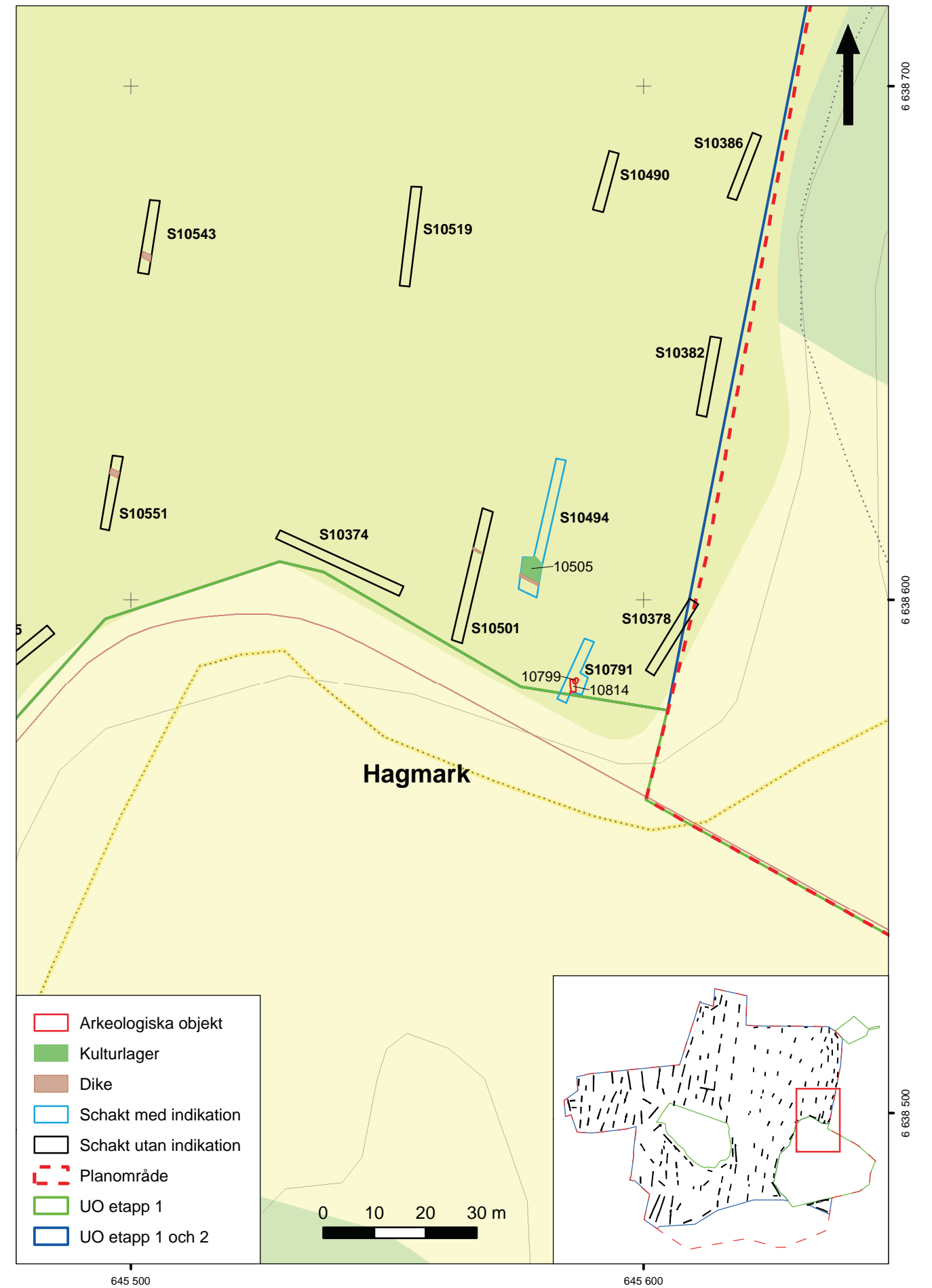

Detalj karta G. Skala 1:1 000

Bilaga 2 Objektstabelle

Objektsnr/ Forn- lämningsnr	Lämningstyp	Beskrivning	Antikvarisk bedömning
1	Boplatslämning	Boplatslämning. 75 x 100 m (N-S). Anläggningar under ploglagret i form av 4 gropar och 4 stolphål. I åkermark.	Fornlämning
2	Boplatslämning	Boplatslämning. 260 x 220 m (Ö-V). Anläggningar under ploglagret i form av 2 brunnar, 8 gropar, 6 härdar, 3 kulturlager, 1 ränna, 46 stolphål. Möjliga stolphuslämningar. I åkermark.	Fornlämning
3	Lägenhetsbebyggelse	<p>Lägenhetsbebyggelse. Torp, soldattorp under Berthåga, uppgift om. Något oklar plats och utbredning. Plats enligt karta från laga skifte för Berthåga från 1867 samt häradseconomisk karta, bladet Uppsala, 1859-63. Byggnad även markerad på ekonomisk karta, bladet Läby, från 1951.</p> <p>På den plats där bebyggelse ska ha funnits enligt kartorna finns inga synliga lämningar. Ca 30 m NNÖ om denna plats finns däremot rivningsmassor (tegel, takpannor, sten, glas etc) som är synliga i markytan samt i en brant slänt mot N. Här finns också två buskar av modern trädgårdstyp samt kirkskål.</p> <p>Gräsbevuxen impedimentsmark, mellan mur till Berthåga kyrkogård i N och cykelväg i S.</p> <p>Historiska kartor Lantmäterimyndigheternas arkiv: Berthåga, Bondkyrko socken, laga skifte 1867, akt: 03-BON-141 Rikets allmänna kartverks arkiv: Häradseconomisk karta, Uppsala, 1859-63, akt: J112-84-7 Ekonomiska kartan, Läby, 1951, akt: J133-11H7j54</p>	Övrig kulturhistorisk lämning
4	Boplatslämning	Boplatslämning. 260 x 200 m (N-S). Anläggningar under ploglagret i form av 7 gropar, 9 härdar, 1 kulturlager, 25 stolphål. Möjliga stolphuslämningar. I åkermark.	Fornlämning
5/Uppsala 692	Boplatslämning	<p>Boplatslämning.</p> <p>Tillägg: Ny utbredning: 345 x 175 m (Ö-V). Utvidgad yta mot N och NV i samband med utredning 2014. Inom den nya ytan anläggningar under ploglagret i form av 7 gropar (varav 1 ev. grophus), 10 härdar, 3 kulturlager, 38 stolphål. Möjliga stolphuslämningar. I åkermark.</p>	Fornlämning
6	Färdväg	<p>Färdväg, vägbana och hålväg.</p> <p>Vägbana, ca 60 m (Ö-V), 2,1 m bred och 0,2 m djup med dike i den norra kanten. Genomgrävd med schakt på två ställen med ett avstånd på ca 30 m. Där gjordes fynd av en hästkosöm och en hästsko.</p> <p>Hålväg, ca 60 m (Ö-V), 3,6 m bred och 0,7 m djup, u-formad. Belägen N om vägbana och genomskuren av det dike som löper parallellt med denna.</p> <p>Gräsbevuxen impedimentsmark.</p> <p>Färdvägen har belägg på historiska kartor – Berthåga geometrisk karta 1635 respektive 1690, storskifte 1779, på gång att tas ur bruk enligt laga skifte 1865.</p> <p>Historiska kartor Lantmäteristyrelsens arkiv: Berthåga, Bondkyrko socken, geometrisk karta, 1635, akt: B7-3:a4:15-16 Berthåga, Bondkyrko socken, geometrisk karta, 1690, akt: A18:3-4 Berthåga, Bondkyrko socken, storskifte, 1779, akt: B7-3:1 Berthåga, Bondkyrko socken, laga skifte, 1865, akt: B7-3:2</p>	Fornlämning
7	Boplatslämning	Boplatslämning. 110 x 40 m (N-S). Anläggningar under ploglagret i form av 2 gropar, 4 härdar, 1 kulturlager, 10 stolphål. Möjlig stolphuslämning. Åkermark.	Fornlämning

Objektsnr/ Forn- lämningsnr	Lämningstyp	Beskrivning	Antikvarisk bedömning
8	Stensättning	Stensättning. Rund, flac , jordfylld, ca 9 x 9 m, 0,5 m h. Rest sten (0,5 x 0,4 x 0,35 m) mitt på, i svag försänkning (ca 0,2 m dj). I övrigt inga stenar synliga. Täckt av mossor. Bevuxen med mindre och större lövträd och en gran. Belägen knappt 10 m V om mycket stor och hög gran. Ca 50 m från åkerkant i Ö. Blandskog.	Fornlämning
9	Fossil åkermark	Fossil åkermark. Äldre åkermark, 2 st. I väster, ca 20 (Ö) x 11 (N-S) m, skuren av cykelväg (VNV-ÖSÖ). Plan yta med svag sluttning mot N. Diken ca 0,4 m br, 0,2 m dj. Öster om denna ytterligare en åkeryta omgiven av diken. Ca 9 m (N-S) x 30 (NV-SÖ) m, skuren av cykelväg (VNV-ÖSÖ). Plan yta som sluttar mot Ö. Diken 0,3 m br, 0,15 m dj. Blandskog. Belägg karta: Häradsekonomisk karta Uppsala 1859-63 Historiska kartor Rikets allmänna kartverks arkiv: Häradsekonomisk karta, Uppsala, 1859-63, akt: J112-84-7	Övrig kulturhistorisk lämning
10	Gränsmärke	Gränsmärke. En central rest sten omgiven av 5-6 mindre, ca 1 x 1 m i diameter. Central sten (0,5 x 0,25 x 0,3 m), övriga stenar (0,2 x 0,2 m), samtliga mer eller mindre kantiga. Något övermossad och gräsbevuxen. Omgiven av mindre popplar. Gles skogsmark. Belägen vid ände av grunt dike, ca 2 m från åkerkant i Ö. Belägg på kartor (1600-tal och senare) saknas och också koppling till känd gräns.	Övrig kulturhistorisk lämning
11	Boplatslämning	Boplatslämning. 220 x 190 m (N-S). Anläggningar under ploglagret i form av 1 grop, 8 härdar, 5 kulturlager, 1 stenpackning, 27 stolphål. Några härdar och stolphål synliga i ytan av kulturlager. Kulturlagren har i fle a fall relativt stort inslag av skärvsten. Åkermark.	Fornlämning
12	Boplatslämning	Boplatslämning. 140x100 m (N-S). Anläggningar under ploglagret i form av 2 gropar, 3 härdar, 1 kulturlager (äldre matjordshorizont), 15 stolphål. Möjlig stolphuslämning. Åkermark.	Fornlämning
13	Boplatslämning övrig	Boplatslämning övrig. Brunn, troligen rundad, minst 3,4 x 1,9 m. Inslag av kol och skärvsten i fyllningen. Fynd av obränt ben och förhistorisk keramik. Åkermark.	Fornlämning
14	Brunn	Brunn. Kvadratisk, 1,5 x 1,5 m, 0,1 m h, 0,4 m dj. Av betong med inslag av småsten. Brunnen igenfylld med större stenar. Omges av kvadratisk järnställning på fyra ben, ca 3 x 3m, ca 2 m h. Det östra benet för ställningen vilar på betongplint i dikeskant. Strax NÖ sten med järnkrampa och stagrest. Gräsbevuxen impedimentsmark. Belägg karta: Ekonomisk karta, Uppsala, 1952 Historiska kartor Rikets allmänna kartverks arkiv: Ekonomisk karta, Uppsala, 1952, akt: J133-1117a54	Övrig kulturhistorisk lämning
15	Boplatslämning övrig	Boplatslämning övrig. Brunn, rundad, minst 4 x 2,6 m. Inslag av kol och skärvsten i fyllningen. Åkermark.	Fornlämning

Objektsnr/ Forn- lämningsnr	Lämningstyp	Beskrivning	Antikvarisk bedömning
16	Fossil åkermark	<p>Fossil åkermark. 375 x 100–360 m (Ö–V). Äldre odlade ytor avgränsade av diken och insprängda mellan mindre partier av äldre, bergig, impedimentsmark.</p> <p>Gräsbevuxen, i huvudsak öppen, impedimentsmark med en del träd och ett större slånbuskage. En del berg i dagen.</p> <p>Belägg kartor: Bondkyrko socken, Stabby: geometrisk karta 1635, storskifte 1762, enskifte 1807, hemmansklyvning 1890. Häradsekonomisk karta, Uppsala, 1859–63</p> <p>Antikvarisk kommentar: De idag synliga strukturerna kan i huvudsak hänföras till sent 1800-tal/tidigt 1900-tal.</p> <p>Historiska kartor Lantmäterimyndigheternas arkiv: Stabby, Bondkyrko socken, hemmansklyvning, 1890, akt: 03-BON-148 Lantmäteristyrelsens arkiv: Stabby, Bondkyrko socken, geometrisk karta 1635, akt: B7-20:a4:17-18 Stabby, Bondkyrko socken, storskifte 1762, akt: B7-20:1 Stabby, Bondkyrko socken, enskifte 1807, akt: B7-20:2 Rikets allmänna kartverks arkiv: Häradsekonomisk karta, Uppsala, 1859-63, akt: J112-84-7</p>	Övrig kulturhistorisk lämning
17	Husgrund, historisk tid	<p>Husgrund, historisk tid. Rektangulär husgrund i betong, ca 8 x 5 m, 0,4 m h (NNV–SSÖ). Uppstickande järnstag och i NV träsyll på betongkanten. Ca 5 m SV om husgrunden finns ett vattenkar i form av ett runt betongrör, ca 1,5 m i diameter, 0,5 m h. Vid kanten finns en vattenkran. Inga belägg på karta.</p> <p>Gräs- och ogräsbevuxen impedimentsmark med enstaka träd. Belägen mellan stängsel i N och elljusspår i S.</p>	Övrig kulturhistorisk lämning
18	Hällristning	<p>Hällristning. Skålgrop i sten. Skålgrop på stenens ovansida mot kant i SSÖ. Rundad grop, 15 x 15 cm, 4 cm dj. Stenen kantig, av granit (0,6 x 0,6 x 0,4 m). Ligger tillsammans med ytterligare 5 större spräckta/huggna stenar. Ingår i långsmalt område (ca 15 x 6 m, NV–SÖ) med rivningsmassor från hus (tegel, takpannor, stenar, betong, kakel, glas, slagg etc) vilka ställvis är synliga i ytan.</p> <p>Gräs- och ogräs bevuxen impedimentmark. En björk strax intill.</p> <p>Antikvarisk kommentar: Bedöms inte ha ursprungligt läge utan har sekundär placering. Har därför fått antikvarisk bedömning som övrig kulturhistorisk lämning</p>	Övrig kulturhistorisk lämning
19	Boplatslämning	<p>Boplatslämning. 40 x 20 m (NV–SÖ). Under ploglagret ett kulturlager (4,6 x 3,8 m, ca 0,15 m dj) med stort inslag av skärvsten samt även kol. Fynd av obränt ben. Intill dessutom två gropar (2,4 x 1,3 m resp. 1,23 x 0,9 m) med likartad fyllning med inslag av skärvsten och kol samt fynd av obränt ben.</p> <p>Åkermark. Gränsar mot gång- och cykelväg i S.</p>	Fornlämning

Objektsnr/ Forn- lämningsnr	Lämningstyp	Beskrivning	Antikvarisk bedömning
20	Lägenhetsbebyggelse	<p>Lägenhetsbebyggelse. Backstuga. Husgrund, ca 4 x 4 m (Ö-V). I S kanten rad med stenar, i SÖ 3 st (0,25–0,7 m) och i SV 1 sten (0,7 m). I marken syns stora mängder tegelflisor i mörk humös jord samt även några större bitar tegel. Belägen på terrass i brant sluttning mot S. Terrassen ingrävd ca 5 m i slänten och har en ca 1,5–2 m hög bakkant i N. Nedanför husgrunden och sluttningen i S finns säsongsmässigt en vattenansamling med ett dike som rinner mot V. Där finns ytterligare 6 stenar av samma storlek som de som fanns på terrasskanten.</p> <p>Ca 3 m Ö om terrassen med husgrunden finns ytterligare en ingrävd terrass, ca 4 x 2 m (Ö-V) och med en bakkant som är ca 1,5–2 m hög. Ett par uppstickande större stenar i kant i S. Ö och SÖ om terrassen väg från dalgången i S.</p> <p>Gles, gräsbevuxen blandskog. Just S om gravfältet Uppsala 332:1.</p> <p>Belägg karta: Stabby, Bondkyrko socken, storskifte 1762.</p> <p>Historiska kartor Lantmäteristyrelsens arkiv: Stabby, Bondkyrko socken, storskifte 1762, akt: B7-20:1</p>	Fornlämning
21	Röjningsröse	<p>Röjningsröse, rundat, 6 x 5 m, 0,5 m h. Sten huvudsakligen 0,3–0,5 m st. Även betongplatta och lastpall ligger på röset. Ej övertorvat. Plats för väg fram till minst 1952.</p>	Inprickas ej
22	Bytomt	<p>Bytomt, uppgift om, 160 x 55–85 m (NÖ-SV) + 180 x 70–115 m (NV-SÖ). Utsträckning enligt storskifteskarta från år 1762 över Stabby i Bondkyrko socken. Första skriftliga omnämning år 1291 enligt Det Medeltida Sverige, DMS 1:2. Under</p> <p>Synliga lämningar finns i den V delen i form av de ännu befintliga byggnaderna som hör till det tidigare kyrkoherdebostället "Stabby prästgård". I den S delen finns V om banvallen på ett ställe urschaktningar i slänten, gropar och enstaka syllstenar, samt just intill banvallen en större grop kantad av en syllstensrad. Ö om banvallen ligger en park som består av en f d trädgård.</p> <p>Området utgörs idag bland annat av platsen för Stabby prästgård vilken brukas som hembygdsgård för Bondkyrko hembygdsförening. I övrigt finns i området impedimentsmark, en äldre banvall, parkmark samt modern höghusbebyggelse.</p> <p>Antikvarisk kommentar: Bytomten är delvis ännu i bruk varför den enligt instruktion från Länsstyrelsen och praxis fått bedömningen bevakningsobjekt.</p> <p>Historiska kartor Lantmäteristyrelsens arkiv: Stabby, Bondkyrko socken, storskifte 1762, akt: B7-20:1</p>	Bevakningsobjekt

Bilaga 3 Anläggningslista

Anl nr	Typ	Djup m	Form	Längd m	Bredd m	Sot	Kol	Skärvig sten	Sten-skoning	I schakt
316	Härd		Oval	0,85	0,62	X	X			300
324	Stolphål		Rundad	0,35	0,35					300
336	Stolphål		Rundad	0,35	0,25					300
353	Stolphål		Rundad	0,47	0,38					300
414	Kulturlager		Oregelbunden	19,50	2,36		X			401
424	Härd		Rundad	1,00	0,90		X	X		401
432	Härd		Oval	0,92	0,62		X	X		401
468	Stolphål		Rundad	0,30	0,30				X	450
479	Stolphål		Rundad	0,34	0,34				X	450
486	Stolphål		Rundad	0,33	0,33				X	450
494	Stolphål		Rundad	0,44	0,44				X	450
502	Stolphål		Oval	0,50	0,32					450
511	Stolphål		Rundad	0,27	0,27					450
519	Stolphål		Rundad	0,23	0,23					450
525	Stolphål		Rundad	0,28	0,28					450
533	Stolphål		Rundad	0,33	0,33				X	450
540	Stolphål		Rundad	0,21	0,21					450
547	Stolphål		Rundad	0,44	0,44					450
555	Stolphål		Rundad	0,36	0,36				X	450
563	Stolphål		Rundad	0,42	0,42				X	450
572	Stolphål		Rundad	0,29	0,29					450
608	Stolphål		Rundad	0,25	0,25				X	450
616	Stolphål		Rundad	0,46	0,46				X	450
625	Stolphål		Rundad	0,26	0,26				X	450
632	Stolphål		Rundad	0,47	0,47				X	450
641	Stolphål		Rundad	0,28	0,28				X	450
648	Härd		Rundad	1,40	1,40	X	X	X		450
659	Stolphål		Rundad	0,55	0,55				X	450
680	Grop		Rundad	2,50	2,50					674
692	Stolphål		Rundad	0,29	0,29					674
699	Grop		Rundad	1,10	1,10					674
720	Härd		Rundad	0,96	0,96	X	X	X		711
729	Grop		Oval	0,90	0,50					711
738	Grop		Rundad	0,80	0,80					711
774	Härd		Rundad	1,08	0,60	X	X	X		761
782	Grop		Rundad	1,05	1,05					761
849	Stolphål		Rundad	0,50	0,50					829
896	Grop		Rundad	1,00	1,00					892
905	Stolphål		Rundad	0,40	0,40					892
912	Recent nedgrävning		Rundad	1,90	1,90					892
952	Stolphål		Rundad	0,45	0,45				X	946

Anl nr	Typ	Djup m	Form	Längd m	Bredd m	Sot	Kol	Skärvig sten	Sten-skoning	I schakt
960	Stolphål		Rundad	0,40	0,40		X		X	946
968	Stolphål		Rundad	0,34	0,34		X			946
975	Stolphål		Rundad	0,25	0,25					946
982	Stolphål		Rundad	0,40	0,40				X	946
990	Stolphål		Rundad	0,48	0,48				X	946
998	Stolphål		Rundad	0,38	0,38				X	946
1015	Grop		Oval	1,25	0,42					1006
1027	Stolphål		Rundad	0,52	0,52				X	1006
1037	Stolphål		Rundad	0,30	0,30			X	X	1006
1044	Stolphål		Rundad	0,38	0,38			X	X	1006
1053	Stolphål		Rundad	0,38	0,38			X	X	1006
1088	Grop		Rundad	1,50	1,50					1082
1102	Grop		Rundad	0,62	0,62		X			1082
1113	Stolphål		Rundad	0,40	0,40		X			1082
1122	Stolphål		Rundad	0,44	0,44		X			1082
1132	Härd		Oval	1,60	1,30	X	X	X		1082
1150	Härd		Oval	1,30	1,30	X	X	X		1082
1164	Stolphål		Rundad	0,40	0,40		X			1082
1172	Härd		Rundad	1,50	1,50	X	X	X		1082
1185	Stolphål		Rundad	0,24	0,24				X	1082
1193	Härd		Rundad	1,60	0,97	X	X	X		1082
1204	Härd		Rundad	1,60	1,20	X	X	X		1082
1224	Stolphål		Rundad	0,38	0,38		X			1214
1231	Grop		Rundad	0,75	0,75		X			1214
1260	Stolphål		Rundad	0,34	0,34		X			1254
1268	Stolphål		Rundad	0,50	0,50		X		X	1254
1276	Stolphål		Rundad	0,35	0,35					1254
1283	Stolphål		Rundad	0,35	0,35		X			1254
1291	Stolphål		Rundad	0,32	0,32					1254
1299	Stolphål		Oval	0,48	0,30					1254
1308	Stolphål		Rundad	0,50	0,50					1254
1317	Stolphål		Rundad	0,42	0,42		X			1254
1325	Stolphål		Rundad	0,40	0,40					1254
1333	Grop		Rundad	0,70	0,70					1254
1353	Stolphål		Rundad	0,24	0,24					1347
1360	Härd		Rundad	1,80	1,20	X	X	X		1347
1368	Kulturlager	0,10	Oregelbunden	13,20	2,53	X	X			1347
1376	Stolphål		Rundad	0,38	0,38					1347
1400	Grop		Rundad	1,60	1,60					1392
1412	Stolphål		Rundad	0,62	0,62				X	1392
1422	Grop		Oval	1,80	0,75					1392
1445	Härd		Rundad	1,10	1,10	X	X	X		1440

Anl nr	Typ	Djup m	Form	Längd m	Bredd m	Sot	Kol	Skärvig sten	Sten-skoning	I schakt
1455	Stolphål		Rundad	0,33	0,33					1440
1462	Stolphål		Rundad	0,38	0,38				X	1440
1489	Kulturlager		Oregelbunden	25,00	2,60					1482
1495	Härd		Oval	0,70	0,70		X	X		1482
1504	Härd		Oval	1,00	0,70					1482
1514	Härd		Rundad	0,45	0,45		X	X		1482
1542	Stolphål		Oval	0,30	0,30		X			1530
1548	Stolphål		Rundad	0,60	0,60					1530
1557	Stolphål		Rundad	0,60	0,60					1530
1566	Stolphål		Rundad	0,38	0,38					1530
1575	Stolphål		Rundad	0,40	0,40					1530
1596	Stolphål		Rundad	0,50	0,50					1584
1604	Stolphål		Rundad	0,50	0,50					1584
1613	Stolphål		Rundad	0,34	0,34					1584
1644	Stolphål		Rundad	0,36	0,36		X		X	1627
1651	Stolphål		Rundad	0,27	0,27				X	1627
1659	Stolphål		Rundad	0,32	0,32				X	1627
1666	Stolphål		Rundad	0,42	0,42				X	1627
1674	Stolphål		Rundad	0,24	0,24					1627
1681	Stolphål		Rundad	0,40	0,40				X	1627
1689	Stolphål		Rundad	0,25	0,25	X	X		X	1627
1696	Stolphål		Rundad	0,40	0,40	X	X		X	1627
1704	Härd		Rundad	1,10	0,90	X	X	X		1627
1714	Härd		Rundad	1,80	1,50	X	X	X		1627
1734	Härd		Rundad	0,85	0,85	X	X	X		1722
1745	Kulturlager	0,10	Oregelbunden	5,70	2,60		X			1722
1869	Stolphål		Rundad	0,44	0,44		X			1856
1878	Stolphål		Rundad	0,30	0,30					1856
1887	Stolphål		Rundad	0,28	0,28					1856
1895	Stolphål		Rundad	0,44	0,44					1856
1912	Stenpackning		Oregelbunden	2,30	8,30		X	X		1908
1916	Kulturlager		Oregelbunden	2,70	2,50			X		1908
1949	Härd		Rundad	1,66	0,97	X	X	X		1944
1978	Stolphål		Rundad	0,58	0,58		X			1972
1987	Stolphål		Rundad	0,50	0,50		X			1972
1996	Stolphål		Rundad	0,30	0,30					1972
2003	Härd		Rundad	0,67	0,52	X	X	X		1972
2021	Grop		Rundad	1,55	1,55		X			2017
2044	Stolphål		Rundad	0,60	0,60		X	X		2031
2054	Kulturlager	0,15	Oregelbunden	29,80	9,20		X	X		2031
2093	Stolphål		Rundad	0,36	0,36					2074
2101	Härd		Rundad	1,40	1,40		X	X		2074

Anl nr	Typ	Djup m	Form	Längd m	Bredd m	Sot	Kol	Skärvig sten	Sten-skoning	I schakt
2110	Kulturlager	0,20	Oregelbunden	16,20	7,30	X	X	X		2074
2118	Härd		Rundad	1,10	0,38	X	X	X		2074
2124	Härd		Rundad	1,60	1,20	X	X	X		2074
2232	Kulturlager		Oregelbunden	2,10	2,50	X	X	X		2197
2236	Stolphål		Rundad	0,26	0,23	X				2197
2243	Stolphål		Rundad	0,50	0,50	X				2197
2250	Stolphål		Rundad	0,22	0,22	X				2197
2256	Stolphål		Rundad	0,50	0,50	X				2197
2265	Stolphål		Rundad	0,34	0,34					2197
2273	Stolphål		Rundad	0,39	0,35			X		2197
2281	Stolphål		Rundad	0,35	0,35			X		2197
2289	Stolphål		Rundad	0,70	0,64			X		2197
2307	Grop (grophus/brunn)		Rundad	2,30	1,40					2197
2317	Stolphål		Rundad	0,60	0,45				X	2197
2327	Härd		Rundad	1,15	0,99	X	X	X		2197
2338	Grop		Rundad	0,73	0,70					2197
2358	Stolphål		Rundad	0,70	0,60					2347
2366	Stolphål		Rundad	0,65	0,65					2347
2375	Stolphål		Rundad	0,18	0,16					2347
2381	Stolphål		Rundad	0,80	0,80					2347
2392	Stolphål		Rundad	0,40	0,40					2347
2400	Stolphål		Rundad	0,70	0,70					2347
2408	Stolphål		Rundad	0,55	0,50					2347
2420	Ränna		Avlång	2,30	0,45					2347
2443	Grop		Rundad	0,80	0,80					2431
2453	Grop (brunn)		Rundad	5,30	2,50					2431
2483	Stolphål		Rundad	0,50	0,50				X	2431
2490	Stolphål		Rundad	0,40	0,40				X	2431
2497	Stolphål		Rundad	0,37	0,37					2431
2519	Grop		Rundad	1,00	0,76					2511
2527	Stolphål		Rundad	0,40	0,40					2511
2538	Stolphål		Rundad	0,60	0,60	X				2511
2548	Härd		Rundad	1,10	0,87	X	X	X		2511
2582	Stolphål		Rundad	0,32	0,32					2576
2590	Kulturlager		Oval	3,50	1,60					2576
2608	Stolphål		Rundad	0,31	0,31				X	2600
2615	Stolphål		Rundad	0,45	0,45					2600
2654	Stolphål		Rundad	0,32	0,32					2650
2665	Stolphål		Rundad	0,28	0,28					2661
2672	Stolphål		Rundad	0,38	0,38					2661
2680	Stolphål		Oval	0,46	0,34					2661
2701	Stolphål		Rundad	0,36	0,36					2695

Anl nr	Typ	Djup m	Form	Längd m	Bredd m	Sot	Kol	Skärvig sten	Sten-skoning	I schakt
2708	Stolphål		Rundad	0,45	0,45				X	2695
2716	Stolphål		Rundad	0,36	0,36				X	2695
2751	Stolphål		Rundad	0,60	0,60				X	2739
2758	Grop		Rundad	2,90	1,90					2739
2767	Brunn		Rundad	3,00	3,00					2739
2781	Stolphål		Rundad	0,42	0,42					2739
2848	Stolphål		Rundad	0,30	0,30					2840
2855	Grop		Rundad	1,00	0,89					2840
2867	Stolphål		Rundad	0,35	0,35					2840
2894	Grop		Rundad	1,70	1,70					2890
2956	Grop		Rundad	2,00	2,00					2935
2969	Grop		Rundad	1,70	1,70					2935
2981	Stolphål		Rundad	0,25	0,25		X			2935
3066	Stolphål		Rundad	0,40	0,40					3062
3105	Kulturlager	0,07	Oregelbunden	11,70	2,40		X			3099
3135	Kulturlager	0,05	Oregelbunden	15,70	2,40					3126
3141	Stolphål		Rundad	0,33	0,33					3126
3197	Stolphål		Rundad	0,17	0,17		X			3182
3203	Stolphål		Rundad	0,20	0,20					3182
3210	Stolphål		Rundad	0,20	0,20		X			3182
3217	Stolphål		Rundad	0,27	0,27					3182
3225	Stolphål		Rundad	0,18	0,18					3182
3231	Stolphål		Rundad	0,24	0,24		X			3182
3238	Stolphål		Rundad	0,24	0,24		X			3182
3245	Stolphål		Rundad	0,23	0,23		X			3182
3252	Stolphål		Rundad	0,31	0,31		X			3182
3260	Härd		Rundad	1,50	1,00	X	X	X		3182
3283	Grop		Rundad	1,70	1,70					3269
3296	Grop		Rundad	1,50	1,50					3269
3306	Stolphål		Rundad	0,48	0,48				X	3269
3315	Stolphål		Rundad	0,48	0,48					3269
3324	Grop		Rundad	1,00	0,75					3269
3354	Recent nedgrävning		Rundad	1,00	0,65					3344
3360	Stolphål		Rundad	0,24	0,24					3344
3366	Stolphål		Rundad	0,33	0,33					3344
3373	Stolphål		Rundad	0,22	0,22		X			3344
3380	Härd		Rundad	0,90	0,82	X	X	X		3344
3390	Härd		Oval	2,40	1,20	X	X	X		3344
3400	Härd		Oval	0,80	0,40	X	X	X		3344
3437	Härd		Rundad	0,85	0,85	X	X	X		3432
3447	Grop		Oval	0,94	0,64			X		3432
3474	Stolphål		Rundad	0,29	0,29					3468

Anl nr	Typ	Djup m	Form	Längd m	Bredd m	Sot	Kol	Skärvig sten	Sten-skoning	I schakt
3482	Stolphål		Rundad	0,43	0,43					3468
3491	Stolphål		Rundad	0,33	0,33		X			3468
3499	Stolphål		Oval	0,34	0,20					3468
3507	Stolphål		Rundad	0,43	0,43					3468
3519	Stolphål		Rundad	0,53	0,53				X	3468
3528	Stolphål		Rundad	0,40	0,40					3468
3538	Stolphål		Rundad	0,29	0,29				X	3468
3547	Härd		Oval	1,20	0,80	X	X	X		3468
3561	Stolphål		Rundad	0,50	0,50				X	3468
3573	Stolphål		Rundad	0,35	0,35					3468
3581	Stolphål		Rundad	0,20	0,20					3468
3589	Stolphål		Rundad	0,45	0,45					3468
3599	Grop		Rundad	0,95	0,95					3468
3622	Kulturlager	0,15	Oregelbunden	24,10	2,70					3616
3631	Härd		Oval	0,80	0,70	X	X			3627
3674	Stolphål		Rundad	0,30	0,30		X			3650
3683	Stolphål		Rundad	0,24	0,24					3650
3691	Stolphål		Rundad	0,24	0,24		X			3650
3700	Stolphål		Rundad	0,32	0,32					3650
3710	Stolphål		Rundad	0,28	0,28					3650
3719	Stolphål		Rundad	0,28	0,28					3650
3727	Stolphål		Rundad	0,34	0,34		X			3650
3737	Stolphål		Rundad	0,28	0,18					2074
3756	Kulturlager		Oregelbunden	12,50	2,40	X	X	X		3745
3760	Stolphål		Rundad	0,50	0,50		X	X		3745
3770	Stolphål		Rundad	0,57	0,57		X			3745
3778	Stolphål		Rundad	0,60	0,60		X			3745
3789	Stolphål		Rundad	0,60	0,60		X			3745
3800	Stolphål		Rundad	0,60	0,60		X			3745
3810	Recent nedgrävning		Rundad	3,10	1,36					3745
3831	Stolphål		Rundad	0,26	0,26					3817
3838	Härd		Rundad	1,00	1,40	X	X	X		3817
3847	Härd		Rundad	0,90	0,97	X	X	X		3817
3857	Stolphål		Rundad	0,40	0,40		X		X	3817
3867	Stolphål		Rundad	0,34	0,34		X			3817
3875	Stolphål		Rundad	0,28	0,28		X			3817
3883	Stolphål		Rundad	0,34	0,34		X			3817
3891	Stolphål		Rundad	0,32	0,32		X			3817
3913	Grop		Rundad	1,50	1,50					3900
3927	Recent nedgrävning		Rundad	2,40	1,40					3900
3944	Härd		Rundad	1,07	1,07	X	X	X		3900
3983	Stolphål		Rundad	0,35	0,35					3977

Anl nr	Typ	Djup m	Form	Längd m	Bredd m	Sot	Kol	Skärvig sten	Sten-skoning	I schakt
3992	Kulturlager	0,10	Oregelbunden	7,70	2,30		X	X		3977
4076	Grop		Oval	5,00	2,70		X			4064
4094	Härd		Rundad	0,45	0,21	X	X			4064
4101	Härd		Rundad	1,10	1,10	X	X	X		4064
4115	Härd		Rundad	0,65	0,65	X	X	X		4064
4125	Stolphål		Rundad	0,47	0,47					4064
4134	Stolphål		Rundad	0,34	0,34					4064
4142	Ränna		Avlång	2,40	1,20		X			4064
4157	Härd		Oval	0,82	0,54					4064
4167	Grop		Rundad	1,70	1,70		X			4064
4192	Hålväg	0,70	Avlång	32,00	3,60					4186
4217	Väg	0,20	Avlång	32,00	2,10					4186
4301	Stolphål		Rundad	0,30	0,30				X	2347
10028	Brunn		Rundad	4,00	2,60		X	X		10000
10139	Recent nedgrävning		Rundad	2,10	1,00					10129
10154	Recent nedgrävning		Oregelbunden	0,86	0,82					10129
10175	Brunn		Rundad	3,40	1,90		X	X		10168
10505	Kulturlager	0,15	Oregelbunden	4,60	3,80		X	X		10494
10724	Stenlyft		Oregelbunden	0,70	0,70					10720
10799	Grop		Oval	1,23	0,90		X	X		10791
10814	Grop		Oregelbunden	2,40	1,30		X	X		10791

Bilaga 4 Schaktlista

Schakt nr	Djup m	Jordkaraktär botten	Anl i schakt	Matjordsdjup m	Övrigt	Area, m ²	Deltaljkarta
300	0,4	Beigebrun lera	X	0,40		256,38	D
401	0,45	Beigebrun lera	X	0,45		242,05	D
450	0,4	Beigebrun lera	X	0,40		158,27	D
674	0,4	Mörkt beigebrun lerig silt	X	0,40		105,06	D
711	0,3	Beigebrun siltig lera	X	0,30		69,67	D
753	0,5	Ljusbrun lerig silt		0,35		37,48	C
757	0,5	Ljusbrun lerig silt		0,35		38,33	C
761	0,3	Gyllenbrun lera	X	0,30		50,30	C
800	0,3	Gyllenbrun lera		0,30		45,53	Ej i karta
820	0,4	Gyllenbrun siltig lera		0,40		36,68	Ej i karta
829	0,4	Gyllenbrun siltig lera	X	0,40	Mycket sten i undergrunden	103,85	C
863	0,4	Gyllenbrun siltig lera		0,35	Mycket sten i undergrunden	117,49	C
880	0,35	Gyllenbrun siltig lera		0,35	Berg i dagen	11,12	C
884	0,35	Gyllenbrun siltig lera		0,35	Berg i dagen	25,56	C
892	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35	Mycket sten i undergrunden	41,26	C
946	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35		40,75	C
1006	0,4	Gyllenbrun siltig lera	X	0,40		46,90	C
1078	0,4	Gyllenbrun siltig lera		0,30		76,10	C
1082	0,35	Beigebrun lera	X	0,35		59,89	C
1214	0,35	Beigebrun lerig silt	X	0,35		155,10	C
1254	0,35	Beigebrun lerig silt	X	0,35		84,08	D
1347	0,35	Beigebrun lerig silt	X	0,35		92,66	D
1388	0,35	Beige-gräddvit lera		0,35		61,50	D
1392	0,3	Beigebrun lerig silt med inslag av sand	X	0,30		64,24	D
1440	0,35	Gråbeige lera	X	0,35		55,37	D
1478	0,5	Gråbeige lerig silt		0,30		39,59	D
1482	0,5	Grå och gräddvit flammig lera	X	0,30		62,97	D
1522	0,45	Beigebrå lera		0,30		62,03	D
1526	0,35	Beigebrå lera		0,35		56,53	E
1530	0,35	Beigebrå lera	X	0,35		44,53	E
1584	0,35	Beige och gråflammig lera	X	0,35		80,83	E
1619	0,35	Beige och gråflammig lera		0,35		61,38	E
1627	0,4	Gråflammig lera	X	0,30		55,09	F
1722	0,4	Gyllenbrun lerig silt	X	0,30		68,24	F
1751	0,35	Grå och gyllenbrun lerig silt		0,35		59,05	F
1767	0,3	Grå och gyllenbrun lerig silt		0,30		60,18	Ej i karta
1771	0,35	Gyllenbrun lerig silt		0,35		55,27	Ej i karta
1779	0,35	Gyllenbrun lerig silt		0,35		41,73	Ej i karta
1804	0,35	Gyllenbrun lerig silt		0,35		74,44	Ej i karta
1808	0,35	Gyllenbrun flammig lera		0,35		54,97	G
1820	0,3	Gyllenbrun flammig lera		0,30		75,20	G

Schakt nr	Djup m	Jordkaraktär botten	Anl i schakt	Matjordsdjup m	Övrigt	Area, m ²	Deltaljkarta
1832	0,3	Brungrå flammig lera		0,30		33,46	Ej i karta
1840	0,35	Grå och gyllenbrun lera		0,35		87,75	Ej i karta
1848	0,35	Grå och gyllenbrun lera		0,35		58,32	F
1856	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35		86,68	F
1908	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35		69,34	F
1925	0,3	Gyllenbrun siltig lera		0,30		37,00	F
1944	0,6	Gyllenbrun siltig lera	X	0,60		40,60	F
1960	0,3	Gyllenbrun lerig silt		0,30		36,35	Ej i karta
1964	0,3	Gyllenbrun lerig silt		0,30		28,70	G
1968	0,3	Gyllenbrun lera		0,30		33,45	G
1972	0,3	Gyllenbrun styv lera	X	0,30		35,29	G
2017	0,3	Gyllenbrun lerig silt	X	0,30		30,79	G
2031	0,4	Gråbrun lera	X	0,35		132,38	F
2074	0,4	Gråbrun lera	X	0,35		128,62	F
2143	0,4	Gråbrun lera		0,35		76,42	Ej i karta
2153	0,4	Gyllenbrun lera		0,35		71,07	F
2156	0,4	Gråbrun lera		0,35		113,28	Ej i karta
2185	0,45	Gråbrun lera		0,35		92,91	Ej i karta
2189	0,4	Gråbrun lera		0,30		95,65	F
2197	0,4	Gråbrun lera	X	0,30		192,16	B
2347	0,4	Gråbrun lera	X	0,30		55,18	B
2431	0,35	Gyllenbrun och gråflammig lera	X	0,35		187,94	B
2511	0,35	Gyllenbrun och gråflammig lera	X	0,35		175,94	B
2576	0,35	Gräddvit och gråflammig lera	X	0,35		97,31	B
2600	0,35	Ljusbrun lera	X	0,35		49,27	B
2628	0,3	Gyllenbrun och brunflammig lera		0,30		106,44	B
2642	0,4	Gyllenbrun lerig silt		0,30		61,75	B
2650	0,3	Gyllenbrun lerig silt	X	0,30		93,03	B
2661	0,3	Gyllenbrun lerig silt	X	0,30		36,10	B
2695	0,3	Gyllenbrun lerig silt	X	0,30		88,89	B
2739	0,3	Gyllenbrun siltig lera	X	0,30		95,50	B
2797	0,4	Brun siltig lera		0,30		134,51	B
2811	0,25	Gräddvit kalklera och gyllenbrun lera varvat		0,25		150,57	A
2819	0,4	Gyllenbrun siltig lera		0,30		54,22	A
2835	0,3	Gyllenbrun siltig lera		0,30		70,67	A
2840	0,3	Gyllenbrun siltig lera	X	0,30		77,41	A
2890	0,3	Ljus ljusbrun siltig lera	X	0,30		60,42	A
2912	0,4	Gyllenbrun siltig lera		0,40		55,62	A
2920	0,4	Ljusbrun och brunflammig siltig lera		0,40		44,40	A
2924	0,3	Gyllenbrun siltig lera		0,30		61,33	A

Schakt nr	Djup m	Jordkaraktär botten	Anl i schakt	Matjordsdjup m	Övrigt	Area, m ²	Deltalkarta
2935	0,3	Gyllenbrun siltig lera	X	0,30		112,30	A
3058	0,3	Gyllenbrun siltig lera m mkt moränsten		0,30		48,21	A
3062	0,3	Gyllenbrun - rödbrun siltig lera m mkt moränsten	X	0,30		44,11	A
3099	0,35	Brun och gyllenbrun siltig lera	X	0,35		78,72	B
3114	0,3	Gyllenbrun siltig lera		0,30		51,92	B
3126	0,3	Gyllenbrun siltig lera	X	0,30		108,38	B
3152	0,3	Gyllenbrun siltig lera		0,30		51,38	B
3182	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35		118,55	B
3269	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35		99,09	B
3344	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35		123,55	B
3422	0,3	Gyllenbrun lera		0,30		42,24	F
3426	0,3	Gyllenbrun lera, ngt siltigare i norra delen		0,30		61,78	F
3432	0,45	Brun till gyllenbrun siltig lera	X	0,45		134,92	F
3460	0,35	Grå och gyllenbrun varvig lera		0,35		52,21	G
3464	0,3	Gyllenbrun lera		0,30		43,14	G
3468	0,3	Beige och gyllenbrun lera	X	0,30		85,50	G
3616	0,35	Gråflammig lera	X	0,35		75,46	G
3627	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35		73,82	G
3646	0,35	Gyllenbrun siltig lera		0,35		43,48	Ej i karta
3650	0,35	Gyllenbrun siltig lera	X	0,35		131,30	F
3745	0,3	Gyllenbrun siltig lera	X	0,30		118,11	F
3817	0,35	Brun siltig lera	X	0,35		110,20	C
3900	0,35	Brun siltig lera	X	0,35		77,06	C
3977	0,35	Brun och beige siltig lera	X	0,35		88,96	C
4003	0,35	Gyllenbrun siltig lera		0,35		64,77	C
4015	0,35	Gyllenbrun siltig lera		0,35		83,21	E
4064	0,35	Ljusbrun siltig lera	X	0,35		173,74	E
4178	0,35	Gyllenbrun sandig silt		0,35		58,44	D
4186	0,35	Gyllenbrun sandig silt	X	0,35		42,54	D
4223	0,35	Gyllenbrun sandig silt	X	0,35		18,51	D
10000	0,6	Ljust rödbrun lera	X	0,30		166,72	H
10105	0,5	Ljust rödbrun lera		0,35		75,70	H
10129	0,5	Ljust rödbrun lera		0,40	Recenta gropar	93,88	H
10168	0,4	Ljust brungul lera	X	0,35		136,34	H
10225	0,35	Ljust brungul lera		0,30		28,58	H
10247	0,4	Ljust brungul lera		0,25		69,75	Ej i karta
10265	0,36	Ljusbrun flammig lera		0,30		40,27	Ej i karta
10274	0,35	Ljusbrun lera		0,32		44,40	Ej i karta
10286	0,35	Ljust brungul lera		0,25		32,80	Ej i karta
10291	0,5	Ljust brungul lera		0,25		35,96	Ej i karta

Schakt nr	Djup m	Jordkaraktär botten	Anl i schakt	Matjordsdjup m	Övrigt	Area, m ²	Deltalkarta
10304	0,37	Ljust brungul lera		0,27		34,79	H
10312	0,47	Ljust brungrå lera		0,37		42,81	H
10320	0,26	Störning		0,12	Schaktmassor över hela schaktet	12,58	H
10324	0,42	Ljusbrun lera		0,27		36,49	H
10328	0,45	Ljusbrun lera		0,31	Störning	37,06	H
10336	0,57	Ljusbrun lera		0,31		48,94	Ej i karta
10365	0,36	Ljusbrun lera		0,24		30,97	Ej i karta
10374	0,51	Ljusbrun lera – gråblå lera		0,21	Vätmarkslager i Ö	51,46	I
10378	0,62	Ljusbrun lera		0,35		32,09	I
10382	0,65	Ljusbrun lera		0,45		32,89	I
10386	0,55	Ljust gråbrun lera		0,30		24,85	I
10390	0,6	Ljust gråbrun lera		0,40		27,82	Ej i karta
10394	0,65	Ljust gråbrun lera		0,40		29,49	Ej i karta
10398	0,65	Ljust gråbrun lera		0,45		39,22	Ej i karta
10402	0,65	Ljust gråbrun lera		0,40		47,43	Ej i karta
10423	0,65	Mörkt brungrå lera		0,45		87,03	Ej i karta
10442	0,65	Mörkt brungrå lera		0,40		40,98	Ej i karta
10446	0,45	Mörkt brungrå lera		0,40		34,92	Ej i karta
10450	0,45	Mörkt brungrå lera		0,40		42,93	Ej i karta
10458	0,5	Mörkt brungrå lera		0,45		46,53	Ej i karta
10462	0,46	Mörkt brungrå lera		0,40		25,24	Ej i karta
10466	0,55	Blågrå lera		0,45		34,96	Ej i karta
10474	0,5	Brungrå lera		0,45		23,88	Ej i karta
10482	0,55	Brungrå lera		0,45		30,22	Ej i karta
10486	0,5	Brungrå lera		0,40		24,42	Ej i karta
10490	0,5	Ljust brungrå lera		0,35		23,49	I
10494	0,6	Mörkt brungrå lera	X	0,35		64,95	I
10501	0,6	Mörkt brungrå lera		0,30	Under matjord i svacka: Grå lera, 0,2 m	55,36	I
10519	0,7	Brungrå flammig lera		0,30	Under matjord: Brun lera 0,25 m, i svackor: brun lera 0,3 m	38,40	I
10523	0,6	Brungrå lera		0,30	Under matjord: brun lera 0,3 m	33,87	Ej i karta
10531	0,5	Brungrå lera		0,35		26,98	Ej i karta
10535	0,5	Brungrå lera		0,35		31,08	Ej i karta
10539	0,45	Brungrå lera		0,35		34,42	Ej i karta
10543	0,5	Brun lera		0,30	Under matjord: brun lera 0,2 m	29,71	I
10551	0,6	Gråbrun lera		0,30	Under matjord: gråbrun lera 0,2 m	27,38	I
10559	0,45	Ljust gråbrun lera		0,35		31,43	Ej i karta
10563	0,5	Ljust gråbrun lera		0,30		41,28	Ej i karta
10568	0,5	Ljusgrå lera		0,40		39,24	Ej i karta
10584	0,45	Brun lera		0,35		38,83	Ej i karta

Schakt nr	Djup m	Jordkaraktär botten	Anl i schakt	Matjordsdjup m	Övrigt	Area, m ²	Deltalkarta
10592	0,5	Brun lera		0,40		33,32	Ej i karta
10600	0,35	Ljust brungrå lera		0,30		28,37	Ej i karta
10604	0,4	Ljust brungrå lera		0,35		17,20	Ej i karta
10608	0,4	Ljust brungrå lera		0,30		18,09	Ej i karta
10616	0,35	Ljust brungrå lera		0,30		14,72	Ej i karta
10620	0,4	Ljust brungrå lera		0,30		19,29	Ej i karta
10624	0,4	Ljust brungrå lera		0,30		26,07	Ej i karta
10636	0,39	Ljust brungrå lera		0,31		28,30	Ej i karta
10644	0,48	Ljust brungrå lera		0,37		26,79	Ej i karta
10660	0,48	Ljust brungrå lera		0,40		21,14	Ej i karta
10664	0,35	Ljust brungrå lera		0,27		9,75	F
10672	0,35	Schaktmassor			Recent störning – schaktmassor	9,61	Ej i karta
10680	0,35	Ljust brungrå lera		0,21		19,35	Ej i karta
10688	0,33	Ljust brungrå lera		0,28		10,73	Ej i karta
10696	0,45	Ljust brungrå lera		0,30		23,31	Ej i karta
10708	0,4	Ljust brungrå lera		0,30		25,48	Ej i karta
10720	0,35	Ljust brungrå lera		0,25		28,67	Ej i karta
10733	0,4	Ljust brungrå lera		0,22		31,76	Ej i karta
10737	0,4	Ljust brungrå lera		0,25		16,91	Ej i karta
10741	0,38	Ljust brungrå lera		0,25		30,02	Ej i karta
10745	0,43	Ljust brungrå lera		0,28		26,93	Ej i karta
10749	0,36	Ljust brungrå lera		0,23		36,83	Ej i karta
10757	0,36	Ljust brungrå lera		0,22		31,49	Ej i karta
10761	0,5	Ljust gråbrun lera		0,40		55,23	H
10769	0,5	Ljust gråbrun lera		0,40		30,02	H
10783	0,5	Ljust gråbrun lera		0,35		30,21	E
10791	0,45	Ljust gråbrun lera	X	0,38		32,60	I
10833	0,45	Ljust gråbrun lera		0,33		38,19	Ej i karta
10841	0,5	Ljust grå lera		0,35		34,51	Ej i karta

SOCIETAS
ARCHAEOLOGICA
UPSALIENSIS